Poštnina plačana v gotovini | Leto LV. | V Ljubljani, v torek, dne 18. januarja 1927 | Št. 13. | Posamezna številka 2 Din

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 80 Din, za inozemstvo 100 D

SLOVENEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp. petit-vrsta mali oglasi po 1·50 in 2 D, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2·50, veliki po 3 in 4 Din, v uredniškem delu vrstica po 10 Din
Pri večjem naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo ~ Uredništva telefon štev. 50, upravništva štev. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 ~ Čekovni račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349 za inserate, Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Vsa Slovenija manifestira za Slov. ljudsko stranko.

V nedeljo dne 16. t. m. se je izpremenila cela Slovenija v en sam veliki tabor, nad katerim je vihrala zastava Slovenske ljudske stranke kot znak velike zmage, katero bo slovenski narod slavil nad svojimi nasprotniki 23. januarja.

Najve ičastnejši shod je bil v srcu Slovenije v Ljubljani, kjer je nad tritisočglava množica ljubljanskih meščanov priredila navdušene ovacije dr. Koroščcu, ki v tej borbi vodi slovensko ljudstvo do gotove zmage. Kdor je to manifestacijo doživel in videl, kako je ogromna množica ljubljanskega prebivalstva iz vseh stanov izrekla svojo solidarnost in enodušnost s programom Slovenske ljudske stranke in njenih kandidatov, ta je moral napraviti sklep: 23. januarja se bo Ljubljana pravtako kakor ob volitvah v narodno skupščino izrekla za politiko SLS, ki je edina dostojna prestolice slovenskega naroda. 23. januarja bo da'a Ljubljana edino umestni odgovor onim, ki so jo od središča Slovenije ponižali v mesto oblasti, ji odvzeli občinsko avtonomijo in s svojo centralistično izsesevalno davčno politiko pahnili v gospodarsko propadanje. Ljubljana — to je jasno povedal grandijozni nedeljski zbor — se bo 23. januarja postavila na čelo Slovenije in izvolila v oblastni zbor kot svoje poslance ljudi, ki hočejo priboriti slovenskemu narodu avtonomijo, samostojnost v vseh zadevah ki se ga tičejo.

Ljubljanski shod SLS je bila glasna napoved, kako strahovit bo poraz nasprotnikov prihodnjo nedeljo. Ta glas je segal od Uniona tja na Tabor, kjer je SDS z velikim trudom zbrala več kot trikrat manj ljudi nego naša stranka. Pobiti in omalodušeni so odšli od shoda, na katerem so se ob svojem pičlem številu sami prepričali, kakšen strašen poraz jih čaka 23. januarja. Ljudje, ki so verjeli jutrovskim bajkam, so onemeli pred sijajno osvedočbo nezlomljive moči in neporušne edinosti SLS v Ljubljani.

Enako zmagozavestno je SLS nastopala 16. t. m. na neštevilnih shodih po deželi. Kmetje in delavci so zopet prisegali na zastavo SLS, ki je edina predstavnica in zastopnica slovenskih narodnih zahtev, edina varhinja slovenskih narodnih svetinj. Vsi stanovi se združujejo pod njenim okrilje m, da 23. januarja zmaga zahteva Slovenije po lastni zakonodaji. Ni razlike med slovenskim kmetom, delavcem, obrtnikom in trgovcem, ki vedo, da bo vsak stan v tej državi dosegel svoje pravice le, če se uveljavi volja celokupnega slovenskega naroda, da sam upravlja in sam odloča o svojih zadevah.

Spričo teh mogočnih izjav enodušne volje slovenskega naroda se razblinjajo v nič obupni poizkusi nasprotnikov z volivnimi puhlicami in šlagerji prevarati zavedno slovensko ljudstvo, nahujskati pretepače in sramotiti naše voditelje in našo stranko. Vse to bo le doprineslo, da bo zmaga Slovenske ljudske stranke 23. januarja 1927 še sijajnejša.

Prihodnjo nedeljo vsi na volišče! Prihodnjo nedeljo pokažimo Belgradu in celemu svetu, da je slovenski narod nepremagljiv! Prihodnjo nedeljo vsi veselo na bojišče, na zmago!

Ljubljana na čelu slovenskega naroda.

Velikanske ovacije našemu voditelju dr. Koroščcu.

Nedeljski shod SLS v Ljubljani je bil ponoven in neoporečen dokaz moči in napredovanja organizacije SLS v Ljubljani, njene nepremagljive sile in neomajne volje — zmagati! Že pred pol 10. so se zgrinjale v unionsko dvorano množice ljubljanskih volivcev ter jo napolnile do zadnjega kotička. Mož pri možu v dvorani, mož pri možu na galeriji! Tiha in žilava agitacija, brezšumna in požrtvovalna delavnost naših zaupnikov in agitatorjev je bila poplačana z rekordno udeležbo na nedeljskem shodu, ki je bil pravcata revija naših volivcev, samih starih in preizkušenih borcev pod zastavo zmagovite SLS! Ob tem bo moralo odpasti vsako namigavanje »Jutra«, da je bilo na nedeljskem shodu SLS veliko pristašev SDS. Istočasno se je namreč vršil na Taboru »veliki manifestacijski zbor« SDS in narodno-socialističnih generalov brez armade, ki je izpadel naravnost porazno in ki je bil živa priča, da je razpadanje in razkol v vrstah SDS nastopil tudi v Ljubljani. **V nedeljo je dokazaal Ljubljana, da se je odločila za SLS, da se je priključila zmagesvestemu in silnemu razpoloženju, ki je zavalovalo v teku volivne borbe po vsej Sloveniji.**

Točno ob napovedani uri je otvoril predsednik mestne organizacije SLS **dr. Ivan Stanovnik** vel častni shod in se v imenu izvršilnega odbora SLS za Ljubljano zahvalil vsem navzočim, ki so v tako ogromnem številu prihiteli na shod. Nato da besedo voditelju slovenskega naroda in ljubljanskemu poslancu dr. A. Koroščcu. (Ovacije dr. Koroščcu nočejo ponehati. Viharno navdušenjqe in ploskanje).

Govor dr. Ant. Koroščca.

Po besedilu naše ustave bi moral narod sam sebe vladati, sam sebe upravljati po občinah, po okrajih ali oblasteh in po centralnem parlamentu.

Naši okrožni zbori.

Kako se pri nas občinska samouprava in njeni zakoni izvršujejo, kako se tukaj daje ljudstvu prilika, da upravlja in vlada samo sebe, je pač najboljši dokaz naša bela Ljubljana. Vlada se ne briga za to, ali bi ji dala občinsko samoupravo ili ne, ali se avtonomija občine, ki je zajamčena v zakonu, varuje ali ne. Vlada samo premišlja, ali naj vladajo v Ljubljani trije gerenti ali eden. Sedaj smo tako srečni, da je treba Ljubljani rediti samo enega gerenta, in sicer samo civilnega, ker se še očividno med generali do sedaj ni vzgojilo dovolj strokovnjakov, da bi postali gerenti kakšne večje občine. (Veselost.)

Glede okrajev ali srezov, ki bi naj bili nadomestilo za cestne odbore, oz. na Štajerskem okrajne zastope, so bile dosedaj vse vlade, ki so bile na krmilu od l. 1921. naprej tega mišljenja, da naše ljudstvo za te volitve še ni zrelo. Te volitve se še niso razpisale in ne vemo, če se bodo razpisale. Sicer se zatruje, da se bodo volitve v okrajne zastope kmalu po zakonu razpisale. Toda mi smo že tako navajeni, da verjamemo belgrajski vladi samo takrat, kadar vidimo razpis črno na belem.

Pač pa sedaj stojimo sredi volivnega boja za takozvani okrožni ali oblastni zbor, ki naj bi Slovencem nadomeščal deželni zbor. V teku teh volitev smo v imenu stranke že večkrat izjavili, kaj mislimo mi o teh novih okrožnih zborih, da nam oni v stvari ne nadomeščajo niti starih deželnih zborov, ki so imeli širji delokrog, zakonodajno pravico in veliko neodvisnost in da so še mnogo manj blizu našemu idealu o avtonomiji, ker nam parcelirajo Slovenijo, omejujejo naše samoupravne funkcije in te zbore izpostavljajo šikanam strankarskih velikih županov in finančnih delegatov. Mi hočemo samouprave, v katerih bi se ljudstvo lahko samo upravljalo in razvijalo svojo individualnost v vsakem oziru. (Pritrjevanje.) Kljub temu, da od teh novih zborov ne pričakujemo in ne moremo pričakovati, ker so slabo zasnovani, stvarnega dela, ki so ga vršili stari deželni zbori, še manj pa onega velikega dela, ki smo si ga zamislili v naši avtonomiji, kljub temu se hočemo udeležiti volitev tudi za ta kos avtonomije. **Tudi tega delčka avtonomije ne prepuščamo strankam, ki bi rače tudi te nove samouprave izrabljale v svoje sebične in koristolovne namene. (Živahno pritrjevanje.)**

Če bi hoteli v teh dneh, ko je volivna bitka v najhujšem jeku in teku, verjeti nam nasprotnim strankam, bi bilo najbolje, da obupamo. Ni stranke na Slovenskem, mislim, da sploh ne v celi državi, ki bi pri teh volitvah tako slabo stala kot naša stranka. (Smeh.) In vendar ne obupamo. Mi verujemo v čudeže. Dogodilo se je dosedaj pri vseh volitvah, da je lista stranka, ki je bila prej prištela med mrtve, vselej na dan volitev oživela in zmagala. (»Živio!« Pritrjevanje.) Tako smo tudi sedaj prepričani, da naša mrtvo napovedana stranka, katera te dni leži na tleh, katera je od celega naroda obsojena, katere načelnik mora begati po Štajerskem od kraja do kraja (veselost), da se bo 23. januarja spet dvignila in nadkrilila vse stranke, ki sedaj v volivnem boju tako bujno živijo in rastejo! (Pritrjevanje.) Če bo le količkaj dobra udeležba od naše strani, ni nobenega dvoma, da bomo na Štajerskem in na Kranjskem dobili v okrožnem zboru dvetretjinsko večino.

Oprostite mi, da o delovnem programu novih zborov ne bom govoril. O tem bodo govorili kandidati. **Lahko pa omenim, da se je ta program zasnoval za vse stanove**, da se ni izključil in pozabil ne en stan, ne delavski, ne kmetski, ne uradniški, ne obrtni, ne trgovski, da se ni pozabil ne meščan, ne vaščan. (Tako je!)

Naša počasna in lena vlada.

Pač pa bi pri tej priliki rad omenil nekatere stvari, o katerih mislim, da je za nadaljnji razvoj naše notranje in zunanje politike dobro, da jih naša stranka omeni na javnem shodu. Ko smo se pred božičem pogajali z vlado g. Uzunoviča, da bi naša stranka vstopila v vlado, tedaj sem ga predvsem opozoril na dejstvo, da do danes še nimamo konkretno in natančno opredeljenih zakonov, kakšen delokrog imajo samouprave v novih deželnih zborih in da tudi ni nobenega zakona, v katerem bi bilo natančno povedano, kako se bodo nove uprave vzdrževale in kako bodo lahko dalje živele in delovale. Bojimo se, da se to ne bo zgodilo niti do 23. februarja, ko se bodo morale nove samouprave sestati. Bojimo se radi tega, ker poznamo naglost belgrajske vlade, ki ne stori tako naglo niti enega koraka do konkretnega dela.

Sedanja vlada, mislim, da ji ne bom napravil nobene krivice, zgleda kakor konj, ki se rad pači in katerga morajo po vseh cestah tepsti, da se premakne. (Veselost.) To je slika vlade, ki ne more naprej. Zato ji mora cela javnost klicati: Naprej! Tako bomo morali vsi skupaj, ne samo Slovenci, ampak tudi tisti, ki hočejo na Hrvatskem in v Srbiji samoupravo, tega konja gnati naprej, da nam bo dal nekaj vožnje za bodoče samouprave.

Nečuven škandal je, da sedaj, ko je toliko skrbi v vsej državi, **že dva meseca državni zbor ne dela, da nima niti ene javne plenarne seje!** Najbolj občutimo to poslanci, ki smo ljudstvu odgovorni in ki bi imeli toliko povedati in zahtevati od zakonodaje radi **vedno rastoče brezposelnosti delavskega stanu**, radi vsak dan se **večajočega pomanjkanja hrane in obleke** med našim in tudi med hrvatskim in srbskim ljudstvom. Povedati bi imeli **o nespametni višini davkov**, ki se predpisujejo, o **bolestnem in neusmiljenem izterjavanju**, kakršno je pri nas na dnevnem redu. Človek se res mora vprašati, da li naši finančni činitelji res nimajo drugega dela, kakor da noč in dan vohajo in stikajo, kje bi se še dalo od Slovencev kaj izterjati. Slovenci še niso dovolj izmozgani, strast jih žene neprestano naprej, kako bi se dalo iz njih še kaj izsesati. Vse to bi morali povedati v parlamentu in vlado saj opozoriti na vse ono, kar se v Sloveniji dogaja, kjer strast poostruje že itak ostre zakone in zaslepljuje zdravo pamet.

Katastrofalna zunanja politika vlade.

Mnogo bi imeli povedati v parlamentu zadnji čas tudi o naši zunanji politiki, kjer je nastopala katastrofa za katastrofo. Skoro ne mine 14 dni, da ne bi imeli nove nesreče. In zopet je en sosed odšel ven in se postavil v fronto naših odkritih sovražnikov. To so dnevni, polni usodne nesreče! Glede zunanje politike lahko brezobzirno povemo javno svoje mnenje: Otroku se ne daje nož v roke, nedorastlim in nesposobnim ljudem ne zunanje politike! Če pa se daje, potem so uspehi, kakršne danes vidimo. Zato je sveta dolžnost, da od tukaj apeliramo na vse parlamentarne stranke, da zahtevajo, da se skliče državni zbor, da v parlamentu povemo svoje misli o teh nesrečah, ki so nas zadnje čase zadele vsled slabega vodstva naše zunanje politike. V zunanji politiki se je zadnje čase zgodilo toliko nesreč, da je za parlament nastopil zadnji trenutek, da se pobriga sam za njen nadaljni razplet. Parlament je ljudstvu odgovoren tudi za vodstvo zunanje politike. Priznati pa moramo, da se je zanjo zelo malo brigal in si vsled tega nakopal veliko krivdo pred narodom.

Kako vlada izpodkopuje demokracijo in parlamentarizem.

Sploh velja za naš parlament zadnja leta to-le: Za svoje pravice in svoje dolžnosti bi se moral nekoliko več brigati, kakor dosedaj. Dobro veste, kaj se je zgodilo na božični večer. Če se ne bo ljudstvo, ki je v parlamentu zastopano po izvoljenih poslancih, brigalo za svoje pravice, potem se nam lahko kmalu zgodi, da bodo morda še prihajali nekoliko časa v zbornico od ljudstva izvoljeni poslanci, da pa ne bodo sedeli na vladnih klopeh zastopniki ljudstva, ampak zastopniki oborožene sile (Ogorčeni vzkliki.) Ako bosta ta dva činitelja, zastopniki ljudstva in zastopniki oborožene sile, sedela drug drugemu nasproti in si gledala v obraz, potem že danes veste, kje bodo sedeži prej prazni. Res je, da so tudi v Rusiji nekdaj vladali največji generali. Toda generali so morali ven in morajo po evropskih oglih prodajati časopise. (Veselost.) Mi, Slovenska ljudska stranka, lahko povemo, da takšne usode ne želimo niti generalom, niti domovini.

Velik greh se dela nad ljudstvom, da se parlament tako malo upošteva. To se dela namenomo, to se dela po gotovih načrtih, zato da bi se vam tak parlament, v katerem imate še nekaj besede, popolnoma diskreditiral. Res je, nasprotniki parlamenta pravijo: Vidite, saj ta parlament nič ne velja. Mnogo res ni vreden. A staro pravilo je: Kdor hoče varovati demokracijo, mora biti na stališču, da je boljši tudi slab parlament, kakor nobeden parlament. Toda ali ni mogoče, da bi se ta parlament popravil? Parlament lahko popravimo prvič tehnično, da bo več delal. Treba je spremeniti poslovnik in vsakokratna vlada mora imeti več veselja do dela. Kvalitativno pa se lahko popravi, ako se razpišejo nove volitve.

Ni pa tudi odveč vprašanje: Kdo pa je izvolil sedanji parlament o katerem se tako zaničljivo govori? Spominjate se, da so bili bajoneti, da so se vršile volivne goljufije, da so se presipavale krogljice in da se je to vršilo pod zaščito Pašić-Pribičevičeve vlade. Mnoge poslance sta v parlament poslala bajonet in volivna sleparija. **Toda parlament je narodna stvar. Mi ga moramo zopet vzpostaviti v vsej čistosti in jasnosti.** Tudi to lahko rečem, naj reče kdo, kar hoče, ako bi bila vlada voljna za delo in ne bi onemogočala dela v parlamentu, bi imel še tudi sedanji parlament vedno toliko sposobnosti, da bi sklenil marsikateri zakon, tako tudi zakon, ki bi oblastnim zborom dal življenja. Sedaj pa bodo

oblastni zbori sicer izvoljeni, a bodo radi nemarnosti osrednje vlade bržkone morali dalje časa počivati.

Naši veliki župani.

Ako hočemo, da bo prišlo do dela v prihodnjih okrožnih zborih v Ljubljani in Mariboru, potem moramo vlado in javnost opozoriti še na nekatera dejstva. **Nemogoče je za nas,** da bi na svojih mestih še nadalje ostala velika župana, ki pri našem notranjepolitičnem kaosu — saj je notranji minister zgubil popolnoma vajeti iz svojih rok — nista eksponenta niti vladine volje, še manj pa volje ljudstva. Obadva sta zagrizena eksponenta stranke, ki je že davno pred krahom Slavenske banke zgubila ves kredit med slovenskim narodom in se hoče potom velikih županov maščevati nad ljudstvom, ki se ji je odreklo. (Veliko ogorčenje.) To se jasno vidi pri postopanju teh velikih županov pri cestnih odborih na Kranjskem in okrajnih zastopih na Štajerskem, kjer umetno ustvarjajo iz manjšine večino. To se vidi pri razpuščanju okrajnih zastopov in nastavljanju gerentov, pri šikaniranju občinskih zastopov, ki so v naših rokah, to se vidi iz strankarskega podeljevanja dobičkanosnih koncesij. To se vidi pri mali skrbi velikih županov za poplavljence in pri skrajno strankarskem podeljevanju podpor tistim, ki so pri zadnjih nezgodah trpeli veliko škodo. To niso eksponenti objektivne vlade, ampak zastopniki stranke, s katero je ljudstvo že obračunalo. (Tako je!) Zato mi zahtevamo in imamo pravico zahtevati, da se ustvari harmonija med velikim županom in zborom, da bodo prihodnji okrožni zbori sploh lahko delali. Nemogoče je ustvariti harmonijo tam, kjer veliki župani nočejo nič vedeti o narodni volji. **Mi hočemo, da so veliki župani izraz ljudske volje.** Zato je v našem avtonomističnem programu, da se glede pokrajinskega predsednika stavi centralni vladi ternopredlog, iz katerega kralj imenuje predsednika. Sedanji župani pa niso po svojem delovanju niti eksponenti vlade, še manj pa namestniki kralja. Belgradu lahko danes povemo: **Nočemo eksponentov skrahirane stranke.** (Viharno pritrjevanje!) Nočemo, da bi bili naši veliki župani valptje najbolj osovražene stranke v Sloveniji, demokratske stranke. **Hočemo, da so veliki župani namestniki kralja** (»Živio!« Živahno pritrjevanje.), nikdar pa, da bi bili namestniki in izvrševalci volje dr. Žerjava!

Kdaj bomo stopili v vlado?

Glede naše notranje politike pa naj omenim samo to: Kakor vam je znano, nas je g. Uzunović te dni zopet vabil v vlado. Mi tega vabila ne odklanjamo, **toda v vlado bomo šli samo takrat, ako nam ne bo treba zatajiti in izdati niti ene točke našega programa in ako bomo dobili jamstvo, sigurno in trdno jamstvo, ne pa samo meglenih obljub, da se bo vlada brigala za vse stanove našega ljudstva in da bo vpoštevala vse njegove zahteve.** (Živahno in dolgotrajno pritrjevanje in ploskanje.) Sicer pa se pogajanja z g. Uzunovičem še niso nanovo pričela. Zato mislim, da bo za danes zadostovala naša izjava glede načelne pripravljenosti našega sodelovanja v vladi.

Ljubljana bodi prestolica zedinjenega slov. naroda!

Radi drugih govornikov moram hiteti h koncu, da morejo priti tudi oni do besede. Resnica je, da imamo v prihodnjih obeh slovenskih okrožnih zborih večino. Prepričan sem in z menoj so prepričani mnogi, ki znajo presojati mišljenje ljudstva, da bomo imeli v obeh okrožnih zborih dvetretjinsko večino.

Dragi zborovalci iz bele Ljubljane! Mi vas prosimo in bi vam bili zelo hvaležni, **ako bi se tudi bela Ljubljana postavila ob stran večine slovenskega naroda.** (Burno pritrjevanje in ploskanje.) SLS je vedno imela voljo delati za korist in čast bele Ljubljane. Treba je pregledati naš avtonomistični program. Z našim programom nočemo ustvarjati iz Ljubljane samo kakega majhnega okrožnega srednjega mesta. **Z našim programom hočemo in bomo ustvarili iz Ljubljane prvo središče Slovenije, zakonito prestolico slovenskega naroda.** (Viharno pritrjevanje.) S svojim avtonomističnim programom smo hoteli in bomo tudi izvedli, da bo bela Ljubljana postala srce, veliko, močno, zdravo srce, za ves slovenski narod. S svojim programom smo dokazali, da hočemo koristiti beli Ljubljani, da nočemo, da bi bila majhno mestece male županije, ampak da nam postane lepa in velika matuška Slovenije. Zato si upamo stopiti pred vas in vas prositi: **Bela Ljubljana naj 23. januarja voli z večino slovenskega naroda!** (Burno pritrjevanje in več minut trajajoče ploskanje, zborovalci priredé dr. Korošcu velike ovacije.)

Po dr. Koroščevem govoru, ki so ga sprejeli zborovalci z nenavadnim navdušenjem in gromovitim odobravanjem, je spregovoril dr. I. Stanovnik: Gotovo govorim iz srca vseh (pritrjevanje), ako izrekam g. Korošcu v imenu vas vseh najlepšo zahvalo. **(Burno pritrjevanje.) Naj bo g. dr. Korošec** prepričan, da se bodo njegovemu odzivu dne 23. januarja odzvali vsi, tako da bo načelnik Slovenske ljudske stranke lahko izjavil: Tudi to pot je naše ljudstvo izreklo zaupanje Slovenski ljudski stranki. Živijo naš načelnik, ki se tako neustrašeno bori in tako neumorno dela! (Živahno pritrjevanje.)

Nato je dobil besedo popularni predstavnik slovenskih industrijcev in obrtnikov

Anton Rojina,

ki ga zborovalci navdušeno pozdravljajo. Svoja izvajanja je omejil govornik predvsem na prevažno vprašanje našega b o l n i š k e g a z a v a r o v a n j a, ki ga on kot svoječasni zastopnik svojega stanu pri instituciji Okrožnega urada za zavarovanje delavcev prav dobro pozna. V svojem govoru poda izčrpen in podroben historijat zgradbe »Okrožnega urada za zavarovanje delavcev«, ki so mu sledili zborovalci z velikim zanimanjem, posebno pa, ko je s svojo šegavostjo pripovedoval, kako so znale nasprotne sile izriniti iz stavbenega odbora oba naša pristaša, njega in še zastopnika našega krščansko socialističnega delavstva, kako so nasprotniki venomer poudarjali, da je treba štediti in da ne kaže raditega postaviti zgradbe po načrtu, kakor je bil prvotno zasnovan. Denar, ki so ga dajali slovenski delavci, pa so nalagali v Zagrebu po 5 do 6 odstotkov, tako da je ostalo v Ljubljani premalo denarja. Zagrebčani pa so bili bolj pametni. Središčni urad, ki ima do l. 1932 svoj sedež v Zagrebu in ki se nato preseli najbrže v Belgrad, si je s slovenskim denarjem postavil svojo palačo, ki je ena najlepših stavb v Zagrebu. In v tej stavbi je večina slovenskega denarja. G. Rojina zaključuje svoj govor s sledečim apelom na slovenske pridobitne kroge: **Slovenski denar so spravili iz Ljubljane v Zagreb in imajo namen, da ga spravijo v Belgrad. Mislim, da slovenski delavci, obrtniki, trgovci in industrijalci ne nehamo prej v boju, dokler nimamo socialnega zavarovanja v Sloveniji zase. Potem šele bo imel slovenski delavec kaj od tega!«**

Po govoru g. Rojine, ki mu je sledilo veliko odobravanje, pa je nastopil kot tretji govornik g.

dr. Juro Adlešič,

ki je pozdravljen od zborovalcev govoril o programu Zjedinjene Slovenije, kot je bil izdelan l. 1848 in ostal priznan med narodom do uresničenja ob revoluciji 1918, ki je dosegel naš narod popolno suvereniteto. Ker je naša ustava razdelila celo državo na oblasti brez ozira na zemljepisno lego, zgodovinski in kulturni razvoj posameznih pokrajin, se dosedanja uprava po sistemu centralizma ni odnesla in je med drugim tudi povzročila danes vladajočo vsesplošno krizo. Dejansko uvedbo oblastnih skupščin pozdravljamo kot korak naprej k uresničenju **celotne** samouprave Slovenije. **Dokler je Slovenija razdeljena v svoji upravi na dve oblasti, dokler se državni denar potom korupcije zapravlja v strankarske in osebne namene, našim kulturnim in humanitarnim zavodom pa grozi redukcija in hiranje, je naš program Zjedinjene Slovenije v samoupravi vedno opravičen in potreben. Uresničen pa bo postal šele takrat, ko bodo z nami združeni tudi naši bratje na Krasu, onstran Soče in Karavank!**

Tudi dr. Adlešičevemu govoru so zborovalci ob zaključku živahno pritrjevali, nakar je podelil predsednik zborovanja besedo

dr. A. Brecelju,

ki je viharno pozdravljen izvajal sledeče: Nekoliko me je spravilo iz ravnotežja, ko sem zagledal tolikšno nepričakovano množico zborovalcev, ker sem bil prepričan, da je danes Ljubljana na Taboru. **Lahko rečem, da je danes tukaj več zavednih volivcev, kakor na Taboru.** Zato prejmite zahvalo!

Ko sem danes prihajal semkaj, sem slišal govoriti, da se bo kar cedilo obljub. Vesel sem, da na današnjem shodu nisem še prav ničesar slišal o tem. Če mislite, da vam bomo danes obljubljali, ste v veliki zmoti. (»Živio!!«) Vesel sem, da noben naš govornik ni načel programa, ki bi ga naj izvrševali prihodnji zbori. Tudi jaz ne bom tega programa razvijal, ker nisem prerok, niti prerokov sin. Meni ni niti znano, kje bomo zborovali. Če bo lepo vreme, bomo pod kostanji, če ne, pa pri Krapežu ali v Konzumni kleti. (Veselost.) Niti t e g a ne vemo, kako hočemo vedeti kaj drugega, zlasti v teh razmerah, ki jih je dobro očrtal g. dr. Korošec!

Naše žalostno stanje.

Državno upravo v naši državi precej dobro poznam. Nekaj časa sem bil kot državni uradnik na čelu tukajšnjega **invalidskega oddelka.** Ta uprava je tako nesposobna in tako brezvestna, da ni izvrševala niti najnujnejših dolžnosti, ki jih ima država do svojih najbednejših lastnih žrtev. Kot načelnik invalidskega oddelka se natančno spominjam, da država niti tistih malenkosti, ki jih je invalidom zakonito obljubila, ni dajala. (Škandal!«) Od mene so celo zahtevali, da naj kot načelnik, ki poznam razmere invalidov, vdov in drugih vojnih žrtev, izvedem redukcijo. Ker je preveč invalidov, jih je treba reducirati skoraj na polovico. Ker pa nisem za takšno delo, da bi namreč iz invalidov, ki jim manjka posamezen ud, napravil celega človeka, da bi človeka, ki je trajno zgubil zdravje, zopet naenkrat ozdravil, da bi vojni vdovi, ki je stradala, iz Karpatov oživel njenega moža, sem šel svojo pot.

Na svojo veliko žalost sem spoznal, da se ni samo slovenskim invalidom godilo slabo, ampak da je ista država še veliko bolj zanemarjala svoje lastne srbske vojne žrtve. Takrat, ko smo imeli košček deželne vlade, se je storilo za invalide v Sloveniji več, kakor je napravila centalna vlada za invalide po celi ostali državi. Do take državne uprave nimam zaupanja, zato ne vem, kako bo bodoča samouprava delovala. Zato vam ne razvijam prav nobenega programa.

Poudariti moram na tem mestu, da me je presenetil članek v nekem tukajšnjem časopisu o nalogah bodoče samouprave, posebno o tistih nalogah, ki jih nameravajo naprtiti meni. Kar je država zanemarjala, česar ne izpolnuje, to naj bi prevzela samouprava. Kako, s čim, tega člankar ne pove.

Meni se zdi, kakor če hoče kdo postaviti velik mlin, ne ve pa, odkod bo prišlo žito in kdo bo gonil mlin.

Velika naloga je **brezposelnost.** Naš človek nima dela, čeprav je voljan delati. Doma strada in gleda, kam bi šel. Brezposelnost in **izseljeništvo** sta dve hudi rani, ki nas zelo bolita. Ne urad za brezposelne, ne urad za izseljence, bistvo je, da damo ljudem dela, samo ne praznih obljub. Če sem kandidat, hočem še priti pred vas kot kandidat. Toda kako bi mogel stopiti pred vas, če ne bi bil izvršil obljub, ki sem vam jih dal? In vendar je potrebno, da se zavedate pomembnosti 23. januarja. Očrtal vam bom samo par misli:

Kdo je kriv? — Naši slovenski izdajalci!

Slabo se nam godi. Ko smo prišli Slovenci v to državo, smo prišli ne samo z velikim navdušenjem, ampak smo za to državo tudi marsikaj žrtvovali in storili. Pričakovali smo vse kaj drugega, kakor je sedaj. Tožimo, da nas prav posebno tare centralizem iz Belgrada. Marsikdo ne ve, kdo je to našo nesrečo zakrivil. Precej poznam srbski narod, zato moram izjaviti, da srbski narod kot bratski narod zelo visoko cenim in spoštujem. (Živahno odobravanje.) Pri usodnih dogodkih 1918 sem tudi jaz sodeloval. Mnenja sem in prepričan sem, da bi nam bili dali Srbi tisto, za kar se borimo, že vnaprej, popolno samoupravo. **Mi bi jo lahko že zdavnaj imeli v rokah, da se ni zgodilo, česar so krivi naši slovenski izdajalci!** (»Doli z njimi!« »Doli z izdajalci!«) **Te od nekdaj prodane duše so videle, da ne uživajo zaupanja Slovencev in Hrvatov, da ne morejo naprej po ljudski volji, so šli k Srbom in so jih začeli zoper nas hujskati.** (»Sramota!« Ogorčenje.) Kaj boste vi, Srbi, ki ste zmagovalci v vojni, ki vas občuduje ves svet, kaj boste sedeli za mizo s premaganci, ki so vaš vojni plen, ki so vam dolžni služiti, ki ste njih gospodarji! Srbi, ki so si ureditev države drugače predstavljali, so rekli, če je tako, če smo takšni hlapci, kakor so nas naslikale prodane duše, pa bomo napravili iz te države Veliko Srbijo. In to je dandanes! Nesreča, ki tepe nas, je vidovdanska ustava. Nikoli ne smemo pozabiti, s katerimi glasovi je bila sprejeta vidovdanska ustava! (Ne bomo!) Ljudstvo, ki je bilo l. 1920 še vse omoteno od nove svobode, ni znalo presojati in je imelo preveč zaupanja, tako da so nas lahko izdali, da so prišli kot hlapci do mest, katerih sicer ne bi bili imeli v naši narodni hiši. (Sramota jim!)

Naša zahteva!

Gre za to, da povzdignemo slovenski ugled, ki so ga ti izdajalci v Belgradu oblatili. Ko so pa naši poslanci pod vodstvom dr. Korošca (zborovalci prirejajo znova svojemu voditelju ovacije) pokazali nenavaden odpor, pa so priskočili slovenski izdajalci in vzkliknili: »Poglejte jih protidržavne elemente« (Smeh po dvorani), ki škilijo ven proti Habsbuugu in Rimu! Vsa ta obrekovanja niso več uspešna. Srbi so spoznali njih podlo lažnjivost. Mi ne maramo nikamor, ker smo tukaj doma. **Mi dajemo državi vse, kar je potrebno, da ji damo, toda mi si hočemo zagotoviti svoj narodni obstoj.** Ne maramo, da bi nam hodili gledat v naše lonce (smeh po dvorani), ne maramo, da bi postavljal Belgrad občinske pisarje ali okrajne babice (smeh), kaj šele, da bi nam upravljali naše ceste, ker so zato nesposobni, ker še razmer ne poznajo in ker smo prepričani, da razumemo to stvar mnogo boljše in da napravimo vse to mnogo ceneje kakor iz Belgrada ven. **Radi tega postaja ta naša zahteva po samoupravi: da se slovenski narod v zadevi narodnega življenja upravlja sam, vedno bolj živa in bo ostala živa, dokler bomo Slovenci na svetu!** (Viharno odobravanje.)

23. januar je zgodovinski dan.

Zdaj pa gre še važno vprašanje: ali bodo te oblastne skupščine ali okrožni zbori res lahko delovali? Same iz sebe gotovo ne. Tem okrožnim zborom je treba zagotoviti denarnih sredstev in več pravic. Kje se bo dalo to doseči? Samo v Belgradu, to pa bodo mogli naši poslanci doseči v Belgradu le tedaj, če bodo imeli zaupanje vsega naroda. **Zato je 23. januar zgodovinski dan za slovenski narod. Morda ni bilo v tej državi tako pomembnega dne. Vsa država in Belgrad bo gledal na izid teh volitev v Sloveniji.** Kajti ta dan se bo slovenski narod izjavil, ali je SLS res zastopnica slovenskega naroda ali ne. In radi tega je nujno potrebno, da izkaže slovenski narod stranki vsaj tisto zaupanje, kakor ga je izkazal pri državnozborskih volitvah pred dvema letoma. Potem bodo imeli naši poslanci dovolj vpliva in moči, da bodo kaj izposlovali. Ves pomen teh volitev je v tem, **da ne storimo le svoje STRANKARSKE, ampak tudi svojo NARODNO dolžnost. (Navdušeno pritrjevanje.)**

Pomen 23. januarja za Ljubljano.

Ljubljana je doživela v novi državi najhujša razočaranja. Poprej smo jo smatrali kot središče Slovenije, kar je tudi bila. Sedaj pa je degradirana na mesto druge stopnje. Za Ljubljano je velikega pomena to, kje bo samoupravno središče — ali v enem mestu ali v dveh. In boj naših narodnih poslancev ne sme končati, **dokler ne bo Slovenija združena in** dokler ne bo Ljubljana politično upravno središče vse Slovenije. Kako velikega pomena pa je to za naše mesto in vse mestne stanove, si lahko sami mislite. Jaz se ne bom spuščal v podrobnosti. Če pride novo življenje, naj pride krepko življenje! Kaj imajo posamezni stanovi (delavci, obrtniki, trgovci in uradniki) pričakovati od tega, to se bo videlo.

Toda še en razlog je, radi katerega so sedanje volitve važne in ki se ga je dotaknil že moj predgovornik dr. Adlešič: ne le vsa država gleda v Slovenijo, ampak v prav posebni meri naši nesrečni bratje, ki so izven državnih mej.

Za naše ločene brate.

V nadalnjem opisuje govornik vse brezštevilna preganjanja in zapostavljanja, katerim so na milost in nemilost izročeni naši bratje v Primorju in Koroškem. **Ob tej priliki so priredili zborovalci navdušene manifestacije našem zasužnjenim bratom, nad katerim vihti italijanski bič. Obenem pa so dali izraza velikemu ogorčenju nad gnusnim in nesramnim postopanjem s Slovenci v Primorju.** Dotaknivši

PRVA je naša skrinjica. Le v kamniškem okraju in v mestu Maribor je druga, v mestu Ljubljani pa tretja.

se najnovejših italijanskih spletk v Albaniji, pa izvaja dr. Brecelj: Če bodo Srbi sedaj začutili tisto italijansko prijateljstvo, ki ga imenujemo mi verolomnost, na svoji koži in v svoji bližini, bodo tudi lažje dostopni za naše opomine in naša svarila pred Italijo.

Tudi radi tega je potrebno, da daste zaupanje SLS, ki bo lahko kaj storila za naše nesrečne brate tam zunaj.

23. januarja se imate izjaviti: **ali ste za slovenski program in za to, da ostanejo Slovenci še na svetu kot narod ali pa se izjavite za ministrske portfelje g. Puclja in Žerjava.** Raditega pa, ker smo v tej stvari dobro poučeni, mislim, da lahko končam. Končam pa kot zdravnik. Doslej je Slovenija trpela zato, ker ni bilo med glavo in truplom take zveze kakor bi morala biti. Važne žile so bile podvezane. Glav ni mogla vršiti svoje dolžnosti. Tudi truplo ni napravilo vsega, kar bi lahko, če bi bila glava in telo tesno sklenjena kakor bi bilo potrebno. Zato je treba, da storite to, k čemer vas je pozval že dr. Korošec: **Posadite Ljubljano na truplo kot glavo slovenskega naroda!**

Po govoru dr. Brecelja, nosilca naše liste v Ljubljani, je prikipel val navdušenja ljudskih množic do vrhunca. Naenkrat je zadonela pesem **»Hej Slovani«**, ki jo je odpela tisočglava množica odkritih glav.

Dr. Stanovnik zaključi shod.

Nato je povzel besedo dr. Stanovnik in se je zborovalcem zahvalil. Pozval jih je, da se dne 23. januarja enodušno izrečejo za Slovensko ljudsko stranko in da se bela Ljubljana pridruži večini slovenskega ljudstva. Ko zaključujem naše zborovanje, poziva.n navzoče zborovalce, da soglasno izrečete zaupanje Slovenski ljudski stranki, da izrečete zaupanje voditelju slovenskega naroda in te stranke g. dr. Koroščcu.«

Tem zaključnim Stanovnikovim besedam je sledilo gromovito pritrjevanje in ploskanje, živio-klici. Po dvorani je zavel val novega navdušenja. Dvorana je odmevala: **»Živio dr. Korošec!« »Živio voditelj slovenskega naroda!« Živela bela Ljubljana!«** Zadonela je **»Lepa naša domovina«**, nakar so se začeli zborovalci polagoma razhajati.

Po končanem shodu so zborovalci pričakovali pred Unionom dr. Korošca. Ko je dr. Korošec prišel na Miklošičevo cesto, so se ovacije voditelju slovenskega naroda ponovile. Spontano so se naši pristaši uvrstili v sprevod in so ob vzklikanju dr. Koroščcu in Slovenski ljudski stranki spremljali dr. Korošca do tramvajskega postajališča na Marijinem trgu, kjer je vstopil v tramvaj. Dr. Korošec je bil ves čas — tudi med vožnjo — predmet spontanih in navdušenih ovacij od strani Ljubljančanov.

V nedeljo je imela SLS v Ljubljani svoj veliki dan; volivci, ki so prisostvovali impozantnem shodu v Unionu pa so se razhajali s trdnim sklepom, da bodo ves teden posvetili podvojeni agitaciji za našo SLS!

Velik shod SLS na Rakeku.

Tolovajski napad naščuvanih bivših orjunašev na dr. Marka Natlačena.

V nedeljo, 16. t. m. se je vršil na Rakeku javen shod SLS v Ljudskem domu. Že teden prej se je govorilo, da bo »Orjuna« na vsak način razbila shod SLS. Iz vseh bližnjih krajev so bil avizirani najvnetejši člani razpuščene Orjune. Prvi napad je bil namenjen na kandidata dr. Natlačena že med potjo, ko se je pripeljal iz Babnega polja na Rakek ob 6. uri zvečer. Napad se je zvršil tik pod cerkvijo na cesti, ko je voz z dr. Natlačenom zavil proti Ljudskemu domu. Tu je nanj navalila gruča napadalcev. Že ja eden ravno zamahnil s težko okovano gorjačo nad glavo dr. Natlačena, tedaj pa se je eden naših fantov zagnal v napadalca, udarec prestregel, izvil gorjačo in z njo napadalca pošteno oplazil. Voz je dirjal dalje. Gruča pretepačev se je potem podala pred Ljudski dom in tu inscenirala nov napad. Eden napadalcev, doma iz Garčarevca pri Planini, je klofnil našega fanta Hreščaka, drugi, tudi iz Garčarevca, pa je nameril revolver »Frommer« v gavo našemu fantu Homovcu.

V tem je prišla orožniška asistenca, ki je omenjena tuja napadalca tudi aretirala in zaslišala. Tudi ostali udeleženci napada so javljeni in ima o njih orožniška postaja potrebne podatke. Med njimi sta tudi dva železniška uslužbenca. Naši fantje imajo večje poškodbe na roki, na hrbtu in eden rano na glavi.

Pretepaška banda je bila oborožena z revolverji. Kakor smo že omenil, je eden imel revolver »Frommer«, ki ga je po večkratnem izstrelku vrgel od sebe, kakor je pri zaslišavanju sam izpovedal. Orožniki iščejo ta revolver na mestu, ki ga je aretiranec navedel. Napadalno palico, ki je narejena v Logatcu, in jo je naš fant izvil napadalcu iz rok, je podaril vrli fant dr. Natlačenu. Napadalci so ugrabili našim fantom tudi dva klobuka. Eden izmed obeh omenjenih napadalcev je pozneje prišel v dvorano z velik obulo, ki jo je odnesel, ko mu je ob priliki napada na dr. Natlačena bila izvita iz roke okovana gorjača.

Naglašamo, da je »Jutro« že dalje časa napadalo dr. Natlačena, da je SDS izdala posebne lepake ter je »Jutro« v nedeljo prineslo posebno karikaturo z opozorilom na nek govor, o katerem so posvečeni krogi na Rakeku govorili, da bodo radi njega dr. Natlačena »obesili na brzojavni drog.«

Hujskarije »Jutra« rode res lepe sadove.

*

Ko je dr. Natlačen po napadu prispel v Ljudski dom ,je našel tu natlačeno polno dvorano. Bil je sprejet z viharnim navdušenjem. Dr. Natlačen je imel poldrugo uro trajajoči govor. **Takega shoda SLS na Rakeku že dolgo ni imela!** Mi smo hvaležni nasprotnikom, da so nam pripomogli do takega uspeha, zlasti pa zaradi tolovajskega napada na javni cesti v temi. Vse, kar je pametnih, tudi med nasprotniki, ta grd napad in nastop najetih tujih pretepačev, došlih iz Logatca, Vrhnike in Planine, ogorčeno obsoja. Nam pa je samo koristil, ker shod se nam je sijajno posrečil, naše somišljenike utrdil in marsikoga še pridobil za našo stranko, ker s ponočnimi napadalci naši pošteni Rakovci, Unčani, Ivanjci in Slivljani nočejo imeti nobene zveze več.

Sramoto so hoteli napraviti nam, a doživeli so blamažo sami zlasti tisti, ki so se bahali, kako nam bodo shod razbili, dr. Natlačena vrgli na cesto in sami zborovali v naši dvorani. Sfrčal pa je le en njihov iz dvorane na hladno in potem je bil mir, ker predsedujoči naš rojak in domačin dr. Puntar ni pustil, da bi kdo motil shod.

Ta shod bo imel dobre posledice tudi za občinske volitve v februarju, zakaj v naših možeh in fantih je zrastel s tem dnem pogum in samozavest, da zmagamo prej ali slej tudi v občini ,ki jo vodijo žerjavovci.

Ne izzivajte!

Nemoralna je bila samostalno-demokratska stranka v političnem boju, odkar ostoja, najnizkotnejših sredstev se je večno posluževala, najbolj prostaške in pobalinske so pa njene metode v najnovejšem času. Stranka, ki se je alimentirala iz vrst Slavenske banke, organizira v zadnjem času pobijalne napade na govornike SLS, kakor se je to zgodilo zadnjo nedeljo na Rakeku. Stranka, ki je vzdrževala v družbi z nemškimi veleposestniki pravo strahovlado nad velikansko večino slovenskega ljudstva na Kranjskem, ki je bila do kosti uslužna zastopniku avstrijskega režima, pri nas baronu Heinu, govori danes o nacionalizmu in pobalinsko hujska proti SLS in njenim kandidatom. Stranka, ki je izročila vse slovensko šolstvo iz najbolj strankarsko-egoističnih nagibov g. Kalteneggerju v roke, hoče danes dajati nacionalistične lekcije. In dalje: stranka, katere zastopniki so peli med vojno slavospeve avstrijski dinastiji in vojski, hoče danes druge natolcevati. Za žive in mrtve se je stranka pehala, da bi vse oddali in predali Belgradu, stranka, ki se je trudila in glasovala za najbolj centralistično ustavo, hoče sedaj predstaviti razpust deželnega odbora, ki ga je predlagal njen zastopnik dr. Triller, kot nekak centralističen akt in nekak centralističen greh. Ne pove pa, da je tedanja večina v revolucijonarni vladi uresničila političen program Slovenstva, da je namreč ustvarila **avtonomno zedinjeno Slovenijo** z neprimerno večjimi pravicami nego so jih imeli nekdanji deželni zbori. Stranka, ki je v načelu bila proti zakonodavnim pravicam dežel in njenih zastopov, sedaj laže, da je po prevratu Pribičević pozval na zborovanje deželne zbore. **Tega Pribčević ni nikdar storil,** ne bi nikdar hotel storiti in »Jutro« vendar v slikah o tem laže. Večjega slavospeva na avstrijsko armado in večjega poziva na odpor proti Srbom ni nihče izrekel nego oficijelni zastopnik te stranke ob začetku vojske in sedaj pozablja ta stranka, na vse to in išče dlake v jajcu, da bi mogla hujskati proti drugim. Grehi žerjavovcev proti slovenskemu narodu so tako veliki, da skuša glasilo te stranke s poseganjem v predvojno in prvo povojno dobo obrniti pozornost nekaterih političnih analfabetov na drugo polje, da ne bi videli grozotnega razdejanja, ki ga je prinesla slepo strastna protislovenska politika teh ljudi nad slovensko ljudstvo!

Ne bo šlo! Samostalni demokrati so bili pravi herostrati slovenskega ljudstva pred vojsko, med vojsko, najbolj pa po vojski: služili so vsakemu režimu, vsakemu oblastniku so izdajali slovenske koristi, samo da je mogla ta klika se sončiti v državni moči in jo izrabljati proti slovenskemu narodu. Njej ni bila nobena stvar sveta: ne dostojanstvo naroda, katerega eksistenco v novi državi sploh taji, ne svetost družine, katero je z naravnost satanskim preganjanjem uradništva, razdirala, uničevala in moralno in gmotno ubijala. Z nasiljem so ubijali ti ljudje politične pravice ljudstva,da bi se mogla mala koterija obdržati na vladi in tlačiti druge, eksploatirati državo in poedince, stranka, ki se upa na dan s proglasom, vsebujočim od začetka do konca eno samo politično laž, mora izzvati tak odpor v ljudstvu, ki jo bo s silo svoje moči prisilil k drugim metodam ali jo bo pa pomedel s političnega pozorišča. S temi ljudmi je bila slovenska javnost prepotrpežljiva in do njih naravnost kavalirsko obzirna. Take nemorale, kakor jo vnaša SDS v politično javnost, ne bomo trpeli, ker je ne smemo trpeti. Če že hočejo, bodo imeli boj, ki bo malo drugačen, kakor je bil dosedaj. Naše ljudstvo je izdržalo že mnogo bojev, bo vzelo nase pa še to, da nauči družbo, ki se zove samostalna demokratska stranka, dostojnih manir v politični borbi in spoštovanja slovenskega ljudstva. Proti tem ljudem so prišli na beli dan najsramotnejši dokumenti njihovega javnega delovanja, a so menili, da morejo preko njih in da jih morajo s svojo žurnalistiko zakriti. Tudi v tem oziru bomo drugače govorili, in sicer tako, da bo moral javnost ob njih obstati, jih premišljati in čez te ljudi napraviti križ. Če s tako drznostjo izzivajo, dobro, se jim bo enako povrnilo. Prepričani smo pa, da jim bo kmalu kapital pošel, da bi mogli še vračati.

Velikanski fiasko SDS na Taboru.

Lepše čase je že doživela sokolska dvorana na Taboru. Ko so naši esdeesarji privabili Pribičeviča v Ljubljano, so jim radovedni Ljubljančani res napolnili novo dvorano na Taboru in voditelji SDS so se že na tihem radovali v sladkem upanju, da jim bo dvorana ob vsaki priliki tako polna. Da pa so se kruto zmotili v teh svojih računih, je pokazal nedeljski shod na Taboru.

Niso pomagali ne ogromni lepaki po vseh ulicah, ne bombastična naznanila v »Jutru« in ne posebna vabila; pričakovanih ogromnih množic ni hotelo biti od nikoder na Tabor. Aranžerji shoda so obupavali, zlasti, ko so jim kurirji donašali poročila, da se večina ljubljanskih volivcev zbira v — »Unionu«. Prostrane galerije v dvorani so zevale praznote, v dvorani pa so reditelji morali udeležence razvrstiti kakor telovadce po vsej dvorani, da se je vsaj malo zakrila nenapolnjenost dvorane.

Taka je bila v resnici ta »manifestacija napredne in narodne« Ljubljane, kakor poroča včerajšnji »Slov. Narod«. Mesto manifestacija — popoln fiasko, mesto polne — dvorana zevajoče praznine, mesto ovacij in navdušenja — redki vzkliki in skromno ploskanje, in mesto stvarnih govorov — dolgočasno zabavljanje črez klerikalce in škofa in stare svobodomiselne fraze o Galileju. V tem tonu se je posebno odlikoval g. dr. Puc.

Govorniki so bili vsi od prvega do zadnjega deprimirani. Zanimivo je, da se sami demokrati po shodu niso upali govoriti o večtisočeri množici, nego so skromno poudarjali: »Da, tisočosemsto pa jih je le bilo.« Kdor pa je stal na galeriji, je mogel vse udeležence mirno prešteti in ugotoviti, da je bilo vseh udeležencev maksimalno 1000 in nič več.

Med ostalimi govorniki na Taboru je bil prav značilen govor g. Tavčarja, ki je obsojal večinoma iz samega opravičevanja zato, da so šli narodni socialisti skupno s sam. demokrati v volivni boj. G. Ivan Mohorič pa se je menda že udal v usodo. Iz njegovega govora je zvenela tiha resignacija na mandat. 23. januarja ne bo prvič, ko je propadel. Njegov govor je bil vobče prav dolgočasen in marsikdo je tekom govora široko zazehal. Deviški govor g inž. Guliča ni bil nič drugega kakor kratek ekscept vseh mogočih šlagerjev SDS. G. dr. Tone Jamar je rabil mnogo časa, da se je preko raznih zavitih stavkov dokopal do tega, da je pozdravil skupni nastop SDS in NSS., ki tudi njemu najbrž preveč ne prija.

Shodu je predsedoval g. Likozar, ki pa je bil tako slabo razpoložen, da je kmalu po otvoritvi ves ozlovoljen odšel.

Med shodom je prišlo v preddvorani do nemira, ki so ga izzvali neki neznanci. Hoteli so na shod, pa so jim reditelji zabranili. nakar je prišlo do hrupa

Tako je izgledal nedeljski shod SDS v Ljubljani in tako približno bodo izgledali tudi volivni uspehi, ki jih bo dosegla SDS prihodnjo nedeljo.

Polomija g. Prepeluha v Dobrepoljah.

Samostojna kmetska (Radičeva) stranka je sklicala v nedeljo 16. t. m. v Dobrepolje svoj shod, ki je pokazal, kako slovensko ljudstvo obsoja zavoženo centralistično politiko Puclja in Radiča. Na shod je prišla peščica samostojnežev (13 po številu) poleg pristašev SLS, ki so napolnili vse zborovalne prostore. Položaju primerno je skušal g. Prepeluh usmeriti svoj govor, a taktika se mu ni posrečila. Svojega radičevskega, centralističnega programa ni mogel razviti in ni bil zmožen niti stvarno utemeljevati Pucelj-Radičeve politike, kajti medklici pristašev SLS in očitki protislovenske politike g. Puclja so bili tako težki in številni, da je g. Prepeluh moral podleči. Silno mučen utis je napravil g Prepeluh na svoje pristaše, ker svojih trditev ni bil v stanu podpreti z dokazi in se je zmotil pri vseh številkah in datih, ki jih je navajal, kajti pristaši SLS so ga stalno korigirali. Končno je g. Prepeluh prosil navzoče, da mu naj ne zamerijo, da vsega ne ve. Ker je bilo enourne vesele zabave pristašem SLS dovolj, so po tej izjavi z viharnimi klici dr. Koroščcu in Slov. ljudski stranki zapustili zborovanje, g. Prepeluh pa je s par ostanki Samostojne stranke v Dobrepoljah ostal sam.

Ponesrečena „manifestacija“ združenih socialistov v Mariboru.

V nedeljo predpoldan so sklicali mariborski socijalni demokrati svoje glavno volivno zborovanje v Gambrinovi dvorani. Nekoliko so se ušteli, ker so na svoji zaupni seji računali, da bo Gambrinova dvorana premajhna ter bodo morali zborovati na vrtu. V soboto se je celi dan agitiralo za čim številnejšo udeležbo, da bi vsaj nekoliko zabrisali sledove veličastnega zborovanja SLS v Gospodarski banki. No, nazadnje je zadostovala tudi Gambrinova dvorana Zbrana je bila stalna garda socijalističnih shodov, kakih 300 ljudi, med temi precej mladine in pristašev drugih strank. Pogrešali pa smo železničarje, o katerih so socijalisti s tako gotovostjo zatrjevali, da so vsi v njihovem taboru.

Zborovanje je otvoril kandidat Krajnik. Za njim sta se predstavila še druga dva kandidata, nadučitelj Grčar in profesor Favaj. Glavni govornik je bil Grčar, ki je skušal zagovarjati samega sebe zaradi očitkov v naših listih. Njegov zagovor pa je bil zelo slab in brez efekta, zato ga je skušal zabeliti z običajnimi, iz »Volksstimme« prevzetimi bajkami o farovžih, o bogastvu duhovščine itd. Priznal je, da socijalisti niso ničesar storili za omiljenje stanovanjske bede, da niso dali brezposelnim nobenih podpor, zagovarjal pa je, da so oni najprej morali skrbeti za sredstva za zidanje.

Drugi govornik, profesor Favaj, je podal še zanimivejše priznanje. Rekel je, da je bilo v Mariboru pri zadnjih volitvah 500 klerikalcev, sedaj jih je pa že precej več. Vabil je v socijalistično stranko uradnike, v glavnem pa je bil njegov govor namenjen železničarjev, ki socijaliste skoro korporativno zapuščajo.

Da si zagotovijo sodelovanje komunistov, so pozvali iz Ljubljane dr. Gustinčiča, ki je udrihal po Bernotovi skupini, ki se ni uklonila socialpatriotom ter samostojno nastopa.

Zborovanje je radi dolgoveznih govorov poteklo brez efekta in navdušenja ni bilo nikakega. Socijaliste, ki so pred zborovanjem z gotovostjo računali na en mandat, o drugem pa so pravili, da je še sporno, ali ga dobe oni ali združena gospodarska stranka, je zborovanje razočaralo Če ne bo pri volitvah njihovih pristašev več, kakor jih je bilo na zborovanju, ostanejo po številu glasov še za drugimi strankami, o sigurnosti mandata pa so že sami začeli dvomiti.

Polomija SKS v Gornji Radgoni.

S kričanjem in vabili so oznanjevali samostojneži v gostilni pri Karbašu v Gornji Radgoni svoj shod. Gospodje kandidati so se pripeljali že v soboto ter so oblezli vse naokrog ter vabili na shod. Tudi v nedeljo pred shodom sta bila vedno na cesti gospoda Roškar ter Nemec. Ker so se samostojni generali bali, da bi se udeležili shoda tudi kmetje, ki gredo zjutraj k sv. maši, so napovedali zborovanje ob 11. uri, a kljub temu so se temeljito uračunali. Na zborovalnem prostoru so našli le 8 moških in še med temi samo enega celega ter popolnega samostojneža. Iz navadne gostilniške sobe so se potegnili v »sestranc« in skrbno zaprli za seboj vrata. V posebno sobo so mesto govorov začeli romati Križniki in oni samostojnež v navadni sobi je čakal zaman na Radič-Pucljev evangelij. — Podobno kakor v Gornji Radgoni se je zgodilo samostojnim tudi v Apačah, kamor so šli snubit Nemce. V Apačah shoda ni bilo iz enostavnega vzroka, ker ni bilo na oznanjeni shod niti enega zborovalca Apačana. Da umijejo samostojneži ti dve blamaži, so obljubili Gornjeradgončanom za četrtek samega g Puclja. Iz dveh blamaž se bo rodila tretja in to tik pred volitvami, da bo več ter bolje zaleglo.

Samo do 31. januarja. Samo do 31. januarja.

Inventurna razprodaja manufakturnega blaga

Pri nekaterih blagovih do 50% popusta

Josip Šlibar, Ljubljana

Stari trg št. 21, poleg Zalaznika.

Ing. Gvidon Gulič:

Porni stroj in parna turbina.

Navodila za strojnike in obratovodje parnih obratov. — Vezana knjiga stane 80 Din.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Kako je manifestiral za SLS kamniški okraj.

V soboto 15. t. m. je prispel v **Komendo** h g. drž. poslancu Stercinu nosilec liste za kamniško-brdski okraj g. Mazovec, da bi imel drugi dan v nedeljo po rani jutranji sv. maši shod v Društvenem domu, nakar bi se odpeljal na shod v Kamnik in popoldne v Domžale. V prijetni družbi pri g. poslancu je pozabil na skrbi nedeljskega dneva in mu še na misel ni prišlo, da mu že pripravlja pot v Kamniku g. protikandidat dr. Karba, ki je v soboto zvečer imel na shodu v kamniški čitalnici začetkoma tri udeležence, ki so pa potem, kot se je govorilo, narastli skupaj z g. vladnim komisarjem na št. 9. V nedeljo zjutraj po rani sv. maši so komenški volivci napolnili Društveni dom do zadnjega kotička. Shod je vodil g. poslanec Stercin. Referirala sta kandidata gg. Mazovec in Novak in sta bila obe poročila z velikim navdušenjem odobreni. Shod je zaključil z lepimi bodrilnimi besedami g. poslanec Stercin, nakar so se volivci še zelo prisrčno razgovarjali z obema kandidatoma in se nato razšli v borbenem razpoloženju na svoje domove.

Kandidat g. Novak se je podal nato v **Lahoviče**, kjer je imel zelo lep sestanek volivcev — do 80 udeležencev. Pot mu je pripravil kot glas vpijočega v puščavi pri g. Dežmanu zastopnik SKS, g. Marušič, ki je baje »zborovalc« v sosednjem Zalogu. Njegove plakate so neki hudomušneži opremili z zelo papricranimi opombami. Volivci v Lahovčah so vztrajali s svojim kandidatom g. Novakom v prijateljskem razgovoru nad dve uri, nakar so se s trdno obljubo, da bodo šli vsi na volišče za edino slovensko stranko, SLS, v najboljšem razpoloženju razšli. Drugi kandidat g. Mazovec se je pa podal v družbi g. poslanca Stercina na shod v

Kamnik.

Shod je bil nad vse pričakovanje dobro obiskan, dasi ni bilo zanj nobene posebne reklame. Prostorna dvorana Kamniškega doma je bila polna samih volivcev, baš tako tudi galerija. V obširnem govoru je kandidat g. Mazovec podal historijat naše stranke in očrtal njen razvoj v preteklosti, sedanji položaj obenem pa tudi skušal podati vidike za bodočnost, predvsem z ozirom na oblastne skupščine. Volivci so izvajanja g. kandidata poslušali z največjo pozornostjo in jih često podčrtavali z živahnimi odobrujočimi medklici. G. poslanec Stercin je v jedrnatih besedah temeljito pojasnil, kakšno razmerje naj bi vladalo med mestom Kamnikom in njegovo okolico, da bi bilo dobro za oboje in bi oba, mesto in okolico, z enako ljubeznijo negovala skupna mati Slovenija. Zborovalci so izvajanjem g. poslanca Stercina enodušno pritrjevali. Shod je vodil domači kamniški advokat, g. dr. Dominik Žvokelj, ki je med meščanstvom in okoliškim ljudstvom zelo priljubljen. Ni čuda torej, da so volivci njegovim temeljitim besedam, ki so kot težko kladivo padale po nasprotnih strankah, živahno pritrjevali in na njegov poziv enodušno sklenili topel brzojavni pozdrav voditelju Slovencev, g. dr. Korošcu. — G. kandidat Mazovec se je nato v družbi g. poslanca Stercina odpeljal v

Domžale.

V ponosnih Domžalah se je vršil zadnji večji shod te volivne borbe. Tudi za ta shod je utiral gaz g. protikandidat dr. Karba, ki je nastavil svoje volivne mreže v »Restavraciji« ob enajstih dopoldne. Gostilna je gostilna, pač za vse, in zato je bilo ob tem shodu zbranih, kot so pripovedovali eni, okoli 20 zborovalcev, somišljenikov vseh strank, po drugem sporočilu pa 48, med njimi pri posameznih omizjih dosti glasnih »protestantov«. Ker gospodov volivcev ta shod nikakor ni zadovoljil, so prišli vsi in še mnogi mnogi drugi na shod SLS, ki se je vršil ob treh popoldne v Društvenem domu. Brez vsake posebne reklame in agitacije so volivci veliko dvorano ponosnega domžalskega Društvenega doma popolnoma napolnili, tako da so si ostali volivci poiskali prostora na galeriji, ki je bila polna naših navdušenih somišljenikov. Shod je otvoril načelnik krajevne organizacije g. Vrečar in pozdravil vse navzoče kandidate ter g. nar. poslanca Stercina. Nato je govoril nosilec liste g. Mazovec, ki so ga zborovalci z navdušenjem pozdravili ter z velikim zanimanjem sledili njegovim zajetim izvajanjem o preteklosti, sedanjosti in bodočnosti naše stranke. Istotako so bili tudi ostali gg. kandidatje dr. Capuder in Poznič, ki sta prispela iz krasno uspelega shoda v Moravčah, in Novak, ki je prišel iz Lahovič ter g. poslanec Stercin z navdušenjem sprejeti. Zbor je sledil njihovim izvajanjem z iskrenim navdušenjem in največjo pozornostjo. S krepkimi besedami je g. nar. poslanec Stercin poudaril važnost teh volitev in pozval na polnoštevilno udeležbo, kar so mu zborovalci z navdušenjem obljubili. G. Vrečar je nato predlagal pozdravno brzojavko g. dr. Korošcu, ki je bil že med govorom g. kandidata Mazovca ponovno najprisrčneje aklamiran; predlagana brzojavka je bila z največjim navdušenjem enoglasno sprejeta. Shod se je končal v navdušenem borbenem razpoloženju, nakar so se vršili še intimni prijateljski razgovori z žilavimi osivelimi borci iz Krekove garde in z mladimi, življenja in borbenosti polnimi somišljeniki, v veliki meri že iz orlovske šole. Ta veličastni shod je dostojno zaključil večje prireditve v tej volovni borbi. Sedaj pa na podrobno delo, da bo naša zmaga veličastna, k čemur bodo v odlični meri pripomogli naši ponosni Domžalci in njihovi kremeniti značajni okoličani.

Na shodu v **Moravčah**, ki je bil tudi lepo obiskan, dasi se je že prej vršil enak shod na Vrhpoljah, sta govorila kandidat Jože Poznič in dr. Capuder. Med govorom drugega govornika se je z medklicem vmešal neki trgovec, ki sedaj agitira za samostojneže in je s svojim avtomobilom vozil g. Pucelja. Toda skupil jo je tako, da si bo nauk menda zapomnil, ker se je že po shodu nekaj opravičeval zaradi svojega medklica. Volivci so bili ravno zaradi tega nastopa samostojnega agitatorja sijajno razpoloženi in Moravče bodo pri volitvah zopet dale največje število kroglic SLS v celem okraju, kakor je bilo to tudi pri zadnjih volitvah, ko je SLS dobila v Moravčah 417 glasov.

Ljubljanska okolica vsa za SLS

V nedeljo, 16. jan., je zborovala SLS na **Igu.** Zborovanje, na katerem je poročal narodni poslanec Fr. Smodej, je bilo zelo dobro obiskano in so volivci soglasno odobravali politiko Jugoslovanskega kluba. Volivna udeležba prihodnjo nedeljo na Igu bo dobra. Po shodu SLS se je vršil sestanek SDS, ki pa je bil prav slabo obiskan. Nekaj naših je šlo poslušat in en našinec je dal duška svojemu ogorčenju nad politiko SDS.

V nedeljo popoldne se je vršil shod SLS tudi **v Mostah pri Ljubljani.** Zborovalci, ki so napolnili dvorano Društvenega doma, so navdušeno odobravali izvajanja govornikov posl. Smodeja in g. kandidata Gostinčarja. Soglasno so izrekli zaupnico Jugoslovanskemu klubu.

V soboto dne 15. t. m. zvečer se je vršil **v Dravljah** nepričakovano dobro obiskan shod SLS. Na shodu je govoril Gostinčar. Zborovalci so pazno sledili govorniku.

V nedeljo se je vršil shod pri **Dev. Mar. v Polju** zjutraj po maši. Govorila sta g. dr. Brecelj in Gostinčar.

V ponedeljek 17. t. m. pa se je vršil shod na **Brezovici,** kjer je bilo navzočih nad 300 ljudi. Govorila sta g. Gostinčar in g. župnik Hauptman. Navzoči nasprotniki niti ugovarjali niso.

Razpoloženje volivcev je bilo izvrstno. 23. januar bo dan Slovenske ljudske stranke!

Vrhnika in okolica ostaneta zvesti SLS.

V nedeljo 16. t. m. je priredila SLS dobro obiskane shode v **Št. Joštu, Zavarju in Podlipi.** Na vseh shodih je bila udeležba izredno velika kljub slabemu vremenu. Na shodih se je predstavil g. kandidat Jože Brenčič in obrazložil program SLS za oblastne skupščine. Na shodu sta nastopila tudi dekan Pete in vrli organizator Ignacij Hren, ki sta razpravljala o delu SLS v naši državi, o njenem ugledu, ki ga vedno bolj in bolj pridobiva tudi med Srbi, tako da jo sedaj že odkrito vabijo v vlado. Povedala sta tudi, kako se trudijo nasprotniki, da bi razredčili vrste SLS s tem, da ustanavljajo nove stranke med nami in širijo o naši stranki najrazličnejše laži. Na vseh shodih se je pokazalo, da ljudstvo zaupa SLS in da se bodo mnogi, ki so dosedaj šli z drugimi strankami, odločili, da vržejo kroglico v prvo skrinjico. SLS priredi v vrhniški okolici še tele shode: v ponedeljek na **Drenovem griču,** v torek v **Vel Ligojni,** v sredo v **Bevkah** in v četrtek v **Blatni Brezovici.**

Polomije nasprotnikov so velike. V Bevkah Sam. demokratska stranka ni dobila prostora, kjer bi zborovala, malo drugače se je godilo SDS v nedeljo. V Sinji gorici je SDS pripeljala s seboj z Vrhnike 12 ljudi avantgarde, poslušalcev domačinov je bilo 8, četudi je bilo na vsaki mizi štefan vina.

Zelo klavern je bil shod SDS v soboto zvečer na Vrhniki, kjer se je zbral generalni štab demokratov v Jantarju okrog 60 oseb. G. kandidat Mayer se je s svojimi krepkimi izrazi zelo slabo odrezal. Veliko je govoril tajnik Rape, a kljub temu ne bo dobila njihova stranka dosti več glasov, kot je bilo ljudi na shodu. Saj so še vneti njih pristaši šli v gostilno, namesto na shod.

Tak je volivni boj pri nas. Vedno bolj zmaguje tudi med nasprotniki zavest, da pravi pošteni delavci so le v SLS in zato bodo mnogi, ki doslej še niso volili SLS, spustili kroglico v prvo skrinjico dne 23. januarja.

Vsa Ježica za SLS.

Ob nepopisnem navdušenju je v nedeljo cela občina Ježica soglasno povedala, da v njej ni mesta za druge stranke, kakor za predstavnico slovenskega naroda SLS. Nabito polna velika dvorana društvenega doma je odmevala ogorčenja, ko je naš kandidat dr. Brecelj šibal hlapčevstvo žerjavovcev, pucljevcev in Kristanove priprege. Enodušno je povedala Ježica, da s hlapci belgrajskega centralizma ne mara imeti nobenega opravka. Kakor smo pri vsakih volitvah trdno stali na strani preizkušenega voditelja slovenskega naroda, tako pojdemo tudi v nedeljo vsi z volivno kroglico v boj za pravice slovenskega naroda. **»Prva je naša, tu je zmaga«,** odmeva po celi Ježici in v nedeljo vse kroglice v prvo skrinjico.

Novomeški okraj manifestira za SLS.

V nedeljo so bili dobro obiskani shodi SLS v **Toplicah, Čermošnjicah, Poljanah** in **Podturnom** pri Toplicah. Na prvem shodu je govoril prof. Ambrožič, na drugih treh pa posl. dr. Kulovec. Nadalje so se vršili shodi v **Šmihelu** pri Žužemberku, **Ajdovcu,** na **Dvoru** in **Žužemberku.** Govorila sta kandidata Kastelic in Košak. Na vseh shodih je ljudstvo z nepopisnim navdušenjem manifestiralo za SLS in dalo besedo, da bodo 23. januarja nasprotniki poraženi kakor nikoli popreje. Samostojnežem in liberalcem je za vedno odklenkalo.

Krasen shod SLS na Robu pri Turjaku.

V nedeljo se je vršil tukaj krasno uspeli shod SLS, ki je pokazal, da stoji danes vsa župnija trdno v naših vrstah. Na shodu sta razvila program SLS za delo v oblastnih skupščinah kandidata gg. Sternad in Peterlin. Njiju stvarna govora so zborovalci z velikim zanimanjem poslušali in navdušeno odobravali, ter z ogorčenimi klici obsodili nesrečno protislovensko in protiljudsko politiko centralističnih strank. Pucelj je tukaj še zadnje svoje pozicije zgubil. Kot četrti govornik je nastopil g. Gajšek, ki je prišel iz Ljubljane na popoldanski delavski shod. V svojem govoru je stvarno dokazal zborovalcem, da mora slovenski narod, ako hoče živeti, v celoti kot en mož glasovati za kandidate SLS in to iz gospodarskih, političnih in kulturnih razlogov. Govornika so opetovano zborovalci z navdušenimi klici prekinili. Trije na shodu navzoči samostojneži so skušali govornika motiti. Dobili so pa od njega take lekcije, da so umolknili, po dvorani pa je zavladala velika veselost in navdušenje. Z gromovitimi živijo klici naši stranki in zmagi so se zborovalci razšli.

Krasno zborovanje SLS v Trbovljah.

Tu so se v nedeljo vršili kar trije shodi. Dopoldne ob 9. uri je imela volivni shod SLS v društvenem domu. Dvorana našega velikega Doma je dolga 16 m in 12 m široka in je bila polna naših volivcev. Govorili so gg. poslanec dr. Gosar in Terseglav, nosilec kandidatne liste Žmavc, ki je tudi predsedoval shodu, kandidat Križnik in namestnik Arnšek. Poslušalci so se divili posebno govoroma gg. Terseglava in dr. Gosarja ter jih navdušeno pozdravljali. Prvi je razložil v učinkovitih besedah [illegible] socializem in zlasti ovrgel očitek, da SLS ni razredna stranka, poudarjajoč, da so v SLS res združeni pristaši iz vseh stanov, **toda vsi na programu krščanskega socializma.** Dr. Gosar pa je z lastno mu stvarnostjo govoril o pomenu današnjih volitev z ozirom na položaj v Belgradu; če namreč dobi SLS med narodom zaupanje in bo glasovanje izpadlo čim lepše, bo tudi položaj Slovencev v Belgradu tem boljši. Oglasil se je k besedi tudi socialist g. Majdič ml., drugače izvrsten dečko in znan delavec na kulturnem polju, na žalost pa prežet z duhom napačnega Marxovega socializma; dobil je seveda odgovor.

Popoldne ob 3. uri so imeli shod samostojni demokratje. Tem so pa nagajali socialisti z znanim Pliberškom na čelu in so demokratom napravili precej neprijetnosti. Ko so delavci odšli na Bernotov shod k g. Pravdiču, je ostala na shodu demokratska garda trgovcev, nekaj uradnikov in poduradnikov. Demokratskemu shodu je predsedoval trboveljski postajenačelnik, kot kandidat se je prišel pa pokazat g. dr. Bohinjec.

Tudi na Bernotovem shodu pri Pravdiču ob 4. uri ni bilo dosti ljudi; brez prerekanj se pa ne vršijo njihovi shodi nikdar, zato jih tudi ne obiskujejo kaj prida. — Naš shod je bil obiskan najštevilnejše in je bil tako po govorih kakor po navdušenem razpoloženju in edinodušnosti najlepši izmed vseh. Tudi par navzočih socialistov s svojim govornikom vred, kateremu smo dali brez vsega besedo in pustili nemoteno govoriti, se je vedlo lepo.

Tudi v Središču ob Dravi je ljudstvo naše.

V nedeljo dne 16. t. m. po rani sv. maši je imel v našem Društvenem domu volivni shod kandidat g. Alojzij Janžekovič. Brez vsakega hrupa in posebne agitacije se je zbralo na shodu do 150 zavednih naših pristašev iz Središča in okolice. G. kandidat je v poljudnem, eno uro trajajočem govoru pojasnil pomen oblastnih skupščin in važnost udeležbe pri volitvah. Navzoči so soglasno odobravali dosedanje veliko delo naše stranke za slovensko ljudstvo, ter obsojali ljudi in stranke, ki bi rade na našo škodo splezale na površje, a pri tem zatajujejo svoj narod in ga hočejo degradirati v nekako pleme. Naš domačin, nar. poslanec g. Bedjanič, je pa razložil najnovejše dogodke v notranjem in zunanjem političnem položaju ter orisal delo in taktiko Jugoslov. kluba v okvirju programa SLS. Program stranke je program ljudstva, in tega ne bodo naši poslanci izdali in prodali nikdar. Navzočih je bilo tudi par nasprotnikov, ki so se pa s stvarnimi izvajanji naših govornikov morali le strinjati. Brezdvomno je pokazal shod, da bo tudi v našem tako razkričanem naprednem Središču naša stranka v nedeljo dne 23. januarja tako kot doslej vedno izšla iz volitev kot najmočnejša. Je pa tudi lahko ponosna na svoje zavedne pristaše, kajti o kakih neznačajnežih pri nas ni govora. Treznost, preudarnost, samozavest in politična zrelost naših pristašev nam je porok, da bo zastava SLS i v bodoče ponosno vihrala na svojem visokem mestu. Mi vztrajamo trdno na našem programu, ter se smejemo otroški naivnosti strančic, ki se na tako resne in pomembne volitve pripravljajo z muzikami in pijačo. Vidi se pač, da je umevanje za resno delo in gospodarski napredek slov. naroda dino v vrstah SLS.

Lep shod SLS v Ptuju.

V soboto zvečer je imel v Ptuju v gostilni g. M. Brenčiča g. poslanec **Ivan Vesenjak** lep volivni shod. Govoril je o pogojih, ki jih je Jugoslovanski klub stavil za vstop v vlado, o gospodarskem položaju v državi, o naši zunanji politik in o pomenu volitev v oblastne skupščine. Shod je bil jako dobro obiskan. Volivci so pozorno sledili zanimivemu in stvarnemu govoru g. poslanca in mu pritrjevali. Poslancu g. Ivanu Vesenjaku, Jugoslovanskemu klubu in njega načelniku g. dr. Korošcu so soglasno izrekli zaupanje in zahvalo.

Ormoški okraj zaupa samo SLS.

Ormoški okraj je že pri zadnjih volitvah pokazal, da stoji po svoji ogromni večini v taboru SLS. Naša stranka je dobila okrog 2640 glasov, demokrati 470, Pucelj 210, Radič 240, vsi drugi pa (saj je bilo 14 skrinjic) okrog 100 glasov. Pri teh volitvah bodo samo štiri skrinjice in sicer naša SLS, SDS, SKS in socialisti. Volilni izlgedi drugih strank pa so še slabši kakor pri zadnjih volitvah, čeravno so samostojneži zlezli v Radičevo torbo, ne boste obe stranki imeli pri sedanjih volitvah niti toliko glasov, kakor prej vsaka zase. Tudi tisti maloštevilni nasprotni volilci so se sedaj spametovali, ker uvidevajo, da od samih obljub in Radičevih fraz brez podrobnega gospodarskeg dela ne morejo živeti. Delavski sloji imajo sedaj v stranki SLS svojega kandidata, vinničarja Rozmana in so veseli, da bodo v oblastni skupščini mogli zastopati svoje zahteve.

Kmetje so pri zadnjih volitvah stali kakor zid za svojim tovarišem Bedjaničem, sedaj pa bodo glasovali za kandidata Janžekoviča, ki je tudi znan po okraju kot razumen gospodar. Inteligenca, ki čuti s potrebami slovenskega naroda, pa bo volila g. banč. ravn. Kovačiča.

Demokratje so s Petovarjem kakor vedno slabo odrezali. Že pri zadnjih volitvah je izgubil celo v domačem kraju skoro vse glasove. Zadnje ostanke pa mu je sedaj pobral francoski vinski vrag, katerega je samo radi volivne reklame poskusil narisati na domače kleti.

Ormoški okraj bo 23. januarja sijajno pokazal, da ne zaupa nobenemu drugemu kakor SLS.

Rogaška Slatina odklanja SKS in SDS.

Čeprav nas do dneva volitev v oblastno skupščino loči le še dober teden dni, vendar ni tukaj tokrat opaziti nikakega volivnega boja. Razen radičevcev ni na Slatini od nasprotnikov še nihče priredil shoda. Kako je ta shod izpadel, smo pa že itak poročali. Le tu pa tam se preplašeno priziblje kak posamezni kandidat, da se osebno prepriča, kakšna je situacija. Ko pa vidi, da je popolnoma osamljen, jo spet žalostno popiha v samotno šentflorjansko dolino, in ne vemo, kako mu je pri srcu, kadar se spomni, da ga je gospoda tako ukanila. Najbolj zanimivo pa je gledati kandidata g. Verbovška, kadar jo primaršira po glavni cesti z gorjačo v roki. Pravijo, da je v takšnih trenutkih v duhu že v bodoči oblastni skupščini, kjer udriha po klerikalnem zmaju. Nam se mož, ki je sicer dober človek, ob takšnih prilikah smili in bi ga včasih prav radi zbudili iz teh sanj, toda on si ne da dopovedati, da zastonj sanja o sedežu v oblastni skupščini, ker je preveč pod vplivom gotovih zelenih generalov. Ti so pa seveda veseli, da imajo sploh osebo, ki se zanje peha, na mandat pa že tako več ne računajo. Nadvse žalostno vlogo pa igrajo tukajšnji samostojni demokrati. Odkar so zgubili svojega dolgoletnega predsednika, so prišli čisto iz ravnotežja. Nekateri bi to bridko izgubo še nekako preboleli, da jim sedaj ne tare glave spet druga skrb: Slavenska banka, ker se jim čimdalje bolj dozdeva, da jih bo ta njihova »naprednost« preveč drago stala. In zato ni čuda, če niso našli v svojih vrstah moža, ki bi hotel biti nosilec njihove liste, ampak so si morali izposoditi kmeta iz radičevske stranke. Nam je ta cepitev seveda prav všeč, ker bodo tako sedaj eni kot drugi propadli. Ne gre nam pa v glavo, odkod to veliko ponižanje, da si upa ta velika gospoda iti sedaj med preproste kmete, ko vendar ve.

da kmetje o njih niti slišati nočejo. To je seveda tudi vzrok, zakaj si ne upajo oziroma ne morejo prirediti nobenega shodiča. Za koga tudi? Da bodo napravili tako žalosten konec, tega bi si mi nikoli ne bi bili mislili; sicer pa je bil že skrajni čas, ker to, kar so oni uganjali, presega že vse meje dopustnosti.

Velik shod SLS v Križevcih pri Ljutomeru.

Dne 16. t. m. po rani maši smo pokazali, da smo Križovčani še vedno zavedni in odločni pristaši poštene politike SLS. In zdaj v tem odločilnem trenutku, ko gre za osvojitev prve postojanke v boju za avtonomijo Slovenije, smo še posebno navdušeni in delavni. 23. januar bo to pokazal. Na shodu je bilo do 300 ljudi, ki so navdušenv odobravali izvajanja kandidatov SLS, gg. Rajha, Neudauerja in Hrastelja.

Bizeljsko za SLS.

V nedeljo 16. t. m. po jutranji sv. maši se je na Bizeljskem vršil lep shod SLS pod predsedstvom vnetega somišljenika g. Cizlja. Na shodu se je številno navzočim volivcem predstavil kandidat g. Podvinski, ki je v stvarnem govoru orisal naloge bodočih deželnih zborov. Posl. Kremžar je govoril o programu in delovanju S. L. S. Na shodu je bilo navzočih tudi več samostojnih in redičevcev, v imenu katerih sta dva skušala ugovarjati. Po stvarni a odločni zavrnitvi sta potem ves čas molčala. Videlo se je, da so dejstva, ki sta jih pribila naša govornika, delovala s tako silo, da bo v nedeljo 23. t. m. marsikdo dosedanjih nasprotnikov volil SLS kot edino zastopnico slovenskega ljudstva.

Pred zmago SLS v konjiškem okraju.

V konjiškem okraju je bilo v nedeljo več prav dobro uspelih shodov SLS. **V Čadramu** je govoril posl. dr. Hohnjec, kojega politično poročilo so vsi volivci vzeli z velikim odobravanjem na znanje. Govoril je tudi kandidat Napotnik, ki je potem govoril na volivnem shodu na **Keblju**, popoldne pa na **Črešnjicah. V Zrečah** so govorili monsignor dr. Jerovšek, kandidat Bruderman in pa delavski kandidat Uranjek. Vsi ti shodi so bili jasen dokaz, da je ves konjiški okraj v taboru SLS ter bo v nedeljo volil samo kandidate SLS.

Klavrna predstava SKS v Cirkovcah.

V nedeljo, 16. t. m. je sklicala SKS v Cirkovce na Dravskem polju po rani službi božji shod v gostilniške prostore Antona Goljata. Sklicanje zborovanja se je izvršilo javno pred cerkvijo s pristavkom, da so vabljeni poslušalci vseh strank. Res se je zbralo občinstva obojega spola krog 100 oseb. Med zbranimi je bila pretežna večina mladeničev in mož iz tabora SLS. Vse je bilo prepričano, da bo prišel Cirkovčane osrečevat s svojo politiko g. Dobnik iz Št. Janža na Dravskem polju, ki pa se menda radi slabih izkušenj izza državnozborskih volitev ni upal sam v Cirkovce. Pojavil se je kot govornik neki tukaj čisto neznani Ivan Knez. Shod se je otvoril na zelo neobičajen način, ker se gospod govornik niti predstavil ni in niti na poziv našega somišljenika ni hotel zaupati poslušalcem svojega imena. Njegova identiteta se je dognala na drug način. Tudi župan iz občine Gorica ni povedal svojega imena. Mladi samostojni govornik je dobil takoj začetkom svojega zmedenega govoričenja tako ostro zavrnitev, da je skušal napraviti efekt z nekaterimi dejstvi, ki so pa uradno ovržena in je imel tako malo učinka, da jo je kar na tihem odkuril in pustil celo družbo treh ali štirih Pucelj-Radičevih pristašev obsedeti za mizo. Dobre pol ure je trajalo zborovanje in nato so se razšli navse strani vsi poslušalci. V Cirkovcah tli le še majhen ogorek nekdanjega samostojnega ognja. G. cirkovški župan in oni iz Gorice vedita, da vama potekajo tudi zadnje minute vašega županovanja. V nedeljo 23. t. m. bo oblegana v Cirkovcah 1. skrinjica naše SLS.

Žalosten shodič SDS na Barju.

V nedeljo dne 16. januarja so se naši liberalci spomnili Barjanov. Sam gospod iz znane bivše triperesne deteljice na magistratu se je potrudil na Ilovco, da bi spreobrnil Barjane. Okoli 3 se je pripeljal dr. Puc z avtomobilom in ker se mu je zdelo, da nas Barjanov ne bo dosti, je pripeljal s seboj par (8) ljubljanskih esdeesarjev, ki naj bi delali »štimungo«. In res. Zbralo se nas je 30 možakarjev, ki smo uporabiti to priliko, da se malo pozabavamo. Otvoril je shod neki na Ilovici čisto neznani g. Janežič. Prosil nas je naj mirno poslušamo in nikar ne spravljamo v zadrego g. govornika ter dal besedo g. Pucu. G. dr. Puc nas je na dolgo prepričeval, da so »klerikalci« izdali slovenske interese v Belgradu, da so oni krivi davčnih eksekucij, da je dalje SLS kriva, da se Ljubljanica do danes ni regulirala, da so demokrati le z veliko težavo preprečili, da niso klerikalci in komunisti uničili Ljubljane itd. Sami lahko verjamete, da smo tako debele le težko požirali, zato smo le vprašali gospoda po tem in onem. G. govornik je uvidel, da demokratom na barju ne bo ajda zorela. Začel je groziti z razmerami v Mehiki, kjer da so tudi klerikalci pritirali državo na rob propada. Tistih osem mladeničev, ki jih je pripeljal s seboj, mu je pridno pritrjevalo. In ko je uvidel, da mu stvar kljub temu ne gre kar tako izpod rok, je shod zaključil in naša gospoda se je zopet odpeljala v Ljubljano, da tam poroča o »sijajni manifestaciji napredne misli« na Barju. — **Mi Barjani smo se pa na novo prepričali, da je naše mesto edino v vrstah Slovenske ljudske stranke in bomo vsi dne 23. januarja vrgli naše kroglice v tretjo skrinjico.** — Več barjanov.

Napredna misel na pohodu v Trnovo.

Ker vemo da bo tudi vso Ljubljano zanimalo, kako sijajno napreduje napredna misel v ljubljanskih predmestjih, zato nam dovolite, da vas malo pozabavamo s poročilom o »sijajno uspeli manifestaciji« narodnega bloka v Trnovem. Stalno omizje trnovske napredne gospode je sklicalo zadnjo soboto svoj shod v gostilno pri Sokliču. Nesreča pa je hotela, da so ob isti uri na istem prostoru sklicali svoj shod »združeni socialisti«. G. Soklič, podjeten človek, si ni dosti belil las s tem kočljivim problemom ter je obema strankama dovolil zborovati v svoji gostilni, češ, naj odbijem enim ali drugim, v vsakem slučaju jih bo premalo. Mož je prav računal. Prišli so oboji in sobica se je napolnila »do zadnjega kotička«. Nastal pa je težji problem. Po kratkem spogledovanju so pogruntali, da je vsako omizje »druge branže«. Socialisti, ki so bili v večini (30 : 24) so otvorili »manifastacijski zbor« ali bolje rečeno debato, ki se je vodila po vseh »parlamentarnih predpisih«. Nastopali so govorniki: Sedej contra Tavčar, Sič contra Mlinar itd. Debata je bila povsem »stvarna«. Sicer so ostali koncem koncev vsak pri svojem, socialisti so se »združili« pri eni mizi, napredni »blok« pa pri drugi. Da bi pa vseeno pokazali, da napredna fronta raste, so se zedinili, da bodo marširali v skupni fronti nad klerikalce. Ob tem slovesnem trenutku so vstali, si segali v roke in, da ni bil med njimi še kak radičevec, bi se bili skoro poljubovali, kar zona nas je obhajala trnovske klerikalce, ko smo zvedeli, kakšna velika armada maršira proti nam. Vemo, da nas bo ta »združena vojska« skoro gotovo zbrisala s površja zemlje ali vseno velja naše geslo:

V nedeljo, dne 23. januarja gremo vsi Trnovčani na volišče in oddamo naše glasove »Slovenski ljudski stranki«, katere skrinjica je tretja. — Trnovčani.

Zabaven »shod« SDS na Šoli pri Žalni.

Preteklo nedeljo popoldne je bil shod SDS na Šoli pri Žalni na domu kandidata SDS gosp. Mohoriča. Shod je bil izredno dobro obiskan, seveda le od pristašev SLS. Na shod je prišel iz Ljubljane poročat dr. Klepec, ki je res tako klepetal, da so ga naši pristaši večkrat prekinjali, tako da je po preteku nekaj minut sam zaključil svoj klaverni shod, ki je bil gotovo najslabši za liberlace na celem Kranjskem. Prišlo je namreč na shod tudi nekaj pristašev SDS z Grosuplja in iz Višnje gore, ki jih je pa naša ogorčena množica postavila kmalu ven **na hladni sneg. Tako sta na shodu naposled ostala samo omenjeni doktor in kandidat SDS** g. Mohorič. Prav sitnemu položaju je napravil konec neki tovorni avto, ki je vozil drva. Na ta avto se je hitro vsedel ta gospod, da gre poročat v »Jutro« o prekrasnem shodu na Šoli.

* * *

Dobili smo poročila še o številnih drugih shodih na Gorenjskem v Belikrajini, na Notranjskem, na Štajerskem, pa jih danes nismo mogli uvrstiti. Oojavimo jih jutri.

Kandidatne liste.

PTUJ.

I. Kandidati: **Veršič Ivan**, pos. in župan, Sv. Marko; **Janžekovič Alojz**, pos., Sv. Lenart pri Vel. Ned.; **Rozman Peter**, viničar, Hermanci; **Dr. Kovačec Janko**, bančni ravnatelj, Maribor; **Kropfe Lovro**, posest. v Staršah; **Čuš Ivan**, posestnik v Hlaponci; **Napast Martin**, posestnik, Sv. Lovrenc. — Namestniki: **Kočevar Ivan**, posestnik, Obrež pri Središču; **Kramberger Alojz ml**, posestnik in mlinar, Skarba; **Mlakar Jože**, posestnik in krojač, Lankovavc; **Felicijan Jakob**, posestnik, Vurberg; **Prelog Franc, posestnik**, Zagajici; **Pristarič Franc**, posestnik, Hajdina; **Brenčič Mihael**, posestnik in gostilničar, Ptuj.

II. Socialisti. Kandidati: Šegula Ivan, mizar, Ptuj. Spolenak Ivan, posestnik na Bregu. — Pečuh Ivan, kleparski mojster, Ormož. — Kmetec Franc, posestnik, Grajena. — Žumer Franc, posestnik, Rošnja. — Topolovec Vincenc, kovač, Žakelj. — Belšak Franc, krojač, Sv. Lovrenc. — Namestniki: Gabrijel Franc, uradnik, Ptuj. — Tkalec Štefan, usnjar, Breg. — Kristanič Ivan, krojač, Ptuj. — Rojs Alojzij, posestnik Grajena. — Zupanič Martin, posestnik, Zlatoličje. — Copak Julij, posestnik, Zlatoličje. — Kranjc Franc, zidar, Ormož.

III. SDS. Kandidati: Lovro Petovar, posestnik in trgovec, Ivanikovci. — Janko Mikša, kmet, Prvenci. — Anton Blažek, podžupan, knjigovodja, Ptuj. — Franc Škerlec, kmet, Vičanci. — Anton Preložnik, kmet in župan, Vurberk. — Josip Veselko, kovaški mojster, Središče. — Tomaž Muršak, posestnik, Brišečki vrh. — Namestniki: Alojz Vajda, posestnik, Stojnci. — Jakob Tobias, višji davčni upravitelj v p., Ptuj. — Ferdo Korbar, kmet, Osluševci. — Ignac Vindiš, posestnik, Zg. Breg. — Jurij Čurin, posestnik in čevljar, Ormož. — Anton Šmigoc, posestnik, Vereji. — Jakob Zadravec, posestnik in paromlinar, Središče.

IV. Radičevci. Kandidati: Vindiš Martin, posestnik, Sp. Leskovec. — Dobnik Štefan, posestnik, Zlatoličje. — Rojs Ivan, posestnik, Ormož. — Žnidarič Jakob, posestnik, Središče. — Pen Gustav, posestnik in gostilničar, Jurovce. — Petrovič Ivan, posestnik, Ptuj. — Dr. Novačan Anton, pisatelj, Maribor. — Namestniki: Peršuh Ivan, posestnik, Mihovce. — Simonič Vinko, posestnik in mehanik, Ptuj. — Novak Ivan, posestnik, Trgovišče. — Babosek Ivan, posestnik, Roblječa vas. — Stermberger Andrej, oskrbnik, Vereje. — Satler Jože, posestnik in mizar, Boršt. — Strucl Franc, trafikant, Št. Vid.

MURSKA SOBOTA.

I. SLS. Kandidati: **Franc Taflik**, župnik, Kančovci; **Geza Horvat**, upravitelj, Krajna; **Franc Kerec**, posestnik, Prosečka vas; **Franc Bačič**, posetnik, Gor. Lendava; **Anton Vogrinčič**, posestnik, Cankovo. — Namestniki: **Alojz Domjan**, posestnik, Sodišinci; **Andrej Forjan**, posestnik, Rakičan; **Jožef Kühar**, posestnik, Gradišče; **Alojz Kornhauser**, posestnik, Sv. Jurij v Prekmurju; **Ivan Panker**, posetnik, Pečarovci.

II. Hrvatski radičevci. Kandidati: Franc Hidošček, seljak, Zabukovci. — Ivan Kuhar, seljak, Tešanovci. — Mijo Sukić, seljak i gostioničar, Ocina. — Franjo Štotl, seljak, Domanjci. — Namestniki: Franc Obal, seljak i gostioničar, Rankovci. Aleksandar Šif'ar, seljak, Zanglovci. — Ivan Malačič, kovač i seljak, Kamčovci. — Franjo Džuban, seljak, Moravci. Ivan Barber, seljak, Križevci.

III. Slovenski radičevci. Kandidati: Adam Sarkany, posestnik Adrianci. — Josip Hary, posestnik, Domanjčovci. — Arpad Benčecz, posestnik, Lemerje. — Janez Fartek, posestnik, Kuzdoblanje. — Štefan Csellat, posestnik, Lemerje. — Namestniki: Franc Mikole, posestnik, Gor. Lendava. — Karoly Keresnar, posest., Gor. Petrovci. — Franc Csafzar posestnik, Domanjčovci. — Franc Pelcar, posestnik, Brezovci.

IV. SDS. Kandidati: Godina Štefan ,ev. župnik, Gor. Petrovci. — Šiftar Franc, posestnik, Stankovci. — Kampl Avgust, posestnik in trgovec, Nuskova. — Titan Janez, posestnik, Černelavci. — Koder Anton, notar, Murska Sobota. — Namestniki: Breskoč Adam, posestnik, Križovci. — Vratarič Mikloš, posestnik, Podonovci. — Kühar Josip, trgovec, Gor. Lendava. — Perkič Štefan ml., trgovec, Gradišče. — Kregar Franc, posestnik, Bakovci.

V. Radikali. Kandidati: Peterko Ivan, trgovec, Murska Sobota. — Černjavič Jakob, trgovec, Mur. Sobota — Wolfarth Ludvig, geometer, Mur Sobota. — Cripoth Viktor, trgovec, Murska Sobota. — Gombosy Viktor, posestnik, Murska Sobota. — Namestniki: Klojčnik Ignac, podpreglednik fin. kontrole v p., Murska Sobota. — Car Aleksander, posestnik, Murska Sobota. — Motuš Alojzij, čevljar, Murska Sobota. — Elek Abraham, gostilničar, Hodoš. — Kozič Ivan, posestnik, Murska Sobota.

VII. Slovenska neodvisna gospodarska stranka (Franjo Zagorski). Kandidati: Franjo Zagorski, posredovalec, Maribor. — Evgen Ballek, posestnik, Gor. Petrovci. — Štefan Kerčmar, posestnik, Gor. Petrovci. — Ludvig Smodiš, posestnik, Gor. Petrovci .— Peter Srebre, delavec, Maribor. — Namestniki: Josip Smodiš, posestnik, Zg. Petrovci. — Aleksander Pondelek, posestnik Zg. Petrovci. — Franc Sebjenič, čevljar, Zg. Petrovci — Franc Haas, krojač, Maribor. — Ivan Welt, čevljar, Pobrežje.

DOLNJA LENDAVA.

I. SLS. Kandidati: **Baša Ivan**, župnik, Bogojina; **Ostere Peter**, trgovec, Beltinci; **Litrop Štefan**, čevljar in posestnik, Turnišče; **Matjašec Ivan**, posestnik, Dolina; — Namestniki: **Horvat Jožef**, posestnik, Črenšovci; **Trajber, Jožef**, posetnik, Dobrovnik; **Bedernjak Ivan**, posestnik, Truje; **Horvat S. Ignac**, pos., Gor. Bistrica.

II. Hrvatski radičevci. Kandidati: Neubauer Josip, činovnik, Dol. Lendava. — Palfi Josip, seljak, Dobrovnik. — Holcedl Hinko, kaplan, Dolnja Lendava. — avlinek Josip, krčmar i seljak, Petešova. — Namestniki: Györek, Franc, seljak, Kobilj šova. — Namestniki: Györek, Franc, seljak, Kobilje. — Margetić Ferd., činovnik, D Lendava. — Gomzi Sandor, zidar, Goberje. — Sollar Stjepan, seljak i trgovac, Nedelica.

III. Slovenski radičevci. Kandidati: Štefan Trboča, posestnik v Turniščah. — Janez Dsuban, posestnik in gostilničar, Dolnja Lendava — Štefan Bordon, posestnik, Dobrovnik. — Štefan Pivor, posestnik, Bratonci. — Namestniki: Ivan Čizmozija, obč. blagajnik, Turnišče. — Marko Horvat, posestnik, Dobrovnik. — Mihely Pucko, posestnik, Bratonci.

IV. SDS. Kandidati. Janez Preininger, nadučitelj, Dobrovnik. — Štefan Györkeš, posestnik in poštar, Turnišče. — Anton Hajdinjek, kovač in posestnik, Odranci. — Jožef Vrečič, posestnik, Petešovci. — Namestniki: Anton Glavnik, trg. poslovodja, Beltinci. — Ivan Marušič, kolonist, Benici, obč. Petešova. — Jožef Lebar, posestnik, Tri mlini pri Dol. Lendavi.

V. Radikali. Namestniki: Adam Bohar, mesar in trgovec, Dolnja Lendava. — Ivan Kreslin, posestnik in župan, Sred. Pristava. — Štefan Horvat, posestnik in župan, Kobilje. — Franc Karika, posestnik in mizar, Turnišče. — Namestniki: Josip Časar, krojač, Dolnja Lendava. — Štefan Ciguet, posestnik, Dolnja Lendava. — Pavel Both, mizar, Dobrovnik. — Franc Ferčak, posestnik in gostilničar, Benkovci.

Beležke

△ **Po Notranjskem**, zlasti v logaški okolici, širijo demokratje bedasto laž, da logaški župan Gabrijel Oblak, potem ko bo izvoljen, odstopi. Esdeesarski agitatorji trdijo, da bo potem prišel v oblastno skupščino neki advokat. Na tak neumen način skušajo begati volivce. S tem hočejo obdržati one dvomljivce, ki so se jim radi njih nesrečne politike že izneverili. Tistim, ki poznajo volivni red, je jasno, da ne more priti mesto Oblaka kak drugi advokat, **ker ni nobenega na listi** za dr. Natlačenom. Naši somišljeniki pa tudi vedo, da nihče ni in ne bo zahteval odstopa priljubljenega logaškega župana. Na tak neumen način bodo esdeesarji na Notranjskem samo izgubili. **Vse orožje demokratov je laž.**

△ **»Jutro« proti sebi.** Na vse pretege in na vse mogoče načine se muči SDS, da bi zaustavila vedno hujši razkroj v svojih vrstah, ki jej grozi s katastrofo pri volitvah prihodnjo nedeljo. S strahom gleda SDSarski generalni štab, kako njegovi ljudje v masah dezertirajo, kako v Žerjavovem taboru ni nobenega navdušenja več, in kaka velika nevarnost je, da izgubi SDS še te postojanke, ki jih je doslej z največjim naporom še mogla držati. V svojem obupu je SDS, samo da bi premotila lahkoverne in pa naivne ljudi in rešila kak glas več zase, zatajila celo vso svojo preteklost, zavrgla svoja dosedanja gesla in obsodila politiko, ki jo je uganjala celih osem let. Njen volivni proglas, ki ga je izdelala v zadnjem trenutku, ni nič drugega kot kapitulacija pred avtonomistično idejo, ki jo zastopa Slovenska ljudska stranka. Torej še celo na »klerikalni« program prisegajo zdaj SDSarji (seveda z figo v žepu), samo da bi nalovili volivnih kroglic od tistih, ki vse verjamejo in ne mislijo z lastnimi možgani. Zdaj se delajo tudi oni avtonomiste, še večje kot so klerikalci in se navdušujejo za demokracijo, svobodo, pošteno upravo, neodvisnost uradništva in take lepe stvari. »Jutro« pa piše idealistične članke, se zgraža nad nedostojnimi volivnobojnimi metodami, se ogreva za volivno svobodo in proti fizični sili kliče duha in proti surovemu materialističnemu pojmovanju povišuje »najdragocenejše kulturne organizme« — skratka »Jutro« je v nedeljski številki napisalo krepek uvodnik proti samemu sebi. Kajti žalostna resnica je, da je ravno »Jutro« tisto, ki se kakor v vseh tako tudi v sedanji volivni borbi poslužuje najsurovejših metod in najordinarnejših manir in v blatenju in zasramovanju političnega nasprotnika ne pozna nobene mere in meje. In je to žalostno resnico v isti številki, kjer se na uvodnem mestu zgraža nad surovimi volivnobojnimi metodami, na najsurovejši način vnovič potrdilo z ilustracijami iz preteklosti avstrijskih časov in jih opremila s teksti, zabeljenimi z najnesramnejšimi lažmi in napadi na SLS. Cela ta ilustrirana stran je en sam ostuden in ordinaren pamflet, ki ilustrira zgolj »Jutrove« nečedne volivnobojne metode. To so samo žalostne slike demokratske kulture, in ne bodo dosegle drugega efekta, kot da ji hbo obsodila vsa resna in dostojna slovenska javnost in da bo 23. januarja SDS tako sijajno pogorela kakor ni še nikoli.

△ **Dve važni odkritji.** Dr. Puc je v svojem govoru na Taboru povedal svojim vernim, da je škof volil s socialisti in da bo SLS propadla. Tega namreč Pucovi poslušalci še nikoli niso brali v Jutru.

△ **Denuncijantje spet na delu.** Demokratske stranke se je držal vedno kot poseben znak — denunciranje. Pred vojno so črnili svoj narod in njegovo večinsko stranko Dunaju. Znane so le predobro predvojne zveze liberalcev s Heinom, tem Amanom našega naroda. Danes črnijo Slovence Belgradu. Vedo, da je SLS in z njo ves narod zvest svoji domovini, toda svobodomisele mora blatiti. Spet goni »Jutro« avstrijakanstvo, dasi ve, da bi mogli mi prinesti celo vrsto imen sokolov, ki jih je svoj čas »Slov. Narod« pohvalil kot zveste borce za staro Avstrijo. Ali naj postrežemo z imeni takih odlikovancev? Le kak pomen ima vaše denuncijanstvo, ko boste morali dati oblast iz rok kot ste jo morali svojčas in vas Hein ni mogel rešiti!

△ **Čistikraja.** Komaj mine kak dan, da ne bi demokratski listi kot hijene trgali spomin velikega vladike ranjkega dr. Mahniča. Upajo se mu podtikati stvari, ki so čisto neresnične, upajo si zavijati njegove besede, da bi kovali iz tega za svobodomiselstvo kapital. Tudi nedeljski shod SDS ni mogel miniti brez ostudne častikraje moža, ki je za slovenski narod pretrpel več kot vsi njegovi blatilci.

△ **Na površnost bravcev računajo.** »Jutro« je čisto čisto zaverovano v dr. Natlačena. Tako se trese za g. Poljanška, da si je privoščilo v njegovo rešitev to-le bedastočo: Članku, kjer napada dr. Novečana, da bombastičen naslov o dr. Natlačenu. Ali mislite, da so vsi bravci tako neumni kot so tisti, ki so nasedli slavnemu »potrdilu«, da je SDS vrnila Slavenski banki 1,000.000 dinarjev?

△ **Liberalizem nikoli ni bil izbirčen** v sredstvih, kadar mu je bilo na tem, da škoduje katoličanstvu. Najogabnejše laži servira svojim bralcem. Slovensko svobodomiselstvo se pa v tem še celo odlikuje. Zlasti v volivni dobi meni demokratski generalštab, da more rešiti SDS samo laž. Pri volitvah leta 1925. naj bi pomagalo izmišljeno pismo kardinala Gasparija, sedaj pa »Jutro« z debelimi črkami oznanja, da francoski katoličani odklanjajo diktaturo Vatikana. In vendar je tisti, ki v znanem od papeža obsojenem listu »Action française«, napada Vatikan, izrazit ateist Leon Daudet. Toda bravci »Jutrovega« kroga morajo pred volitvami vse prenesti.

△ **Da brez ljubljanskega škofa** demokratska stranka ne zna izpeljati nobenega volivnega boja, je splošno znano. Ker menda že tudi verniki okrog »Jutra« ne verjamejo več v strašilo spovednic in prižnic, ki mrgole v tem najmodernejšem listu, so v nedeljo prinesli sliko škofove palače. Sedaj bo menda klerikalizma vsaj konec! Zraven pa bodo neprestano vpili, da mi vlačimo Cerkev v politiko.

Naročajte „Slovenca"!

Živahno volivno gibanje po vsej državi.

PAŠIČEVCI OSTRO NAPADAJO RADIČA. — LEP SHOD DAVIDOVIČEVCEV V SOMBORU. — SHOD CENTRUMAŠEV V BELGRADU. — ST. RADIĆ DOŽIVLJA VELIK FIASKO TUDI NA HRVATSKEM. — RADIĆ PUSTI RAZGANJATI LJUDI Z OROŽNIKI.

Belgrad, 17. jan. (Izv.) Na včerajšnji dan se je po celi državi vršilo nad 300 shodov. Na teh shodih so bili vsi voditelji vseh strank. Pri tej priliki so podali več značilnih izjav. Kakor poroča današnje časopisje, so bili vsi shodi dobro obiskani. Najvažnejši so bili shodi, ki so se vršili v **Ljubljani**, v **Zagrebu**, v **Belgradu** in **Somboru**.

V Somboru je nastopil predsednik narodne skupščine Marko Trifković skupno s predsednikom nemškega kluba dr. Kraftom. Govor predsednika narodne skupščine Trifkoviča je zelo značilen za razmere, ki vladajo v radikalnem klubu. Skoro ves govor je namreč g. Trifković posvetil Stjepanu Radiču in njegovemu delovanju. To njegovo delovanje je g. Trifković obsodil na tako oster način, da se smatra kot gotovo, da je takoj po oblastnih volitvah pričakovati krize. V svojem govoru je podal celo zgodovino, kako je prišlo do Radičeve kapitulacije in nato do njegovega sodelovanja v vladi. O postopanju Stjepana Radiča, odkar je v vladi, je dejal g. Trifković med drugim sledeče:

Postopanje g. Stjepana Radiča otežkočuje vladno delo in preprečuje vsako delo narodne skupščine. Čeprav Stjepan Radić v svojih govorih neprestano govori, da mora narodna skupščina delati, da mora sprejeti razne zakone, da se mora brigati za ljudsko blagostanje itd., vendar skupščina nobenkrat ni manj delala, kakor za časa vlade Hrvatske seljačke stranke. Vi veste, da takšno postopanje Stjepana Radiča izziva krizo za krizo.

Nato je govoril o novih napadih Stjepana Radiča in pravi, da je s Stjepanom Radičem sploh težavno delati, in je odločno nastopil proti njegovemu delovanju. Ob soglasnem odobravanju vseh prisotnih je seciral Stjepana Radiča in ga obsodil.

Politični krogi so mnenja, da je ta Trifkovičev govor nekak uvod v borbo, katero nameravajo začeti pašičevci proti Uzunoviču. Iz terdence tega govora je razvodno, da se dela na to, da bi se Stjepan Radić in njegova stranka eliminirala iz vlade.

Istotako se je vršil v Somboru shod združene opozicije. Govoril je Ljuba Davidović, ki je naše notranje stanje označil kot zelo slabo. Dejal je, da se naša država upravlja popolnoma neodgovorno. Toda prišel bo dan, ko bodo ti ljudje odgovarjali za vse, kar so dosedaj delali. Govoril je o korupciji in o težkem zunanjem položaju naše države.

Na tem shodu je govoril tudi voditelj zemljoradnikov Joca Jovanović, ki je glede zunaje politike trdil, da ni dobra, in da niti ne more biti dobra, dokler je slaba notranja politika. Naša politika bodočnosti bodi politika slovanske vzajemnosti. Kar se tiče gospodarske in finačne krize, je on mnenja, da je kriza moralna, da je kriza ljudi, ki sedaj upravljajo državo.

V Zagrebu se je vršil shod samostojnih demokratov, na katerem je govoril Svetozar Pribičević, ki je predvsem obračunal s Stjepanom Radičem.

V Belgradu se je vršil velik shod radikalne stranke. Na njem sta govorila notranji minister Boža Maksimović in finančni minister dr. Bogdan Marković. Boža Maksimović je govoril o samoupravnem priznanju ustavne ureditve naše države s strani HSS. Hrvatska seljačka stranka se je obvezala za integralno izvajanje ustave. Zato lahko sodelujejo z radikali. Finančni minister je istotako govoril o značaju samouprav, ki bodo po njegovem mnenju razbremenile centralno upravo. Od njih si mnogo obeta in misli, da se bo težka gospodarska kriza s tem rešila.

Vsi ti shodi so potekli precej mirno in v redu in so bili dobro obiskani. Edino Stjepan Radić je imel slab dan. Poročila, ki prihajajo v Belgrad o njegovih zborovanjih, stalno govore o velikih neuspehih Stjepana Radiča, ki vsepovsod dobiva udarec za udarcem. Posebno se obsoja Radičevo nastopanje z orožniki. Vedno je bil proti batinaški politiki, sedaj pa na svojih shodih sam zboruje v senci bajonetov. Nad svoje bivše pristaše, ki so razjarjeni nad njegovo politiko, pošilja orožnike, da jih bijejo s puškinimi kopiti. Misli se, da bo Stjepan Radić pri bližnjih volitvah doživel velikanski fiasko, kar naj bi bil povod več za izbruh krize.

Zagreb, 17. januarja. (Izv.) Informacije o Radičevih nedeljskih shodih v Hlebinjih, Teterancu in Koprivnici so za položaj HSS v Podravju porazne. Na vseh treh skupščinah je bila udeležba jako slaba in pri vsej slabi udeležbi so bili še vedno v večini pristaši nasprotnih strank. Čim se je Radić pojavil v Hlebinjih mu je zadonelo na ušesa: **Doli Radić!** Doli z izdajalcem! Ko je Radić začel govoriti, je nastal velik nemir med zborovalci, tako da je moral svoj govor prekiniti. Nato je pričel groziti tamošnjemu okrajnemu glavarju, da bo frčal, ako ne vzpostavi reda. Grozil je onim, ki so vpili proti Radiču, nazivajoč ga za izdajalca, da jih bo tiral pred sodišče. Te Radičeve grožnje so seveda navzoče še bolj razburile, tako da se je shod sredi prerekanja in vpitja končal.

Tudi v Koprivnici je imel Stjepan Radić zelo slab dan. Napram slavi, ki jo je užival oktobra l. 1924. baš v Koprivnici, je doživel topot strašen potom. Ko je prišel v dvorano, so ga pričeli napadati: »Vi ste drugi Pribičević!«, nakar je Stjepan Radić razjarjen dejal, da ni prišel med volkove. Od prisotnega glavarj je zahteval, da naj pozove orožnike in in razžene ljudi ,ki razgrajajo. Ko je Radić končal shod, se je pred dvorano zbralo kakih 500 kmetov in meščanov, ki so neprestano kričali: »Dol izdajica!«, nakar se je Radić naglo odpeljal v Zagreb.

Dva važna proračuna v finančnem odboru.

STANJE NAŠIH HUMANITARNIH NAPRAV — POPOLN PROPAD NAŠE SOCIALNE POLITIKE — VELIKE REDUKCIJE — POSLANEC SMODEJ TEMELJITO KRITIZIRA POPOLNO BREZBRIŽNOST VLADE NA POLJU SOCIALNE POLITIKE IN ZAŠČITE DELAVSTVA.

Belgrad 17. januarja. (Izv.) Popoldne se je vršila seja finančnega odbora. V razpravo je prišel proračun ministrstva za ljudsko zdravstvo. Prvi je govoril načelnik ministrstva za ljudsko zdravstvo g. dr. Štampat, ki je prosil finančni odbor, da naj proračun sprejme nespremenjen.

Debata o proračunu za ljudsko zdravstvo.

V imenu vladne večine je radičevec poslanec Preka predlagal razne redukcije. Med drugim se reducirajo štirje inspektorati ministrstva za narodno zdravje, in sicer popolnoma. To so: inspektorat ministrstva za narodno zdravje na Cetinju, v Splitu, **v Ljubljani** in v Belgradu. **Nadalje se črta postavka 10 in pol milijona za nagrade zdravnikom, ki služijo prakso.** Na ta način ne bodo mlajši zdravniki, ki služijo prakso, odslej dobivali nobenih honorarjev več. Istotako se je reduciralo v higienski službi skoro 4 milijone Din.

V imenu Jovanovičeve skupine je govoril dr. Svetozar Branković, ki je dejal, da je ta proračun premajhen in da je napačno sestavljen. Radi tega je mnenja, naj se ves proračun vrne ministru, da ga ponovno pregleda in predela. V istem smislu je govoril zemljoradnik Joca Jovanović, ki je naglasil, da se iz proračuna vidi, da vlada ne skrbi za zdravstvo na vasi in po deželi. Samostojni demokrat Juraj Demetrović je govoril proti proračunu. Poslanec Jugoslovanskega kluba

Franc Smodej

je v svojem govoru poudaril, da je bil sistem, ki ga je uvedla centralistično urejena država z ozirom na bolnice, napačen. Država je prevzela bolnice, sedaj pa jih ne podpira dovolj. Bolnice so hirale in še hirajo. Država je prišla šele sedaj do spoznanja, da je bolnicam prepustila upravo, toda ne daje jim podpore. Podpora, ki je zanje namenjena, je premahjna, kar se bo tekom leta pokazalo. Toda ministrstvo v svojem principu ne postopa dosledno. Vse bolnice v Črnigori in Srbiji je pridržalo kot državne. Posledica je, da daje tem državnim bolnicam mnogo več sredstev, kakor za druge pokrajine, zlasti še, ker daje samoupravnim bolnicam v Sloveniji silno malo podpore. Tako je bilo za bolnico v Kandiji v proračunu samo 4000 Din. Iz predloženega proračuna, ki ni dovolj specificiran, ni razvidno, kakšna vsota je namenjena temu zavodu. Vsota 900.000 Din, ki je za vse bolnice v Sloveniji, ki niso v državni upravi, in za izplačilo bolniških računov, je veliko premajhna. To je velika krivica. Če se dajo vsote do 300.000 Din za gradnjo bolniških postaj v posameznih krajih, potem je podpora za samoupravne bolnice, ki jih je v Sloveniji več in jih država ni sprejela v svojo oskrbo, veliko premajhna.

Govornik zahteva, da se dajo finančnemu odboru na razpolago tudi bilance kopališč, ki jih država podpira ali naravnost vzdržuje. V nekaterih mora biti uprava strašno slaba, kakor n. pr. v kopališčih v Srbiji. Nadalje govornik zahteva pojasnila, kakšne korporacije so stalni kopališki odbori.

Poslanec dalje ostro kritizira čl. 120. finančnega zakona, da se bolniki, ki so zboleli na kužnih boleznih, zdravijo brezplačno brez ozira na premoženjske razmere. Samo za delavce, ki so zavarovani pri bolniških blagajnah, se zahteva povračilo bolniških stroškov. To ni socialno pravično. Govornik pričakuje, da se bo ta člen spremenil, kakor tudi čl. 122., ki določa, da morajo samoupravni zbori postavljati desinfektorje na vsakih 30.000 prebivalcev po enega in jih plačevati, imenuje jih pa veliki župan. To je v načelu napačno. Ministrstvo mora v okviru zakona predpisati, kaj da morajo samouprave v zdravstvenem oziru ukreniti. Tudi glede kvalifikacije samoupravnih zdravniških organov, more dajati predpise. Nikakor ne gre, da jih imenuje veliki župan. Kdor bo desinfektorje plačeval, ta naj jih tudi odstavlja.

Govornik ostro kritizira, da se ni v proračun postavil kredit za umobolnico v mariborski oblasti, čeprav se je to vsako leto zahtevalo. Govornik izjavlja, da je to absolutno potrebno, in se tudi v tem proračunu ni ustreglo upravičeni zahtevi Jugoslovanskega kluba. Poslanec izjavlja, da bo glasoval proti proračunu.

Poslanec radičevec Basariček je govoril o socialni higieni. Radikal Niko Novaković je hvalil ministrstvo in se posebno oziral na južno Srbijo, kjer se je zelo veliko storilo, vendar bi bilo dobro, da bi se storilo še več. Samostojni demokrat dr. Svetislav Popović je govoril o Vojvodini in o pomanjkljivostih, ki se tam dogajajo.

Vsem govornikom je kratko odgovoril načelnik ministrstva za narodno zdravje g. dr. Štampa. Nato je finančni odbor sprejel proračun s 11 proti 3 glasovom.

PRORAČUN MINISTRSTVA ZA SOCIALNO POLITIKO.

Nato je prišel v razpravo proračun ministrstva za socialno politiko. Ta proračun je lani znašal 461 miljonov, letos znaša še samo 371 miljonov. **Vlada je črtala največ pri invalidih, kjer se je črtalo nad 80 miljonov,** dva miljona sta se črtala na osebnih, ostalo na materialnih izdatkih. Z ozirom na tako slabo stanje tega ministrstva je minister Simonović, ki je podal kot zastopnik ministra za socialno politiko kratek ekspoze, prosil finančni odbor, da naj ničesar ne črta več, ker sicer delovanje tega ministrstva ne bo mogoče. Že sedaj se težko shaja. Če se bo še kaj črtalo, bo vsako delovanje nemogoče. Sicer se bo to ministrstvo itak ukinilo in se bo združilo z ministrstvom za ljudsko zdravstvo. **Potem se bodo izvedle velike redukcije.** Zato ni treba že itak malega proračuna še zmanjšati.

Kljub temu je vstal radičevec Preka in v imenu vladne večine predlagal velike redukcije. **Med drugim se črta kredit za izseljeniško službo v inozemstvu sploh.** Na ta način bo prišel tudi socialni demokrat Etbin Kristan ob službo. Izseljeniško službo bodo v inozemstvu izvrševali konzulati. Zanimive so nadalnje redukcije. **Predvsem se črta kredit za osrednjo borzo dela in za vse borze dela,** istotako za vse inspekcije za rečno in pomorsko brodarstvo. Nadalje se izvedejo še nekatere redukcije pri invalidih, **ukinejo se krediti za zaščito mladine, zmanjšajo se krediti za podporo humanitarnim društvom od 100 na 50 tisoč, podpore onemoglim od 150 na 100 tisoč, pri velikih županstvih se odpravijo referenti.** Pisarniški stroški v Sloveniji in drugi materialni izdatki se znatno črtajo ali zmanjšajo, v Sloveniji se zmanjšajo pisarniški stroški od 25 na 20 tisoč. **Istotako se vsi ostali izdatki za Slovenijo znatno reducirajo.**

Kot prvi je govoril sam. demokrat Demetrović. Postopanje radičevcev je ostro kritiziral. Radičevci se zmirom izdajajo za največje boritelje za socialno politiko in socialno skrbstvo, sedaj pa so v svojem delu pokazali ravno nasprotno.

Franc Smodej

je nato v temeljitem govoru očrtal nesocialno postopanje sedanje vladne večine. Ugotovil je, da proračun ministrstva za narodno zdravje natančno odgovarja zanimanju vladne večine, ki je ob debati skoro do zadnjega odšla iz dvorane. V naši državi skoro ni nič socialne politike. Iz vsega se vidi, da je po prvotnem velikem zanimanju za socialna vprašanja smisel za socialno politiko precej splahnil. Vlade se zanašajo na državno silo in na aparat, ki jim je na razpolago in mislijo, da jim je mogoče krivice nad siromašnimi in zatiranimi stalno vzdrževati. V tem oziru imamo dva tipična antipoda, Italijo in Rusijo, ki slonite na isti morali ali bolje rečeno nemorali proti demokratičnemu temelju. Vsi takšni režimi so vodili do revolucije, ozirom do protirevolucije. Revolucije so vedno zlo, ki ne gradijo, marveč podirajo, kar je dobrega. Zdi se, da smo mi najmanj socialna država. Ustavotvorec je pokazal še precej socialnega smisla. Dobili smo tudi več socialnih zakonov, četudi niso najboljši. Danes se zdi, kakor da bi teh zakonov sploh več ne bilo, in da smo podedovali samo naslov ministrstva za socialno politiko, kar vidimo v vsakdanji praksi.

Govornik ostro kritizira postopanje z invalidi, v čemer smo brezdvoma v Evropi zadnja država. **Menda se še polovica invalidov po preteku enega leta ni prevedla. Odobreni krediti, če tudi so majhni, se niso izplačali. Invalidi imajo pravico do brezplačnega zdravljenja. Toda to zdravljenje je samo na papirju. Kako slabo izvršuje država svoje dolžnosti do invalidov, je jasno iz postopanja s protezno delavnico v Ljubljani. Od 57 delavcev je ostalo v preteklem letu še 17 delavcev. Iz proračuna 1926-27 je razvidno, da se bo reducirale še to število.** Govornik razloži in stvarno dokaže potrebo, da se to število zviša.

Poslanec kritizira **Osrednji urad za zavarovanje delavcev.** Zahteva spremembo zakona in revizijo uprave. **Stroški znašajo nad 30 odstot. celotnih prejemkov. Zdi se, da ta ustanova ni za delavce, nego sinekura za dve** politični stranki. Ravnateljstvo je sklenilo zvišati prinostni tarif v nezgodnem zavarovanju od 5 na 7 odstot., da bi krilo primanjkljaj pri nezgodne mzavarovanju v l. 1925 v znesku 17 miljonov 122 tisoč 485 Din. Gospodarska kriza ne dovljuje tistih povišanj, **marveč je treba izvesti reformo uprave.** Veliki uspehi se bodo dosegli brez povišanja.

V nadaljnjem se je poslanec **dotaknil** vprašanja **delavskih zaupnikov** in zahteval, da izda ministrstvo poslovnik za poslovanje delavskih zaupnikov. Govornik kritizira **inspekcije dela**, ki slabo poslujejo, nagajajo malim obrtnikom in ne izpolnjujejo svojega namena. Obžaluje, da se nihče ne briga za **brezposelne,** da se ukinjajo obstoječe **borze dela. To kaže,** da ni prav nobenega smisla za socialne dolžnosti države. Zato bo glasoval proti proračunu.

K besedi se ni oglasil noben drug govornik. Nato je vladna večina sprejela proračun. Prihodnja seja bo jutri. Na dnevni red pride proračun ministrstva za kmetijstvo in ministrstva za agrarno reformo.

Sprava med Čehi in Slovaki.

SLOVAŠKA LJUDSKA STRANKA V VLADI.

Praga, 17. jan. Slovaška ljudska stranka je v soboto končnoveljavno sklenila, da gre v vlado in naznanila ministrskemu predsedniku imena, izmed katerih naj bi se imenovala slovaška ministra. Predsednik Masaryk je nato sprejel demisijo ministra za Slovaško dr. Kallaya in imenoval ministrom za izenačenje in upravno organizacijo poslanca Slovaške ljudske stranke dr. Gažika in ministrom za nar. zdravje in telesno vzgojo poslanca Slov. ljudske stranke dr. Tiso.

Dr. Gažik je po poklicu odvetnik v Bratislavi in mu je sedaj 39 let. Dr. Tiso je duhovnik; deloval je kot bogoslovni profesor v Nitri, sedaj pa je dekan v Banovcih, star 39 let.

Glede avtonomije in ministrstva za Slovaško se je zaenkrat sprejela sledeča rešitev: Slovaško ministrstvo se ukine; slovaške zadeve bo začasno vodil direktorij, sestavljen iz vseh treh slovaških ministrov: naučnega ministra dr. Hodže ter obeh novoimenovanih ministrov dr. Gažika in dr. Tisa. Tekom likvidacije slovaškega ministrstva se bodo nadaljevala pogajanja za upravno reformo v zmislu avtonomije.

Z vstopom Slovaške ljudske stranke v vlado je notranji sporazum v Češkoslovaški popoln. Vlada ima za seboj močno in zanesljivo večino, temelječo na ogromni večini prebivalstva. Časopisje naglaša veliki pomen tega dogodka, ki ne bo pospešil samo dela v parlamentu in upravi ter splošne konsolidacije na vseh poljih, marveč dobi s tem močno oporo tudi češkoslovaška zunanja politika.

Dr. Marx sestavlja središčno vlado.

Berlin, 17. jan. Državni predsednik Hindenburg je v soboto popoldne sprejel posle vodečega državnega koncelerja dr. Marxa in mu poveril nalogo, da skuša razjasniti parlamentarni položaj in možnost sestave vlade v zmislu sklepa centrumove frakcije.

Centrum se je v svojem sklepu izrekel za središno vlado. Le-ta bi se morala — ker središčne stranke ne tvorijo večine — nasloniti ali na levico ali na desnico. Centrum je za sodelovanje s socijalno demokracijo, a zdi se, da pa to odklanja nemška ljudska stranka. Kar se tiče desnice, so nemški nacijonalci izjavili, da ne bodo podpirali nobene vlade, v kateri ne bodo imeli vsaj enega ministra.

v Berlin, 17. jan. (Izv.) Državni kancler dr. Marx je imel včeraj razgovor s predsedstvom frakcije centruma. Danes pa se je podal k državnemu predsedniku, kateremu je izjavil, da je pripravljen prevzeti mandat za sestavo nove vlade, toda v smislu sklepa, ki ga je pretekli petek storila frtkcija centruma. Tekom današnjega dne je pričel dr. Marx pogajanja z voditelji strank o možnosti, da sestavi »središčno vlado«, ki bi jo naj podpirali soc. demokratje. V tem smislu se je že pogajal z voditelji nemške ljudske stranke. Če bi pogajanja z ljudsko stranko uspela, se bo dr. Marx obrnil še na predstavnike drugih strank središča, ki jih bo povabil k sodelovanju v središčni vladi.

v Berlin, 17. januarja. (Izv.) Prvi dan pogajanja dr. Marxa je prinesel v toliko razčiščenje situacije, ker je ljudska stranka odklonila svoj vstop v vlado velike koalicije. Dr. Marx bo jutri poizkusil svojo srečo s strankama na obeh krilih, da ju pridobi za sodelovanje v »središčni vladi«. Vodja nacionalistov grof Vestarpp je baje že odklonil sodelovanje.

Obe Ameriki se pobotata.

Newyork, 17. jan. Ameriške petrolejske družbe, ki se z novim letom niso hotele pokoriti novemu mehiškemu zakonu glede razlastitve, so sedaj predložile spor mehikanskim sodiščem. Vložile so proti mehiški državi tožbe in pojdejo pred vrhovno sodišče. S tem se je spor prenesel na pravno polje in je napetost med Združenimi državami in Mehiko znatno popustila. Vendar pa še ni izključena vsaka nevarnost, ker je mehiška vlada odločena, da zakon brezpogojno izvede. Izdala je ukaz, da se morajo obrati vseh družb, ki niso zadostile novemu zakonu, ustaviti. To se je tudi zgodilo.

V Nicaragui so v teku pogajanja za likvidacijo meščanske vojne, ki jih vodi predsednik Costarice. Njegov predlog je, da naj odstopita tako Sacasa kakor Diaz. Sacasa je na to menda že pristal, Diaz pa se še brani. Toda pričakovati je, da se uda tudi Diaz, ker je washingtonska vlada, kakor poroča »Newyork Times«, naročila svojemu poslaniku v Managui, naj v tem zmislu vpliva na Diaza.

Ta preobrat unijske politike nasproti Mehiki in Nicaragui je v veliki meri pripisati pritisku javnega mnenja, ki vedno ostrejše nastopa za mirno poravnavo sporov. Listi prinašajo velike napise: »Nočemo mešati svoje krvi z oljem,« »Naši sinovi, ne finančniki bi morali plačati vojno z Mehiko« itd.

Velesile na potu sporazuma s Kitajsko.

Peking, 17. januarja. Položaj se je nenadoma popolnoma izpremenil. Belgijski poslanik je na nanil kitajskemu zunanjemu uradu, da se **Belgija** odpoveduje svojemu namenu, da spravi svoj spor s Kitajsko zaradi odpovedi pogodbe iz l. 1865. pred haaško razsodišče. Belgija želi, da se takoj začno pogajanja za novo pogodbo.

Pekinška vlada je predlog sprejela in določila kot dan za začetek pogajanj 17 t. m.

Ker je Belgija ravnala doslej v polnem sporazumu z vodilnimi velesilami, je iz njenega zadnjega koraka sklepati, da so tudi ostale prizadete države izpremenile svoje stališče nasproti Kitajski in so pripravljene, da odstopijo od dosedanjih enostranskih pogodb in sklenejo nove na podlagi enakopravnosti Kitajske.

Japonska kantonsko vlado de facto priznala.

Tokio, 17. jan. »Umited Press« poroča iz zanesljivega vira, da je japonska vlada sklenila, da bo občevala s kantonsko vlado kot suvereno oblastjo, čeprav je zaenkrat ne bo formelno priznala.

v **London**, 17. januarja. (Izv.) Danes popoldne se je vršila seja ministrskega sveta, ki je trajala dve in pol ure. Na seji se je razpravljalo o poročilu angleškega poslanika v Hankovu, ki se nanaša na položaj na Kitajskem. Pred sejo je imel vojni minister razgovor s šefom generalnega štaba.

v **London**, 17. januarja. (Izv.) »Daily Telegraph« poroča iz Tokia, da je radi indiskrecije prišla predčasno v javnost izjava min. predsednika, ki jo je nameraval podati na torkovi seji parlamenta. Na podlagi tega doznavamo, da je japonska vlada odločena čuvati življenje ter interese japonskih državljanov na Kitajskem. Obenem pa se izražajo kitajskemu narodu simpatije v njegovem nacionalnem prizadevanju.

PREGANJANJE MISIJONOV NA KITAJSKEM.

v **Fučan**, 17. jan. (Izv.) Danes je bilo tukaj poslopje škofa popolnoma opustošeno. Pustošenja so se vprizorila tudi v tukajšnji misijonski cerkvi ter misijonskih bivališčih.

v **Fučan**, 17. januarja. (Izv.) Uničevanje cerkva in bivališč angleških in amerikanskih misijonarjev je trajalo še včerajšnji dan. Povzročena škoda je precejšnja.

Kranjski občinski svet se razpusti.

Belgrad, 17. januarja. (Izv.) **Kakor se je Vaš dopisnik informiral v notranjem ministrstvu se bo v kratkem razpustil kranjski občinski svet radi raznih zadev.**

Izpremembe v višji železniški službi.

Belgrad, 17. jan. (Izv.) Gabrijel Pirkmayer, postajenačelnik v Lescah je prestavljen za postajenačelnika v Veliki Bečkerek. Za postajenačelnika v Subotici je imenovan Franc Gregorič, inspektor na ljubljanskem navnateljstvu. Kostrejančič, inspektor v ljubljanskem ravnateljestvu je imenovan za izvrševatelja dolžnosti načelnika komercialnega oddelka subotiškega ravnateljstva.

DEMANTI.

Belgrad, 17. januarja (Izv.) Vesti raznih listov, da je naša vlada sklenila kompromis z italijansko vlado glede albanskega pakta, se v zunanjem ministrstvu odločno demantirajo.

Pogovor med Churchillom in Mussolinijem.

Rim, 17. jan. V soboto popoldne je angleški zakladni minister Churchill obiskal Musolinija v palači Chigi. Pogovor je trajal približno eno uro. Med prvim delom pogovora je bil navzoč tudi angleški poslanik.

v **Rim**, 17. jan. (Izv.) Snoči je ministrski predsednik Mussolini vrnil obisk Churchillu na tukajšnjem angleškem poslaništvu, kjer je ostal na intimnem kosilu. Na kosilu so še bili tukajšnji angleški poslanik s soprogo, Churchill z dvema sinovoma, general Clayton in več angleških diplomatičnih uradnikov.

v **Rim**, 17. januarja (Izv.) Danes je sprejel kralj Churchilla v avdijenco.

Francosko-romunska prijateljska pogodba.

Pariz, 17. jan. (Izv.) Jutri se bo objavila v Parizu in Bukareštu zvezna in prijateljska pogodba, sklenjena med Francijo in Romunijo. V francosko-romunski pogodbi je vsaka od obeh pogodbenih strank obvezana, da ne podvzame nobenega napada, vpada ali vojne. Istočasno se določa, da se morata obe pogodbeni stranki o vseh važnih političnih vprašanjih sporazumeti. Razventega je pridejan pogodbi še posebni dodatni protokol, ki določa, naj opusti Romunija vsak napad na Rusijo.

Francosko-nemška pogajanja.

Pariz, 17. januarja Spričo novih nemških predlogov se presoja položaj mnogo ugodneje. Listi naglašajo, da se smatrajo ti predlogi kot zadostni za bazo nadaljnjih pogajanj. Predlogi so se izročili versailleski strokovni komisiji z naročilom, da jih ne odbije na kratko, marveč da izdela dostavke in izpremembe. Iz tega se da sklepati, da bo podala poslaniška konferenca protipredloge. Kolikor je znano, pristaja nemška vlada v svojih novih predlogih na to, da se nekaj vzhodnih utrdb poruši in nadaljnje utrjevanje opusti.

Listi naglašajo, da bodo pogajanja pač še dolgo trajala, vendar je po sedanjih dejstvih z gotovostjo pričakovati, da se bodo uspešno končala.

Zaupnica francoski vladi.

Pariz, 17. jan. V sobotni zbornični seji je došlo do ostrega spopada med vlado in socijalisti. Vlada je zahtevala zaupnico in jo dobila s 365 proti 182 glasovom.

Glede zakonov, ki jih namerava vlada predložiti zbornici, je navedel ministrski predsednik Poincare: volivno reformo, vojaške zakone in zakon o socijalnem zavarovanju.

Hory poroča v Budimpešti.

Budimpešta, 17. januarja. V soboto je dospel semkaj dosedanji poslanik v Belgradu Andrej de Hory, ki je imenovan za poslanika na Kvirinalu v Rimu. Hory je takoj odšel k zunanjemu ministru Valku, da mu je poročal. — »Magyar Orszag« poroča iz merodajnega vira, da Hory v Belgradu ni mogel voditi nakakih pogajanj, ker ni bil več poslanik, marveč se je omejil na to, da je dajal pojasnila glede Bethlenovega potovanja v Rim. Hory se te dni vrne v Belgrad, kjer bo sprejet pri kralju Aleksandru v poslovilni avdijenci.

BELORUSKA ZAROTA NA POLJSKEM?

Varšava, 17. januarja. V soboto je policija v Vilni aretirala tri poslance beloruskih kmetov in delavske hromade: Taraszkiewicza, Rak-Mihajlovskega in Woloszina. Poslanci so obdolženi, da so pripravljali zaroto in da so prejeli iz Moskve velike vsote. Oblasti bodo šele naknadno zaprosile sejem za njihovo izročitev. Razen navedenih poslancev je policija zaprla še 32 drugih oseb v Varšavi. V Vilni, Novogrodku in po mnogih krajih Polesja, Bialystoka in Poznanja so oblasti izvršile mnogoštevilne hišne preiskave in baje našle dosti obtežilnega materijala.

† CESARE ROSSI.

v **Trst**, 17. jan. (Izv.) Včeraj predpoldne je umrl tukaj v starosti 74 let pesnik in časnikar Cesare Rossi, doma iz Trsta in znan izza iredentističnih bojev.

BOJI V MEHIKI.

v **Rim**, 17. januarja. (Izv.) Iz Mehike je prišlo semkaj poročilo, da so pri novih spopadih med vstaši in vladnimi četami bili vstaši poraženi. V bojih je bilo ubitih devet oseb (med njimi en duhovnih) in petdeset ranjenih.

MEHIKANSKI ŠKOF PRI SV. OČETU.

v **Rim**, 17. januarja. (Izv.) Papež je sprejel mehikanskega škofa Leona v spremstvu misijonarjev in mehikanskih vernikov. Sv. Oče je izrazil občudovanje nad junaštvom katoličanov v Mehiki ter prepričanje, da bo končno Cekev v tem boju zmagala. Misijonarjem je zaklical, naj se pripravijo na delo. Nato pa je sv. Oče objel škofa, rekoč: »Zaupajte v Boga, upajte v njegovo usmiljenje in pričakujte Gospodovega dne.«

† Jovan Cvijić.

Belgrad, 17. jan. Včeraj ob 6. zjutraj je v Belgradu po težki bolezni umrl Jovan Cvijić, največji srbski učenjak, predsednik Akademije znanosti, univerzitetni profesor in učenjak svetovnega slovesa, ki je spisal preko 400 del.

•

Jovan Cvijić je bil rojen 29. septembra 1865. v Loznici na Drini. Bil je iz precej premožne trgovske rodbine. Ljudsko šolo je obiskoval v domačem kraju. Tudi gimnazijo je nekaj let doma posečal, potem pa je odšel v Šabac in kasneje v Belgrad. Univerzo oziroma takratno »veliko školo« je obiskoval v Belgradu, kjer je leta 1888. napravil profesorski izpit. Po enoletni suplenturi je odšel na Dunaj, kjer je nadaljeval svoje študije. Posvetil se je v prvi vrsti geografiji in geologiji. Za svoja učitelja je imel slavna profesorja Eduarda Suessa in Albrechta Peneka, ki sta dala mlademu znanstveniku še večje pobude za njegovo bodoče znanstveno delovanje. Da se je že v svojih mladih letih zanimal za vse sodobne geografske probleme, ki so stopali v ospredje in se mnogo bavil z geografijo, se je dognalo iz nekega zapisnika gimnazijskega društva »Nade«. Po treh letih (1889—1892) je napravil na Dunaju doktorat iz geografije na podlagi svoje disertacije »Karstphänomen«. V tej knjigi je pokazal znanstvenemu svetu prvikrat naše kraje (Notranjsko, Istro) s svojimi kraškimi posebnostmi in čudovitostmi. Takoj naslednje leto (1893.) je bil že imenovan za profesorja tedanje »velike škole«, poznejše univerze. Leta 1907. je bil prvič izvoljen za rektorja univerze, v drugič l. 1919.

Cvijić je bil v polni meri Penekov učenec. Zato je v vsem njegovem znanstvenem delovanju prevladovala geomorfologija. Spisal je mnogo morfoloških razprav v srbskem, nemškem in francoskem jeziku o Srbiji, Bosni in Hercegovini, Dalmaciji, Macedoniji in Severni Albaniji. Pred njim so bile vse te dežele večinoma še neraziskane, vsled česar je imel pri svojem raziskovanju često opravka z velikimi težkočami in neprilikami.

Med vojno je moral s svojimi kolegi zapustiti Srbijo in se podal najprej v Lausanne, nato pa v Pariz, kjer je na Sorbonni predaval geografijo. Tekom svojih begunskih let se je preorijentiral v antropogeografa, vendar pa morfološke smeri ni docela zanemarjal. Izdal je »Mouvements métanastasiques dans la Péninsule Balkanique« (1917), dalje »La Péninsule Balkannique«, ki je vzbudila po Evropi mnogo zanimanja, in istega leta (1918) tudi še »Géographie Humaine«. Izsledke in izkušnje svojih prejšnjih morfoloških raziskovanj pa je zbral v svojem velikem delu »Geomorfologija«, katere prvi del je izšel l. 1924., drugi del pa je ravno sedaj v tisku. Zadnji (tretji) del, ki je še v programu, pa bodo najbrže izdali njegovi prijatelji.

Po vojni je bil imenovan za predsednika etnografskega odbora naše delegacije na mirovni konferenci in pozneje za predsednika razmejitvene komisije na naši severni meji. Ob tej priliki je izdal delo »Frontière septentrionale des Jugoslaves« (1919). Začel se je živahneje zanimati tudi za politična vprašanja in sčasoma mu je prešla politika tudi v njegovo znanstveno mišljenje. Zastopal je stališče asimilacije in narodnega edinstva. Na njegovo pobudo se je sklical l. 1924. prvi slovanski kongres geografov v Pragi, na katerem je bil izvoljen za častnega predsednika. Tudi v samem Belgradu je mnogo storil za povzdigo geografije. Ustanovil je Geografsko društvo, kateremu je bil predsednik od začetka do danes. Uredil in razširil je geografski institut na univerzi, ki mu je posvečal največje pažnje.

Srbi so njegove zasluge na geografskem polju tako cenili, da so ga izvolili za predsednika srbske akademije znanosti. Praška univerza ga je že leta 1902 pozvala kot rednega profesorja, a se vabilu ni odzval. Pozneje ga za častnega doktorja, ravno tako tudi Sorbonna v Parizu. Na predlog Kraljeve geografske družbe v Londonu ga je angleški kralj odlikoval z zlato patronsko svetinjo, Geografska družba v Parizu z zlato in srebrno svetinjo, Geografska družba v Washingtonu pa z veliko zlato svetinjo. Tudi naš kralj mu je opetovano podelil visoka odlikovanja. Poleg tega pa je bil dopisni član raznih akademij znanosti, geografskih družb in drugih znanstvenih društvih v Evropi in Ameriki.

Kaj se godi doma

Zaupnikom SLS!

Skrbite povsod za polnoštevilno udeležbo.

Mislite že sedaj na vsakega volivca.

Pripravite agitacijske pisarne pri vsakem volišču.

Zadnji dan se ne da vsega storiti.

Ne zanašajte se nikjer na dobro razpoloženje volivcev.

Delati, agitirati je treba do zadnjega trenotka.

Zmaga mora biti sijajna.

Vsa država mora vedeti, kaj zmore naše organizirano ljudstvo.

Tajništvo SLS.

Pojasnjen požar.

O požaru dne 13. t. m. v Trubarjevi ulici v Mariboru v stanovanju kapelnika Frischa, smo že obširno poročali. V stanovanje je bil izvršen vlom in vlomilci so podtaknili ogenj, da bi zabrisali za seboj sled. Mariborski policiji se je posrečilo ta zagoneten slučaj v razmeroma kratkem času popolnoma pojasniti ter je storilce že zaprla.

Policiji je bilo takoj jasno, da je vlom izvršila oseba, kateri so domače razmere pri Frischu dobro znane, da pa ta oseba ni izvežban vlomilec, ki sredi mesta nikoli ne bi podtaknil ognja, vedoč, da mu bodo še hitreje prišli na sled. Sum je takoj padel na Frischovo služkinjo Marijo Košajna, ki je imela radi goljufije s policijo že opravka. Aretirali so jo, toda ničesar ni hotela izdati, dasi so jo skoro tri dni zasliševali. Povedala je samo, da je bila v času požara odsotna ter se je sprehajala s prijateljico Terezijo Stanič pri Treh ribnikih. Policija je aretirala nato še Staničevo, ki je kmalu izdala, da sta skupaj s Košajncovo pri Frischu vlomili v pisalno mizo in omare ter nato stanovanje zažgali. V predale pisalne mize sta nadevali slame, jo polili s petrolejem in nato zažgali zaveso med dvema sobama. K sreči pa so bila okna zaprta, tako da se ogenj vsled pomanjkanja zraka ni razvnel ter so predmeti samo tleli. Tudi ognjegasci so bili takoj na mestu požara in pod poveljstvom kapetana Vollerja je bila nevarnost kmalu odstranjena.

Ukradene predmete sta obe tatici deloma zakopali, deloma poskrili na raznih krajih. Našli so vse, razen malenkostne vsote denarja, kotero sta porabili. — Policija je aretiranki oddala v zapore okrožnega sodišča.

Težka avtomobilska nesreča v Guštanju.

Pretekli petek je mesarski obrtnik g. Kuhar iz Slovenjgradca odpeljal noekaj svojih izdelkov s svojim tovornim avtomobilom v Prevalje. Z njim je bil tudi mehaničarski pomočnik Srečko Straudinger. Vračal se je prazen ter je naložil nekaj znancev, ki so baš hoteli v Slovenjgradec. Na ostrem ovinku pod gradom v Guštanju je, hoteč se ogniti vozu, ki mu je privozil nasproti, zavozil preveč na levo ter zadel z vso silo v železni električni transformator, kjer se je avto odbil ter odletel v nasproti stoječi brzojavni drog. G. Kuhar je sicer spoznal nevarnost, ali na ledeni cesti mu je bilo nemogoče še pravočasno ustaviti avto, ker je zaviranje bilo brezuspešno. Udarec je bil tako silen, da je cela karoserija s potniki vred padla na tla. Dočim so drugi pretrpeli le nekaj manjših prask in dosti strahu, je g. Kuhar udaril z glavo z vso silo ob volan ter si razbil nosno kost, poleg njega sedeči mehaničarski pomočnik pa si je zlomil nogo v stegnu Na mestu nesreče se je takoj zbralo nekaj ljudi, ki so ranjence za silo obvezali ter jih z večernim vlakom odpeljali v bolnišnico v Slovenjgradec Očividci trdijo, da je še čudo, da pri tem silnem karambolu ni bilo večje nesreče.

Uboj na Kočevskem.

V mirni vasici Onelc na Kočevskem se je 15 t. m. zgodil uboj. Sin neke Lakner je pobil z ročico voza na tla nekega Knapfla, prijatelja svoje matere, in ga ubil. Storilca so že prijeli.

Nesreča.

V mariborsko bolnico so pripeljali od Svetega Lovrenca na Pohorju drvarja Alojzija Pavlič. Pomagal je pri drči za spuščanje hlodov v dolino. Ker je bil nepreviden, ga je deblo zadelo v nogo ter mu jo zdrobilo.

Prosveta

A. G.:

STOLETNICA PRVE PREŠERNOVE TISKANE PESMI.

V zadnji številki našega lista z dne 16. jan. 1927 se je dogodila v članku pod tem naslovom neljuba pomota. Iz članka je izpadla cela stran rokopisa, ki jo noknadno priobčujemo. Predzadnji odstavek tiskanega članka slove:

»Pesem je tiskana na levi polovici lista, desno pa zavzema Prešernov nemški prevod iste pesmi, ki je tako dovršen bodisi v obliki kakor v jeziku, da tvori umetnino zase. (Ponatis: Slovan 1915, str. 301 v zvezi z dr. Žigonovim člankom). Obe pesmi sta podpisani z začetnico pesnikovega imena, z nemškim P. V zvezi s to pesmijo navaja literarna zgodovina starejšo predlogo »Poetischer Trost für Traun im Jahre 1825«, pozneje prekrščeno v »Zarjavelo dvičico«. Ta pesem je zašla po čudnem naključju v Jurčič-Stritarjevo izdajo Prešerna iz l. 1866. (1. zv. »Klasja iz domačega polja«). Skrivnost je pojasnil dr. Sket v Kresu III. (1883) str. 376/9. na podlagi zanimivega pripovedovanja 80letnega starčka dr. Jakoba Trauna, odvetnika v Celju in Celovcu. Dr. Traun, ki je študiral s Prešernom na Dunaju, pripoveduje, da je prišel nekega dne v l. 1825. v vseučiliško predavalnico, pojoč napev neke češke pesmi, ki jo je čul prejšnji večer iz ust neznanih čeških »harfinistk«. Napev sam je slovenskim študentom tako ugajal, da so prosili Prešerna, naj zloži zanj slovensko besedilo. Takoj, dan kasneje, je prinesel pesnik svojemu prijatelju Traunu pesem z omenjenim nemškim naslovom. To šaljivko je pesnik napisal na neko Traunovo ljubavno razmerje, kjer ni bil »Jakec izza zida« uslišan. Pesem so večkrat prepevali dunajski študentje v veselih družbah.

Če primerjamo prvotno redakcijo »Zarjavelo dvičico« z obema poznejšima, se nam nudi zanimiva slika pesnikovega izpopolnjevanja: sprva šaljiva prigodnica, v drugi obliki čistejši umotvor, zadnja pa je lepo izbrušen biser.«

Temu šele sledi sicer pravilen sklep članka

Dnevne novice

★ **Zaključek prvega polletja na osnovnih šolah mariborske oblasti.** Prvo polletje šolskega leta 1926-27 se zaključi na osnovnih šolah mariborske oblasti dne 22. januarja 1927; pouk v drugem polletju prične v sredo, dne 26. januarja 1927. Tozadevne navedbe »Učit. tovariša« z dne 13. t. m. št. 23 niso točne.

★ **Smrtna kosa.** Umrl je v Središču ob Dravi dne 12. t. m. zaveden naš somišljenik in dolgoletni naročnik Slov. Gospodarja g. Vincenc Jakl. Pokojnik je bil daleč na okoli znan kot izvrsten strokovnjak pri zdravljenju živine, ter je kot tak tukajšnjemu ljudstvu pomagal neštetokrat v največji sili. Bil je mož neomajano katoliškega prepričanja, ter vsled svoje odločnosti vedno med prvimi v naših vrstah. Svetila mu večna luč, težko prizadetim ostalim pa naše globoko sožalje.

★ **Odvetniški izpit** je napravil te dni pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani dr. Karl Kieser iz Maribora.

★ **Imenovanje.** Č. gosp. Jurij Mikolič, kaplan v Škalah, je imenovan za župnika v Lučah. Župnijo nastopi 1. febr., inštalacija pa bo na Svečnico.

★ **Železniškim vpokojencem!** Dne 6. jan. v Gambrinovi dvorani v Mariboru, in 9. jan. v dvorani pri Levu v Ljubljani, sta se vršila zbora društva železniških vpokojencev. — Iz poročila predsednika, se je razvidelo, da niti polovica upokojencev ni organiziranih, oziroma niso vplačali članarine, ki je malenkostna in je znašala preteklo leto mesečno 1 dinar ter se je za tekoče leto povišala na 2 dinarja. — Iz tega se razvidi, kako malo se nekateri zanimajo za svoje lastne koristi. Kaj pomaga jadikovanje in stokanje o nečloveškem postopanju in zatiranju starovpokojencev od strani merodajnih faktorjev, ako sami nimajo toliko družabnega čuta, da bi se celokupno, brez izjeme, včlanili v svojem društvu, da bi isto dobilo dovolj sredstev in moči, da svoje pravične zahteve uresniči. — Od članarine mora društvo prispevati od vsakega člana v centralno zvezo, v kateri so včlanjena vsa društva železniških vpokojencev cele Jugoslavije. Kakor smo slišali od zastopnikov iz Zagreba in Sarajeva, plačujejo tam naši tovariši, kateri imajo iste prejemke kakor mi, prvi po 6 drugi pa celo po 8 dinarjev mesečno, ter so včlanjeni brez izjeme vsi železniški vpokojenci, kar kaže razumevanje za organizacijo. Nadalje je podal odposlanec gosp. Mihalič, predsednik zagrebškega društva, pojasnilo o pomenu združenja vseh železniških društev Jugoslavije v skupno zvezo. Ta zveza ima namen omogočiti enotno postopanje vseh železniških vpokojencev v dosego svojih pravic. — Vsi imamo enake težave, iščemo enake pravice, toraj mora biti tudi naš boj enoten, skupen, da si čimpreje priborimo našo zmago. Ako pridejo naši zastopniki v Belgrad in zamorejo reči: mi govorimo v imenu in po nalogu toliko in toliko tisoč onemoglih in pohabljenih železničarjev, tedaj se bodo morale tudi onim velikim gospodom, kateri ne poznajo bede in gladu, odpreti ušesa in oči, in ne bo ostalo vedno samo pri obljubah, ampak bodo morala govoriti dejstva. — Kaj more posameznik, to je pa čutil že marsikdo na svoji lastni koži. — Zato apeliramo na vse še ne včlanjene železniške vpokojence, da do zadnjega moža pristopijo k društvu ter istega gmotno in moralično podpro, kajti edino v slogi je moč. Vsakega posameznika dolžnost je, da se zavzame za društvo in njegovo delo, ter na ta način pomaga spraviti s sveta ta socialni škandal, katerega so prizadeli nam — starovpokojencem. — Društvo železniških vpokojencev v Ljubljani.

★ **Umrl zadet od kapi.** Umrl je na Polzeli zadet od kapi Gašper Tkavc v starosti 59 let. Rajni je bil vedno naš pristaš in naročnik naših krščanskih listov. Svetila mu večna luč!

★ **Dva potresa.** V soboto dne 15. jan. je potresomer v meteorološkem zavodu v Ljubljani zabeležil dva potresa in sicer prvega šibkejšega ob 16. uri 55 min. 56 sek. in drugega močnejšega ob 21. uri 49 min. 17 sek. na razdalji 440 km. To sta prva potresa, ki jih je zaznamoval novo montirani aparat, izdelan v Göttingenu po načrtih prof. Wiecherta.

★ **Občni zbor Geografskega društva** se je moral iz tehtnih razlogov preložiti na 28. t. m. Vršil se bo ob pol 6 zvečer v geografskem institutu na univerzi.

★ **Nov »Aleksandrov dom«.** Društvo planincev v Bosni in Hercegovini je sprejelo rešitev kabinetne pisarne kralja Aleksandra I. od 27. dec. 1926 s katero se je dovolilo društvu, da imenuje svojo novo planinsko kočo pod Trebevičem na čast kralju Aleksandru I. Aleksandrov dom. — V domu se nahaja deset postelj, katerih se lahko poslužujejo vsi člani, ki so v Zvezi včlanjeni. Dom, ki ima 14 sob, bo popolnoma opremljen tekom letošnjega poletja. K slavnostni otvoritvi, ki bo letos poleti, bodo pozvani vsi zvezni člani.

★ **Sirota se sprejme.** Pred kratkim se je zglasila v »Dečjem domu« v Ljubljani revna stara mati s 4 letno vnukinjo-siroto Miciko in prosila sprejema zanjo. Ker deklica ni bila sprejeta, je žena neznano kam odšla. Baje je doma v okolici Grosuplja. — Našli so se dobri ljudje, ki bi vzeli deklico za svojo. Zato naprošamo s temi vrsticami čast. župne urade, cenj. učiteljstvo, ali druge dobre ljudi, ki vedo za to ženo ali siroto, naj jo opozore, da pripelje deklico v »Dečji dom« v Ljubljani, kjer bo zvedela vse potrebno.

★ **Samoumor.** Pri vasi Šklendrovec blizu Zagorja je 25. decembra preteklega leta skočil v Savo radi ljubosumnosti 21 letni mladenič Anton Odlasek in se utopil. Mrzli valovi Save so nesrečneža odnesli s seboj in ga tirali bogzna kam. Služil je pri Borišku v vasi Šklendrovec za hlapca. Obveščene so bile vse orožniške postaje nizdol Save, toda trupla doslej še niso našli. Odlasek je bil visoke postave, podolgastega obraza, rjavih, velikih las, oblečen v črno obleko in rjav površnik.

★ **Ito** — zobna pasta najboljša.

Ljubljana

V mestu Ljubljani je naša skrinjica

3.

⊙ **Delo za novi katekizem.** Na vrsti je pregledovanje različnih predlogov, kar je zelo zanimivo, pa tudi zelo odgovorno; zato želimo obilne udeležbe. Redni sestanki vsak torek od 4 do 6 v sabi tajništva KTD.

⊙ **Pevski odsek Krekove mladine v Ljubljani** naznanja, da bo pevska skušnja v sredo 19. t. m. 1927 ob pol 8 zvečer v salonu g. Angele Češnovar v Kolodvorski ulici. Udeležba obvezna za vse članice in člane. Istotako so vabljeni tudi tovariši in tovarišice, ki imajo dar petja, pa se še niso javili.

⊙ **Kriza v našem gledališču.** Glede na javno anketo Udruženja gledališčih igralcev v Ljubljani bo predaval v torek, dne 18. t. m. ob 20 v veliki dvorani Mestnega doma g. Ciril Debevec o »Krizi v našem gledališču«. Po predavanju bo debata. Vabljeni so vsi prijatelji gledališča. Dvorana bo kurjena. Vstop prost.

⊙ **Edinost, društvo magistratnih uslužbencev:** danes ob štirih popoldne je pogreb našega umrlega člana g. Ivana Hribarja. Zberemo se ob tričetrt na štiri pred prvo mestno stanovanjsko hišo za Bežigradom. Kdor količkaj more, naj pride.

⊙ **Ljubljanska kreditna banka.** Prejeli smo od Ljubljanske kreditne banke: Dne 15. t. m. se je vršila seja upravnega sveta Ljubljanske kreditne banke, ki je uredila med drugim predsedniško vprašanje. Ker je prvi kandidat za mesto predsednika banke, dosedanji podpredsednik, g. Alojzij Vodnik, izvolitev za predsednika ponovno odklonil, je bil kooptiran v upravni svet in nato soglasno izvoljen za predsednika sedanji načelnik nadzorstvenega sveta, g. primarij dr. Peter Defranceschi.

⊙ **Po Ljubljani** so se pojavile prve dijaške čepice.

⊙ **Nesreča vsled padca.** Natakar V. D. se je v nedeljo zjutraj, ko je šel iz službe domov, spodrsnil na lederem tlaku na Enomski cesti in si zlomil levo roko nad komolcem. Prepeljali so ga v bolnico.

⊙ **Tatvine v Ljubljani.** V cerkvi sv. Jakoba je v soboto, dne 15. t. m. nekdo odprl železni pokrov na zidu pritrjenega nabiralnika ter odnesel približno 50 dinarjev gotovine. Tatvine je osumljen neki 35 leten moški, suhe postave in oblečen v ponošeno obleko. Cerkev trpi 150 dinarjev škode. Tat je izvršil že več sličnih tatvin po cerkvah. O nekaterih smo že poročali. — V noči od sobote na nedeljo je neznan vlomilec skušal vlomiti v špecerijsko trgovino Janka Stupice v Tavčarjevi ulici. Razbil je šipo z drogom, vendar ga je pri delu najbrže nekdo motil, nakar je vlomilec brez plena pobegnil. — Natakarju Teodorju Dovečarju je nekdo ukradel s pomočjo ponarejenega ključa iz omare v njegovem stanovanju na Osojah 300 Din drobiža. Tat je omaro in stanovanje po izvršeni tatvini zopet zaklenil. — Raz voziček mlekarice Katerine Malovrhove iz Kozarij pri Ljubljani je bila na Glincah v soboto ukradena temnomodra suknja in moder prt za pokrivanje vozička v skupni vrednosti 125 dinarjev.

Maribor

V mestu Mariboru bodo vsi vrgli kroglico v

2. skrinjico

□ **»Jadranska straža«** v Mariboru bo predvajala prihodnje dni krasen film, posnet v Dalmaciji na našem Jadranu. Film se bo predvajal v Grajskem kinu. Kasneje napravi Jadranska straža s filmom propagandno turnejo po vseh važnih krajih mariborske oblasti.

□ **Sam se je ujel.** V petek je skušal neki Fuler prodati moško dvokolo, znamke »Cyklee«. Cena je bila sumljivo nizka in kupec je prijavil slučaj policiji. Fuler je bil aretiran. Izjavil je, da je kupil kolo v Avstriji. Kmalu pa je policija ugotovila, da je bilo omenjeno kolo ukradeno 12. t. m. med 20. in 21. uro iz veže Velike kavarne.

□ **Zastrupiti se je hotela.** Dne 17. t. m. je bila prepeljana v bolnico Marija G. iz Mlinske ulice. Hotela je izvršiti samomor ter je izpila večjo količino lizola. Ker pa je bila pomoč pravočasno na mestu, je že izven nevarnosti.

□ **Zastrupljenje s plinom.** Poleg frančiškanske cerkve popravljajo delavci mestne plinarne pokvarjen plinovod. Eden od delavcev se je nahajal v jami pri počeni plinski cevi, toda uhajajoči plin ga je omamil da je omedlel. Tovariši so ga potegnili iz opasne jame ter poklicali rešilno postajo, ki je ponesrečenega delavca prepeljala na njegovo stanovanje.

□ **Posekani kostanji.** V Tattenbachovi ulici so posekali kostanjev drevored, ki je bil v tej prometni ulici velikka ovira vozovom in avtomobilom.

□ **Oddaja del.** Mestna občina bo dala popraviti vodovod in plinske naprave v Vetrinjski ulici. To delo se je odalo tvrdki Pickel. Pleskarska dela v Zavetišču v Ljudskem domu bosta izvršila Horvat in Coffu.

□ **Bufet.** V novem in res lepem paviljonu pri treh ribnikih bo za drsalce bufet. Mestni svet je oddal ta bufet krčmarju pri ribnikih g. Francu Brojan.

□ **Čistilna dela** lepo napredujejo. Smo že parkrat beležili, da je spustilnik za splave na Fali zaprt, ker podjetje čisti in poglablja izhod iz spustilnika in izvršuje razna betonska dela. Letošnja zima je za ta dela kot nalašč, ker je stanje vode močno pod normalo in tudi mrzlo ni toliko, da ne bi bilo mogoče betonirati. Ako bo ostalo stanje vode in vreme še par tednov, bodo popravila končana mnogo poprej, nego je bilo predvideno.

Celje

Kako se izpreminjajo časi. Ko so pred vojno do leta 1908. vladali na Kranjskem v deželnem odboru slovenski liberalci, predhodniki današnjih demokratov, skupno z Nemci, ki so tedaj resnično imeli odkrit namen ponemčiti naše ljudstvo, je to bilo seveda popolnoma prav. Saj je šlo za to, da se klerikalnemu zmaju glava zbije in obenem tišči slovensko ljudstvo k tlom. Ko pa gresta sedaj dve slovenski stranki na volišče s podporo nemške gospodarske stranke, je seveda pri naših demokratih vse v plamenu. Pa zakaj? **Zato, ker Nemci ne gredo z demokrati.** Samo to jih jezi in nič drugega! Ako bi dosegli, da bi šli Nemci z njimi, bi to bilo v očeh naših demokratov najbolj vzvišeno narodno delo. Kaj vas je tako strah že sedaj, da ste tako nedosledni?

Zrušilo se bo sedaj vse, ko so namreč imeli socialisti v soboto zvečer v Gaberju pri Jugoslovanu svoj volivni shod. Samo v tovarni Westen je okoli 1500 delavcev, ne glede na druga podjetja. In na shod je prišlo 35 oseb, med temi 4 ženske! Na shodu sta govorila g. Hrastnik in gromovnik g. Komavli, ki je posebno udrihal po »klerikalcih« in jim očital zvezo z Nemci. Vidi se, da ima gospod Komavli prav kratek spomin in pozablja, kako se je njegova stranka vezala tam doli v lepi goriški deželi, ko je bil pri socialistih tudi g. Komavli eden glavnih generalov. Tedaj se g. Komavliju ni javila narodna zavest, ko je socialistična stranka vedno skupno nastopala z Italijani. Sicer pa povemo govemo gospodu Komavliju, da mi nismo prodali nikake narodnosti. Naj bo le miren, mi smo boljši varuhi narodnosti kot vsi socialisti vkup! Na shodu je tudi govorila neka ženska, ki je primerjala osle z raznimi palačami! Drugega ni bilo nič nevarnega. Shod je trajal tri četrt ure.

Na delo! Zadnji teden stoji pred nami. V nedeljo bomo pokazali našim demokratom, da ima v javnosti tudi ljudstvo svojo besedo in da hoče imeti resnega dela. Gospodje demokrati se tako trkajo na svoja prsa, da so med drugim tudi za občino vodili vzorno gospodarstvo. Kaj pa ste pravzaprav napravili? Prihranili niste ničesar, pa še manj ustvarili. Pač, nekaj; občina je oškodovana za vse one doklade, ki bi jih smela sicer pobirati zakonitim potom od svojih občanov za mesec januar. To je delo SDS in nič drugega! Kar je bilo ustvarjeno, in posebno zadnji proračun, to je izključno delo **opozicije.** Zato pozivamo vse poštene volivce, da gredo v nedeljo na volišče in vržejo volivno kroglico v prvo skrinjico!

Državna krajevna zaščita otrok in mladine v Celju ima svoj občni zbor v četrtek, 20. t. m. ob 8 zvečer v Narodnem domu, spodaj v mali gostilniški sobi. Spored je običajen. Ker zadnji občni zbor ni bil sklepčen, prosimo vse prijatelje uboge mladine, naj se udeleže občnega zbora.

Ptuj

⊕ **Otvoritev vinske razstave.** V soboto, dne 15. t. m. je bila slovesno otvorjena I. oblastna vinska razstava za mariborsko oblast. Že na predvečer so nekatere hiše razobesile zastave. Predsednik pripravljalnega odbora g. Miha Brenčič je pozdravil v lepo okrašeni dvorani Društvenega doma, kjer se razstava vrši, vse oficielne zastopnike in zbrani narod. V nemškem jeziku je pozrdavil g. dr. Pertosega, graškega podžupana in došle goste iz Avstrije, med katerimi je bil tudi prejšnji ravnatelj mariborske vinarske šole g. Zweifler. Nato je veliki župan g. dr. Pirkmajer kot pokrovitelj otvoril razstavo, se zahvalil agilnemu pripravljalnemu odboru za delo ter poudarjal važnost takih razstav za gospodarski napredek. V imenu poljedelskega ministra je pozdravil nadzornik g. inž. Zidanšek, ki je tudi podal statistični pregled vinogradništva mariborske oblasti. Župan g. dr. Senčar je pozdravil vse udeležence v imenu mesta, v nemškem jeziku pa graškega podžupana g. dr. Pertosega. Ta je govoril najprej francosko, nato slovensko in nemško, ter povdarjal, naj bi se gospodarski stiki med republiko Avstrijo in kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev razširili in poglobili v prid obojestranskemu gospodarskemu napredku. V imenu Trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani je govoril g. dr. Pretnar, ki je naglašal, da je Trgovska zbornica vedno ščitila interese vinskih producentov, če jo je vlada vprašala za strokovno mnenje, ko so se pripravljale mednarodne trgovske pogodbe. Pri pogodbi s Francijo pa ni bila vprašana zbornica, a je kljub temu podala svoje strokovno mnenje ter opozorila na nevarnost, ki preti domačemu vinogradništvu. Razstava je okusno aranžirana v rimskem slogu. Ker pravijo, da je rimske cesar Probus uvedel trtorejo v Halozah, je postavljena v dvorani tudi njegova soha, zraven nje pa rimska amfora (vrč). Katalog razstave je uredil okrajni kmetijski referent g. Jos. Zupanc v Ptuju. Obisk prvega dne je bil nepričakovano dober.

Umrl je na Bregu pri Ptuju g. I. Wresnig, hišni posestnik in tesarski mojster. Pokopali so ga 16. t. m. na mestnem pokopališče v Ptuju.

Trbovlje

✡ **Prva skrinjica pri volitvah za oblastne skupščine v nedeljo, 23. januarja t. l. je skrinjica Slovenske ljudske stranke. Zadnji teden mora biti vsak naš somišljenik agitator in iti od osebe do osebe.**

✡ **TZD in Surni delavnik.** V odgovor TPD II. rudarski skupini je tudi namigavanje, naj bi se delavstvo izreklo za polni Surni delavnik. V odgovoru stoji namreč med drugim. »Pri tej priliki se povdarja, da je uveljavljen v vseh državah urednje Evrope, izvzemši Avstrijo, večji delovni čas, kot je to pri nas. Če bi delavstvo pristalo na polni Surni delavnik v jami, bi bil zaslužek akordantov znatno višji in bi v tem slučaju družba pristala na to, da bi dobili oni jamski delavci, ki ne delajo v akordu, v zvišanem delovnem času odgovarjajoče doklade.« — Da ni pristala TPD na delavske zahteve, utemeljuje družba s tem, ker je kratka konjunktura kot posledica angleške stavke že končana in bo potrebna znatna redukcija naših obratov, katera se mora izvršiti še ta mesec« — Izgovarja se tudi, da je bila produkcija premoga manjša kot kot prejšnje leto, ni pa pomislila družba, da je bilo več tisoč delavcev lansko leto reduciranih, delalo se je brez nočnega šihta, praznovalo pri tem pa še po 4 dni v mesecu, torej ni izdajala tudi nobenih plač itd., delavstvo se je pa moralo vseeno hraniti. Stvari postajajo v Trbovljah zopet zanimive in o njih bomo po možnosti točno poročali!

✡ **Zopet napačno.** Kakor pred kratkim, ko je »Jutro« poročalo o občinski seji, ki se je vse drugače vršila, kot je bilo pisano, in je bilo razvidno, da se je poročilo na občini sestavilo že dopoldne, seja se je pa vršila popoldne, in je drugi dan »Jutro« poročilo popravljalo — tako sedaj poroča, da je g. Arnšek predlagal 200 odstotno doklado na užitnino. Tu se je zopet dopisnik urezal oziroma na občini dobil napačno poročilo. Ko so Arnškov predlog, da se da 200.000 Din za brezposelne, kar bi sedaj, če bo TPD zopet delavstvo reducirala, prav prišlo — socialisti, komunisti, kakor tudi nekateri demokrati odklonili in glasovali proti, je namreč tovariš Arnšek izjavil, da ne bo stavil nobenega predloga več, ker je zastonj vsaka pametna beseda pri tej socialistični večini, in bo samo dajal pripombe, če bo treba h kakšni točki. Bil je samo za socialistični predlog današnjih doklad, ni pa izrekel nobene številke. Da pa g. poročevalec ne bo nasedal še večkrat na socialistične diktande, ozrimo se nazaj, ko se je pri proračunu za l. 1926. v gerentskem sosvetu oktobra meseca 1925 izjavil eden socialistov (ime vidi zapisnik), da so principielno sploh vsi delavski zastopniki za povišanje doklad na užitnino alkoholnih pijač. Tedanji g. gerent Vodušek se mu je celo zahvalil za njegovo izjavo. Eto!

Šmarje pri Jelšah

Zadružni tečaj. Pretekli petek se je vršil v prostorih tukajšnje Kmečke hranilnice in posojilnice zadružni tečaj, na katerem sta predavala gg. Tirš in Slak iz Maribora.

Dekliški tečaj. V Katoliškem domu v Šmarju se vrši od 30. januarja do 2. februarja dekliški tečaj. Na sporedu bodo predavanja in telovadba. Vabljene so na tečaj vaditeljice sosednih dekliških krožkov in drugih društev. Na svečnico takoj po tečaju bo dekliški dan s celodnevnim sporedom, s posebno popoldansko slovesno prireditvijo v Katoliškem domu. Tečaj ima namen, da dvigne v tukajšnjih župnijal dekliško gibanje.

Osebna vest. Na mesto odšlega notarja dr. Ivo Šorlija je prišel v Šmarje notar g. Kogoj iz Maribora.

Kočevje

Volitve se približujejo. Agitacija je velika. Shodi in sestanki so povsod. Ljudi je precej, ker največ agitatorji in kandidati plačujejo za vino in celo bonbone! Dober tek! Glasove pa ne bo dobil nihče drugi, kot naš kandidat Skubic. Zastonj je plačevanje za vino in drugo. Ljudje pijejo, vedo pa svoje, da bo 23. t. m. naša prva skrinjica polna!

Tatvina sukenj. Tudi na naši gimnaziji je bilo lansko leto precej sukenj pokradenih.

Odlikovanje. Z zlato kolajno in veliko diplomo je bil odlikovan v Rimu mesar g. Eko Zdravje. Diplomo ima razstavljeno v izložbenem oknu.

Zima. Zima je in mraz. Naši ljubljenci — ptički pa umirajo gladu in mraza, odkar so razpustili kočevski »Vogelschutzverein«. Želeti bi bilo, da se tudi Slovenci spomnimo teh trpinov in ustanovimo enako društvo! Na delo!

Nekaj v premislek. Naša cerkev je tako velika, kakor tudi mrzla. Tla so kamenita in še sedaj nimamo lesenega tlaka, kakor je drugod povsod. In vendar smo sredi gozdov in je toliko lesnih trgovcev in žag. Vsak bi lahko nekaj prispeval in tlak bi bil v redu.

Poroka. V nedeljo sta se poročila g. Ivan Köstner, posestnikov sin in Jožefa Tomitz.

Sport

SK Jadran. Seja upr. odbora danes ob 20 pri Mraku. Tajnik.

Gospodarstvo

Rekordna produkcija premoga v novembru.

Produkcija 174.075 ton, oddaja 190.452 ton, izvoz 20.237 ton.

Ugodna konjunktura, ki se je v drugi polovici pretklega leta vsled štrajka angleških premogovnihdelavcev pojavila v kontinentalni premogovni produkciji je proti koncu l. 1926 tudi v Sloveniji povzročila znatno povečanje produkcije. V rudnikih Slovenije se je v novembru pr. l. nakopalo 174.075 ton premoga napram 161.760 ton v oktobru in 120.410 ton v septembru. V oktobru se je torej produkcija dvignila za 10.315 ton ali 6.40%. Napram produkciji v septembru pa znaša višek 53.665 ton ali 44.6% (v septembru je radi spora rudnikov z državo delo nekaj časa počivalo). V l. 1926 je produkcija premoga znatno zaostajala za produkcijo v l. 1925, vendar pa je v novembru prvikrat prekoračila odgovarjajočo produkcijo v l. 1925 in sicer za 32.145 ton ali 22.6%. Pa tudi v primeri z ostalimi meseci l. 1925 je bila novemberska produkcija višja, največja v zadnjih 22 mesecih).

Navzlic visoki produkciji pa premogovniki niso bili v stanju kriti vso potrebo iz tekoče produkcije temveč so morali 16.379 ton oddati od obstoječih zalog, kajti celokupna oddaja je v tem mesecu znašala 190.452 ton. Zaloge premoga so se radi tega skrčile od 62.440 ton koncem oktobra na 46.061 ton koncem novembra (letošnji maximum je znašal 93.892 ton); to je obenem najnižje stanje zalog v zadnjih 20 mesecih. Premogovniki so v tem mesecu oddali državnim železnicam 79.343 ton (v oktobru 66.949 ton), brodarstvu 520 ton (230 ton), industriji 55.091 ton (60.670 ton), raznim strankam 22.334 ton (19.891); sami so porabili 12.927 ton (12.504 ton), izvozili pa so 20.237 ton (14.861 ton).

V primeri z znatnim povečanjem produkcije kaže število zaposlenega delavstva le malo spremembo. Zaposlenih je bilo 9.387 delavcev (9262), torej le 125 delavcev več kakor v oktobru. Tekom l. 1925 navzlic manjši produkciji (povprečno 152.000 ton mesečno) število zaposlenih delavcev ni padlo pod 12 tisoč. To zmanjšanje števila delavcev navzlic večji produkciji si moremo razlagati le na ta način, da so premogovniki racijonalizirali obratovanje, predvsem pa, da so prenehali s pripravljalnimi deli (investicijami). V ostalem je bilo zaposlenih 282 uradnikov (280) in 262 paznikov (264).

Zanimivo je dejstvo, da se je navzlic prometnim težkočam dvignil izvoz na 20.237 ton (v obl. 14.861 ton). Pred pričetkom štrajka angleških rudarjev se je gibal izvoz premoga iz Slovenije med 3—5.000 tonami mesečno. V splošnem je znatno povečano oddajo domačega premoga pripisati izvozu, kakor tudi večji porabi domačega premoga vsled skrčenega uvoza inozemskega premoga. Inozemski premog se je tudi znatno podražil, tako da je naš premog, kateremu cena se ni zvišala, tudi v oddaljenejših krajih lahko konkuriral s tujim premogom.

Ker je bil, kakor znano pred nedavnim likvidiran štrajk angleških rudarjev in je pričakovati, da bo v kratkem angleška produkcija premoga dosegla normalno višino je treba računati z dejstvom, da bo konjunktura v naši premogovni produkciji kmalu prenehala. Kakor poročajo iz Trbovelj, je bilo tam v zadnjem času že reduciranih okoli 200 delavcev.

Najboljša med najboljšimi
INDIAN PASTA

Za čevlje
En sam poizkus
Stalna uporaba

Stabilizacija dinarja, Bleerovo posojilo in Jadranska železnica

Pretekli teden smo poročali o dogovoru naše vlade z neko veliko ameriško banko radi kredita za stabilizacijo dinarja v znesku več sto milijonov dinarjev. Za ta kredit bo naša država plačevala 0·25% obresti na četrtletje (1% na leto), seveda le tedaj v tej višini, dokler kredita ne uporabljamo. Zaenkrat še ni objavljeno, s katero ameriško banko se je sklenil ta kredit; pač pa se iz navzočnosti zastopnikov Bleerove bančne skupine v Belgradu da sklepati, da je ta dogovor sklenjen z Bleerovo skupino ali pa s kako banko, ki je z Bleerovo skupino v zvezi. Iz Belgrada se nadalje poroča, da se zastopniki Bleerove skupine pogajajo z vlado radi emisije druge tranše našega 100-milijonskega posojila, sklenjenega l. 1922. Od prve tranše smo do sedaj prejeli le 15.250.000 dolarjev (znesek 250.000 dolarjev, ki je bil emitiran preko 15 mil. dol., je baje služil v kritje stroškov Bleerove pisarne v Belgradu). Poznejši finančni minister dr. Spaho se je svoječasno odrekel ostanku 10 milijonov iz prve tranše, in to iz razloga, ker bi se po pogodbi morala ta vsota uporabiti za gradnjo jadranske železnice (Belgrad—Višegrad—Kotor), ki pa še ni bila trasirana. Glavni vzrok pa je bil ta, da bi gradnjo te železnice izvrševala Bleerova »Družba za gradnjo železnic«, ki bi pri tej gradnji zaslužila celih 9% gradbene vsote, medtem ko bi vlada težko kontrolirala gradnjo samo. Na drugi strani pa se je od časa, ko je bilo to posojilo sklenjeno, naš kredit v inozemstvu znatno dvignil.

Bleerova skupina ponuja zdaj naši vladi emisijo od 10 mil dolarjev na račun druge tranše (ker je bila prva reducirana od 25 na 15 mil. dolarjev). Bleerova skupina je zahtevala od vlade opcijo za to drugo tranšo in isto glasom »Privrednega pregleda« že prejela. Od teh 10 milijonov dolarjev bi bila polovica — torej 5 milijonov — namenjena vladi, ostalih 5 milijonov pa bi se porabilo za gradnjo jadranske železnice. Faktično pa bi vlada prejela le 2 milijona dolarjev, ker je že pred leti prejela od Bleerove skupine kratkoročno posojilo v znesku 3 milijonov dolarjev, ki se je vsako leto prolongiralo.

Pogajanja z vlado se v glavnem tičejo emisijskega kurza. Obstojajo pa še druge težkoče, in to poleg vprašanja jadranske železnice, ki, kakor vse kaže, ne bo rešeno v prilog progi Belgrad—Kotor, tudi težkoče v Bleerovi skupini sami, ki stoji v ozki zvezi z londonsko Rotschildovo skupino. Ker naši dolgovi napram Angliji še niso regulirani, je torej še vprašanje, če bo Rotschildovi skupini mogoče sodelovati pri emisiji.

Z Bleerovim posojilom imamo, kakor znano, slabe izkušnje, zato bi bilo za nas mnogo bolje, ko bi prekinili vse zveze s to skupino. Obligacije 8% Bleerovega posojila so bile l. 1922. v Ameriki izdane po kurzu 95.25 za nom. 100. Naša država pa je prejela le 86.75 dol. od nom. 100 dol. Zato znaša faktično obrestovanje tega posojila nič manj kot 9.22%. Na drugi strani pa je Bleerova skupina za emisijske stroške prejela nič manj kot 1,275.000 dolarjev. Tudi če Bleerova skupina zviša emisijski kurz za državo, bo to posojilo za nas še vedno skrajno drago. Ker emisijski kurz v praksi običajno ni večji kot 100%, moremo v najboljšem slučaju računati, da bo država od nove emisije prejela 91.50 dol. za 100 dol. nom. To pa odgovarja faktičnemu obrestovanju 8.7%, ki je z ozirom na zboljšano stanje našega kredita v inozemstvu mnogo previsoko. Z ozirom na spremenjene razmere bodisi glede kredita naše države ali pa glede situacije na ameriškem denarnem trgu 8% posojilo za nas ne more priti več v poštev.

Moramo pomisliti, da je v času, ko se je takratni finančni minister Spaho odrekel drugemu delu prve tranše, votiralo naše posojilo na borzi v Newyorku 62% nominala, danes pa notira 100 do 100.25% (10.—13. januarja). Takratnemu kurzu je odgovarjalo faktično obrestovanje od 13%, pri današnjih kurzih pa je faktično obrestovanje padlo pod 8%. Nominalno 8% posojilo je torej danes za nas nasprejemljivo in dolžnost merodajnih krogov je, da vsak tak poizkus preprečijo.

* * *

Amortizacija vojne odškodnine. 15. t. m. se je vršilo žrebanje prvih 28 serij obveznic vojne odškodnine, in sicer v svrho amortizacije. Izžrebane so bile sledeče serije: 359, 362, 416, 494, 532, 536, 607, 635, 654, 698, 1039, 1050, 1212, 1455 1483, 1522, 1725, 1774, 1845, 3308, 3328, 3662, 3727, 3779, 3820, 3841, 3924, 3974. Ker pa je verjetno, da bodo med temi izžrebanimi serijami poedine številke obveznic 1. ki se po zakonu smatrajo za amortizirane, ker so bile položene upravi vojne škode za nabave na račun reparacij, ali 2. se nahajajo med obveznicami, ki še niso izdane , ali pa so 3. pri prejšnjih žrebanjih zadele dobitek, se vrši 21. t. m. (v slučaju potrebe pa še 23. t. m.) ponovno žrebanje. Pri tem žrebanju se bo izžrebalo toliko serij, kolikor bo število teh obveznic presegalo cele tisoče. Žrebanje obveznic za dobitke se vrši 15. t. m., naknadno pa 21. odnosno 23. t. m. (v kolikor bo potrebno, če zadene katerega od dobitkov že amortizirana ali pa še neizdana obveznica). Ker je l. 1927. liho leto, bodo izžrebani le polovični dobitki, in sicer 1 dobitek po 500.000 Din, 2 dobitek po 250.000 Din, 5 dobitkov po 100.000 Din, 10 dobitkov po 50.000 Din, 20 dobitkov po 25.000 Din, 50 dobitkov po 10.000 Din in 100 dobitkov po 5000 Din.

Borza

Dne 17. januarja.

DENAR.

Zagreb. Berlin 13.4725—13.5025 (13.495), Italija 243.44—245.44 (248.50), London 275.50—276.30 (275.70), Newyork 56.646—56.846 (56.75), Pariz 224.78—226.78 (226), Praga 167.88—168.65 (168.75), Dunaj 7.985—8.015 (8), Amsterdam 22.77—22.83.

Curih. Belgrad 9.135 (9.13), Pešta 90.70 (90.65), Berlin 123.16 (123.10), Italija 22.40 bl. (22.60), London 25.20 (25.185), Newyork 519.125 (519), Pariz 20.65 (20.65), Praga 15.375 (15.37), Dunaj 73.15 (73.05), Bukarešt 2.80 (2.75), Varšava 57.50, Bruselj 72.20 (72.15), Amsterdam 207.50 (207.40), Madrid 84 bl., Kopenhagen 138.40, Oslo 133, Stockholm 138.30.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.455—12.495, Kodanj 188.70—18.30, London 34.3775—34.4775, Milan 30.44—30.54, Newyork 708.15—710.65, Pariz 28.17 do 28.27, Varšava 78.44—78.94. Valute: dolarji 705.25—709.25, angleški funt 34.32—34.48, francoski frank 28.27—28.43, lira 30.37—30.53, dinar 12.445 do 12.505, češkoslovaška krona 20.95—21.07.

Praga. Devize: Lira 145.425, Zagreb 59.25, Pariz 134.15, London 163.30, Newyork 33.615.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana, 7 odstot. invest. posoj. 83 bl., vojna odškodnina 318 bl., zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 195—198, Ljublj. kredit. 150 den., Merkantilna 99—100, Prašteđiona 885 den., Kred. zavod 170—180, Strojne 80 bl., Trbovlje 360 den., Vevče 120 den., Stavbna 55—65, Šešir 104 den.

Zagreb, 7 odstot. invest. posoj. 82.50, vojna odškodnina 344 bl., Hrv. esk. 102, Hipobanka 59.50 do 60, Jugobanka 99.50—100, Prašteđiona 892.50 do 895 Ljublj. kreditna 130, Šečerana 455, Slavonija 32—33, Trbovlje 360—375, Vevče 120 den.

Dunaj. Don.-savska-jadr. 86.85, Živno 77.50, Alpine 44.50, Kranjska industrijska 59.00, Trbovlje 46.90, Hrv. esk. 15.80, Leykam 12.80, Hip. banka 7.70, Mundus 13.80, Slavex 135.00, Slavonija 4.00.

Ljubljansko gledišče

DRAMA.

Torek, 18. januarja: Zaprto.
Sreda, 19. januarja: PRI LEPI KRČMARICI. Premijera. Red B.
Četrtek, 20. januarja: Zaprto.

OPERA.

Torek, 18. januarja: PLES V MASKAH. Red D.
Sreda, 19. januarja: Zaprto.
Četrtek, 20. januarja: TANNHÄUSER. Red E.

Mariborsko gledišče

Torek, 18. januarja ob 20. uri: VEČNI MLADENIČ. Ab. A. Kuponi.

Dopisi

Vojnik. Drž. mešč. šola v Vojniku vabi na Akademijo, ki jo priredi na svečnico 2. II. 27 ob 3 popoldne v dvorani posojilnice. Na sporedu je pe je: Jaz imam konjička belega, Kje so tiste stazice, Škrjanček poje, Marko skače, Kaj sem prislužil, Mi smo lovci; deklamacije: Iškarijot... (Aškerc), Razgovor (Župančič), V pepelnični noči (Gregorčič); komična spevoigra »Dekla in gospa 20. stoletja«; čarobna veseloigra s petjem »Tri želje«. Za šolsko mladino se prireditev ponovi v nedeljo 6 februarja. Priredite vobeta biti za Vojnik nekaj prvovrstnega, zato opozarjamo slavno občins'vo in vabimo, da jo v obilnem številu poseti. Dobiček od predstave se porabi za nakup šolskih knjig revnim učencem. Predprodaja vstopnic v trgovini »Brezovnik«.

Darovi

Podpornemu društvu slepih v Ljubljani, Wolfova ulica 12 so darovali: Ignacij Žargi, tu 100 Din Josip Petelinc, tu 100 Din; A. Wanek, tu 200 Din; A. Sfiligoj, tu 10 Din; I. Nagy, 10 Din; J. Podkrajšek 10 Din; Zemljuč Jurij 5 Din; Kocbek Martin, Svana 20 Din; Marjana Breznik, Svana 20 Din; Ernest Mlinarič, Sv. Ana 20 Din; Franc Letonja, Svana 20 Din; Antončič Marija, Borovnica dr. Zupan, Bistra, Galle Franc, Bistra, Papler Ida, Borovnaca, vsi po 20 Din. Vsem darovaljcem naša najprisrčnejša zahvala! — Odbor

Poizvedovanja

Izgubila se je kuverta s fotografijami od Ljudskega doma do kavarne Central Pošten najditelj naj jo vrne upravi lista, ker je spominska vrednost.

Šop ključev in nekaj denarja je izgubila revna snažilka frančiškanske cerkve pri vhodu v frančiškansko cerkev. Pošten najditelj se prosi, da jih odda v zakristiji frančiškanske cerkve.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani dne 17. januarja 1927. Višina barometra 308·8 m

Opazovanja kraj	Čas	Barometer	Toplota v C	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblačnost 0—10	Vrsta padavin ob opazovanju	Vrsta padavin v mm do 7h	Najnižja temp.	Najvišja temp.
Ljubljana (dvorec)	7	750·0	4·6	91	SW 0·5	10	dež	10·7	4·8	1·8
	8	750·6	3·2	89	SSW 0·5	10	dež			
	14	751·3	4·2	89	W ·5	10	dež			
	21	753·7	2·8	89	NNE 0·5	10	megla			
Maribor	7	750·8	4·0	95	NE 7	10	dež	6·0	6	4
Zagreb		750·1	7·0	81	E 1·5	10		1·0	7	4
Belgrad	8	754·4	4·0	86	SE 15	9			12	3
Sarajevo		753·1	5·0	76	S 3	6		3·0	7	4
Skopije		757·9	8·0	92	NW 0·5	10			13	6
Dubrovnik	7	753·0	13·0	58	SE 1·5	9		14·0	15	11
Split		751·1	11·0	83	S 15	10	m. visoko	13·0	12	10
Praga		749·1	6·0	—	ESE 3	10			4	3

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsko gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Dunajska vremenska napoved za torek, dne 18. januarja 1927: oblačno, deloma dež, v nižini temperatura brškone še vedno nad 0.

Povpr. barom. višji ko včeraj za 4.1 mm.

Sir H. Rider Haggard: 89

Hči cesarja Montezume.

Zgodovinska povest.

Iz angleščine prevel Jos. Poljanec

Jaz sem se boril z majhno četo mož, ki se je zbrala okoli mene, dokler ni napočil dan, ki je razkril našim očem grozovit prizor. Večina Špancev in njihovih zaveznikov, kolikor jih je ostalo živih, je bila že prekoračila drugi kanal po mostu, katerega so tvorila mrtva trupla njihovih tovarišev, razbiti kosi prtljage, topovi in zaboji z zlatimi zakladi. Sedaj je boj divjal na drugi strani. Nereden oddelek Špancev in Tlaskancev je še vedno korakal čez strašni drugi most; na te sem se vrgel z vojniki, kolikor jih je bilo z menoj. Planil sem naravnost v njihovo sredino in vem iznenada zagledal obraz de Garcie pred seboj. Z glasnim krikom sem navalil nanj. Človek je slišal moj glas in ga spoznal. Zaklel je na vse grlo in udaril proti moji glavi. Težki meč je padel na mojo čelado iz pobarvanega lesa, je odsekal en del in me podrl na tla; preden sem pa padel, sem ga udaril z gorjačo, ki sem jo imel v roki, po prsih in ga zvrnil po tleh. Napol omamljen in slep sem se plazil skozi gnečo proti njemu. Kri mi je zalivala oči in videl nisem drugega kot nejasen lesket oklepa. Vrgel sem se nad človeka v njun, ga pograbil za grlo in obadva sva se zvalila čez rob ceste v plitvo vodo ob bregu jezera. Jaz sem bil zgoraj; ves divji od veselja sem si otrl kri z oči, da bi videl, kako bom ubil sovražnika, ki mi je koncem koncev vendarle prišel v roke. Telo mu je ležalo v jezeru, glava pa na položnem obronku brega; sklenil sem, da ga bom toliko časa tiščal pod vodo, dokler se ne utopi; gorjačo sem bil namreč izgubil.

»Vendar te imam, de Garcia!« sem zavpil v španskem jeziku in ga prijel višje zgoraj proti glavi.

»Za božjo voljo, pusti me!« je zahropel surov glas pod menoj. »Bedak, saj nisem indijanski pes.«

Ves osupel sem pogledal v obraz človeku, ki sem ga tiščal v vodo. Pograbil sem bil de Garcio, ampak ta glas ni bil njegov glas, ta obraz ni bil njegov obraz, ampak obraz drugega španskega vojaka.

»Kdo pa si ti?« sem vprašal in zrahljal prijemljaj. »Kje je de Garcia — oni, ki mu pravite Sarceda?«

»Sarceda? Ne vem. Pred malo trenutki je ležal na cesti na hrtbu. Potegnil me je seboj na tla, ko je padel, in se zvalil za menoj. Pusti me, pravim. Nisem Sarceda; a če bi tudi bil, ali je sedaj čas za poravnavo zasebnih sporov? Tovariš sem tvoj, Bernal Diaz. Sveta Mati božja! Kdo pa si ti? Aztek, ki govori špansko?«

»Nisem Aztek,« sem odgovoril.« Anglež sem in se borim z Azteki, da bi ubil njega, ki mu pravite Sarceda. Ampak s teboj nimam spora, Bernal Diaz. Pojdi in se reši, če moreš. Ne, dovoli, da obdržim tvoj meč.«

»Anglež, Španec, Aztek ali »hudič«, je robantil vojak, ko se je izvlekel iz blata, bodi, kar hočeš, ampak dober človek si in jaz ti obljubljam, ako preživim vse to, in ako se namreč, da jaz kdaj primem tebe za grlo, se bom spomnil, kako si ravnal z menoj. Z Bogom!« In brez obotavljanja je planil po bregu navzgor in se pridružil jati bežečih rojakov pustivši svoj dobri meč v moji roki. Skušal sem slediti mu, da bi našel svojega smrtnega sovražnika, ki se mi je zopet izmuznil z zvijačo! toda moje moči so me zapustile, de Garcijev meč me je bil globoko vščenil in kri mi je močno tekla. Zavoljo tega sem moral vedeti; kjer sem bil, dokler ni prišel čoln in me odpeljal k moji Otomi; devet dni je minulo, preden sem zopet mogel hoditi.

Tak je bil moj delež pri zmagi v tisti noči noche triste. Na žalost je bila zmaga klaverna, dasi je padlo več kot pet sto Špancev in več tisoč njihovih zaveznikov. Med Azteki namreč ni bilo nobenega reda, nobene vojaške veščosti; namesto da bi bili zasledovali Špance, da ne bi eden izmed njih ostal živ, so se ustavili, plenili mrtve in vlačili žive na žrtvenik. Ta dan maščevanja pa je bil žalosten tudi za mojo Otomi; v bojnem metežu sta poginila tudi dva njena brata, Montezumova sinova, ki so ju Španci imeli kot talca.

O de Garcii nisem mogel izvedeti ničesar, kaj se je bilo zgodilo ž njim; niti toliko, ali je bil še živ ali mrtev.

Pet in dvajseto poglavje.

Montezumov zaklad zakopan.

Knitlatna je postal po smrti svojega brata Montezume cesar Aztekov, ko sem ležal bolan vsled rane; katero mi je zadal de Garcijin meč, pa tudi — od one, katero sem dobil na žrtveniku. Ta se mi še ni mogla zaceliti, ker se mi je v srditih bojih v noči strahu zopet odprla in močno krvavela. Sploh mi je povzročala preglavice še dolga leta in še dandanes jo čutim v jesenskem vremenu. Otomi, ki mi je nežno stregla in je bila — tako čudno je žensko srce —v svoji žalosti spričo izgube očeta in dveh bratov videti skoraj potolažena zavoljo tega, ker sem se jaz rešil in si pridobil slavo, mi je pravila o velikoslavju in venčanju, ki je bilo jako sijajno.

Priporočamo LJUDSKO KNJIŽNICO (Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani): 19. zv. J. O Curwood, Kazan, volčji pes. Kanadski roman 18 Din, vezan 30 Din — 20 zv. Ed. About, Kralj gora. 18 Din, vezan 30 Din — 21 zv. H R. Haggard, Jutranja zvezda. 30 Din, vez. 40 Din — 22 zv. Otroka kapitana Granta. Popotovanje okoli sveta. Roman v treh delih. 48 Din, vez. 58 Din.

PRALNICA IN LIKALNICA HAMANN, LJUBLJANA, MESTNI TRG št. 8 (NA DVORIŠČU)

Cene našim časopisom.

Naročnina našim časopisom ostane za leto 1927 nespremenjena.

»SLOVENEC« dnevna izdaja:

za vse kraje v Jugoslaviji:

za en mesec Din 20.—;
za četrtletje Din 60.—;
za pol leta Din 120.—.

Za inozemstvo:

a) Anglija s kolonijami, Italija, Nizozemska, Švica in Amerika za en mesec Din 35.—;
b) ostalo inozemstvo Din 30 Din.

Nedeljska izdaja:

za Jugoslavijo celoletno Din 80.— ;
za inozemstvo celoletno Din 100.—.

»DOMOLJUB«:

za Jugoslavijo celoletno Din 38.—;
za inozemstvo celoletno Din 60.—.

»BOGOLJUB«:

za Jugoslavijo celoletno Din 20.—;
za inozemstvo celoletno Din 24.—.

Kdor plača manjši znesek, se vzame isti na račun oziroma vpiše za krajšo dobo.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1·50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Službe iščejo

URADNIK,
absol. trg. akademik s prakso, samostoj. knjigovodja, bilancist, organizator, **sprejme** takoj primerno mesto pod ugod. pogoji. — Ponudbe pod **»Ekslistenca«** na upravo.

Trg. pomočnik
vsestransko verziran, dober prodajalec in izložb. aranžer, **išče službo takoj ali pozneje.** Cenj. ponudbe upravi pod štev. **312.**

Proste službe

Pošteno in pobožno **dekle** ki zna kuhati in opravljati vsa hišna opravila, ter pridno in pošteno **sobarico** ki zna tudi šivati in krpati ter nogavice popravljati, išče **Vera Kasumović**, soproga zdravnika v **Koprivnici (Hrv.)**. Plača po dogovoru. 347

V UČENJE usnjarske obrti sprejmem 2 močna, pridna, pošt. mladeniča. Ponudbe na upravo pod **»Usnjarna« štev. 63.**

Trgovskega učenca
poštenih staršev s prim. šol. izobrazbo, **sprejmem** v manufaktur. trgovino. Samo pismene ponudbe s prepisom zadnjega šol. spričevala na **POŠTNI PREDAL 24 v KRANJU**

Oskrbnica perila
in za nadziranje pralnice obenem, ki je zmožna perilo popravljati (krpati), se sprejme. Prosilka le, ki je že službovala v prvovrstnem hotelu. K ponudbi je priložiti prepis spričeval z zahtevo plače in sliko. Ponudbe je poslati na upravo lista pod: **»Stalna služba«.**

KUHARICA popoln. zdrava in čvrsta, katera bi samostojno opravljala tudi vsa druga gospodinjska dela, se išče proti dobri plači k tričlanski obitelji z 1 šol. otrokom. Službodajalec je akad. inteligent v lepem slov. trgu ob železnici. V slučaju službenega zadovoljstva postane višina plače postranska stvar. Starost 30—40 let. Priporočljivo je tudi nekaj soznanja nemščine. Ponudbe z začetnimi zahtevami na upravo lista pod: **»Hišna pomoč« 360.**

Korespondenta
iščem, nemščine in slovenščine, popol. veščega
v lesni stroki
zmožnega, zanesljivega, treznega, samskega, z dobrimi spričevali, na deželo. V začetku na poskušnjo. Ponudbe z navedbo plače na upravo lista pod šifro: **»Lesni trgovec« štev. 359«.**

Kdo kupi?

Lep pes (doberman)
čistokrven, enoleten, radi preselitve ceno naprodaj. Ponudbe pod **»Doberman štev. 278«** na upravništvo

RADIO-APARAT
za dve žarnici, najmoder. konstrukcije, vsa Evropa čisto in glasno, za 1200 Din. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod **št. 299.**

MLEKARNA IŠČE
stalnega odjemalca namiznega masla po zniž. cenah. Naslov v upravi »Slovenca« pod štev. **300**

BRIVNICA
v večjem mestu Slovenije, se radi bolezni proda za 12.000 Din. Ista je v centrumu mesta. - Naslov v upravi **štev. 343.**

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI:

FRANCOSKO — SLOVENSKI SLOVAR. Sestavil dr. Janko Pretnar. Cena vez. Din 70·—.

SLOVENSKO — FRANCOSKI SLOVAR. Sestavil dr. Janko Kotnik. Cena vez. Din 70·—.

15 m³ jelovih DESK
tri leta starih, 25 mm močne, 25—40 cm široke, **naprodaj.** Cena po dogovoru. - Naslov pove uprava lista pod št. 320.

V najem

Posl. prostora
za pisarno — 2 sobi — v **pritličju, Aleksandrova cesta 5**, se oddajo. - **Uprava Paumgarten.**

Oddam sobo za pisarno
v Pražakovi ulici št. 3, pritličje, desno. Ogleda se istotam od 9—12 in od 3—6. 345

Stanovanja

Dve mirni osebi
iščeta stanovanja
s kuhinjo v bližnji okolici Ljubljane **za 1. marec.** — Oglasiti se je na upravo lista pod številko **279.**

Naša obrt

Foto M. Japelj
Maribor
Aleksandrova c. št. 25/III.
nudi lepe slike in zelo poceni.

Divane
otomane, žimnice, žične vložke in garniture v največji izberi in v najcenejšem nakupu dobite pri tvrdki RUDOLF SEVER, Ljubljana - Marijin trg 2 (nasproti franč. cerkve).

Prodam nekaj čistokrvnih, tihih **vrvivcev in samic „Harcerjev“** iz zadnje razstave, diplomiranih za petje tudi pri luči. Cena u odroa. — **Ivan Rozman, Ljubljana,** Rimska c. 20.

Živinsko
krmilno sol
oddaja na debelo A. Volk. **Ljubljana**, Resljeva c. 24.

Restavracija »Zvezda« v Ljubljani
pod novo upravo se priporoča cenj. občinstvu za obilen obisk. Sprejemajo se abonenti Dobra hrana in izborna pijača. - Najboljša postrežba. 240

PETOVIA

24 - 28 **110**

36 - 41 **145·-**

Ljubljana Dunajska c. 1a — **Ptuj** Slovenski trg

Zahvala.

Vsem, ki so ob času mučne bolezni lajšali trpljenje predragega nam pokojnika, gospoda

Antona Mihaličeka

izrekamo tem potom najtoplejšo zahvalo.

Osobito pa se zahvaljujemo vsem darovalcem prekrasnih vencev; Zadrugi krojačev in šivilj ter lovcem za častno in številno spremstvo in končno vsem drugim, ki so izkazali rajnkemu zadnjo čast na njegovi zadnji poti. — Iskrena hvala vsem!

ŽALUJOČI OSTALI.

Zahvala.

Povodom smrti dragega nam očeta, ozir. brata, gospoda

Franca Mraka
posestnika v Radovljici

smo dobili od sorodnikov, prijateljev in znancev nepričakovano veliko izrazov odkritosrčnega sožalja in ljubeznive pomoči. Zlasti pa nam je bil pogreb tolaživen dokaz, koliko prijateljev je imel pokojnik med meščani in okoličani. — Vsi, ki ste ga spremili na zadnji poti, sprejmite našo iskreno zahvalo. — Posebno pa se moramo zahvaliti: preč. g. dekanu Jak. Fatur za duhovno pomoč v bolezni; preč. g. stolnemu kanoniku dr. Tom. Klinarju za vodstvo sprevoda kakor tudi č. gg. svetnikoma Jan. Oblaku in Iv. Meršolj; župnikoma Fr. Avsecu in Jan. Kramar; kaplanoma Fr. Urbancu in Ant. Gorniku; slavnemu mestnemu odboru z g. županom Resmanom na čelu in vencem; slav. uradništvu; slav. ravnateljstvu mestne hranilnice z g. ravnateljem Fr. Resmanom in vencem; slav. gasilnemu društvu pod poveljstvom g. Perca; slav. pevskemu zboru prosvet. društva »Sloga« s pevovodjo g. A. Fabjanom; dalje gg. meščanom, nosilcem in svetilcem. — Vsem in vsakemu posebej: Bog povrni!

Radovljica—Stara Loka, dne 14. januarja 1927.

MATIJA MRAK, dekan, brat. — FRANC, IVAN, MATIJA, ŠTEFKA, VIKTOR, otroci.

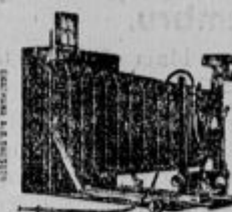

FOTO
aparati in potrebščine po nizkih cenah v zalogi
drogerija
Anton Kanc sinova
Ljubljana, Židovska ulica 1
Aparati v trgovini na ogled — Zahtevajte cenik za ostale potrebščine.

Vzamem v najem ali kupim
tovarniški objekt
blizu Ljubljane v najmanjši velikosti 300 m². Želim poleg tudi stanovanje. Natančne ponudbe na upravo lista pod štev. **231.**

TRIKO-PERILO
za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah, **rokavice, nogavice, dokolenice, nahrbtniki** za šolarje in lovce, **dežniki**, kloti, šifoni žepni robci, palice, vilice, noži, škarje, **potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce** in t. d.
edino le pri tvrdki
JOSIP PETELINC
LJUBLJANA
blizu Prešernovega spomenika
Najnižje cene! Na veliko in malo!

Kostanjev les
razžagan, do 1 m 20 cm, lahko od 10 do 30 cm, neklan in neobeljen, kupuje stalno po ugodnih cenah in takojšnjemu plačilu ev. proti akreditivu
ERNEST MARINC, Celje Zrinskega ul. št. 4.
Posredovalci dobe provizijo.

ORIENT družba z o. z. LJUBLJANA
Tovarna: Slomškova ulica 19
Prodajalna: Dunajska cesta 14
(hiša g. Mathian, poleg trgovine Schneider & Verovšek)
Oljnate, suhe in umetniške barve, Firnež, laki, steklarski in mizarski klej. Pleskarski, zidarski ter čopiči za umetnike. Terpentin, karbolinej, špirit denat. Prašno- in strojno olje, plovec i. t. d.

Revmatizem? Išias? Trganje?
Dr. med. H. Lebenstein v Fröbelovi bolnici v Berlinu piše: Posrečilo se je z enostavnim zdravljenjem potom pitja zdravilne žveplene vode
»VENECIN«
doseči pri bolnikih, ki so bili zbok popolne oslabelosti navezani na posteljo in jih je mučilo težko vnetje v udih, zboljšanje v toliki meri, da so se bolniki lahko slobodno gibali, česar poprej niso mogli skozi dolgo vrsto let.
Podobno pišejo tudi drugi veljavni zdravniki, kar je razvidno iz našega prospekta, ki ga pošljemo vsakomur brezplačno.
»VENECIN« se dobiva v vsaki lekarni in drogeriji v Zagrebu steklenica po 30 Din, izven Zagreba po 35 Din. — Glavno skladišče za SHS:
Cosmechenia K. D. ZAGREB — Račkega ulica 7 a.

Obvestilo in zahvala.

Umrl nam je prerano naš dobri, mili, nepozabljeni očka, gospod

Anton Sakelšek
minoritski gozdar

v starosti 64 let. Spremili smo ga dne 14. januarja 1927 na njegovi zadnji poti. Iskreno se zahvaljujemo č. g. kaplanu Zdolšeku kot vodju pogreba ter čč. gg. minoritskim patrom, posebno pa g. prokuratorju p. Gabrielu za ginljivi nagrobni govor. Iskrena hvala vsem darovalcem vencev ter vsem znancem in prijateljem za sožalje in obilno udeležbo pri sprevodu. Bog plačaj! Našemu ateku pa daj Bog sveta nebesa.

Gočkova pri Halozah, 15. jan. 1927.

Žalujoči otroci in sorodniki.

Potrti globoke žalosti naznanjamo, da je naša predobra mama, stara mama, tašča, sestra in teta, gospa

Ana Baccarcich roj. Vieten
vdova lekarnarja

danes, dne 17. januarja t. l. ob pol 12. uri dopoldne, po dolgi, mukepolni bolezni, previdena s svetotajstvi za umirajoče, v 80. letu starosti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb blage pokojnice bo v sredo, dne 19. januarja 1927 ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Murnikova ulica št. 18 (Mirje), na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 17. januarja 1927.

ŽALUJOČI OSTALI.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je moj srčnoljubljeni soprog, oče, brat in stric, gospod

Ivan Hribar
mestni užitninski paznik

dne 17. t. m. ob 5 zjutraj, po dolgi in mučni bolezni, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v torek dne 18. januarja t. l. ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Za Bežigradom (I. nova stan. hiša), na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 17. januarja 1927.

Josipina Hribar, soproga. — **Ivan, Jože, Alojzij in Josipina,** otroci — **in vsi ostali sorodniki.**

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karol Čeč. Izdajatelj: dr. Fr. Kulovec. Urednik: Franc Terseglav.